

2020. június XVI. évfolyam 6. szám

PEGAZUS

A LOVASOK LAPJA

**HATÁR
A CSILLAGOS ÉG!**

Akik a lovastorna szakágat
a hátukon hordják

Bírói szemmel
Hillier Orsolya

LIPICAIAK
útban a halhatatlanság felé?

VÁRVA VÁRT
SZEZONKEZDET

720 Ft

A MAGYAR LOVASSPORT SZÖVETSÉG KIADVÁNYA

FEDEZŐMÉNEK DIÓSPUSZTÁN

PIGEON CATCHER

Fedeztetési díj: **150 000 Ft + ÁFA**

SZÜLETÉSI IDEJE: 2009 FAJTA: angol telivér
NEME: mén SZÍNE: sárga

MOKARRIS

Fedeztetési díj: **350 000 Ft + ÁFA**

SZÜLETÉSI IDEJE: 2014 FAJTA: angol telivér
NEME: mén SZÍNE: pej

SILVER FROST (IRE)

Fedeztetési díj: **450 000 Ft + ÁFA**

SZÜLETÉSI IDEJE: 2006
FAJTA: angol telivér NEME: mén SZÍNE: szürke

ELÉRHETŐSÉGEK:
diospuszta@babolnamentes.hu
www.babolnamentes.hu
TELEFON: 06 30 444 6891
BALIKA ATTILA ménesvezető

Köszöntő

INNEN SZÉP NYERNI

Világéletemben a sport határozta meg a mindennapjaimat, gyerekként az úszás, majd az öttusa, végül pedig a ló- és lovassportok. Évtizedeken keresztül teljesen természetes volt, hogy hétvégenként valamilyen sportpályán töltöm az időmet, az már csak a különleges szerencsém, hogy hosszú ideje ez egyben a munkám része is.

Erre márciusban jött a koronavírus és betett mindennek. Minden megváltozott, lett távmunka, távoktatás, távedzés a gyerekeknek, lettek szabad hétvégék és teljesen bizonytalan jövő. Mi lesz a lóversenyszezonnal, egyáltalán mi lesz a lóversennyel? Mi lesz a ló- és lovassportok nagy összeborulásával a Kincsem Parkban?

Utóbbi sajnos gyorsan kiderült. Az olimpia halasztása után nem voltak kétségeim. 2021-ben nem lesz a lóversenypályán a régió valaha volt legnagyobb lovaseseménye, a Lovassportok Európa-bajnoksága. Legjobb esetben a fogat Eb-t sikerül megmenteni. De vajon a lovasszezon meg tudjuk-e menteni, vagy 2020 a nagy felkészülések éve lesz? Alapvetően optimista ember vagyok, de bennem is felmerültek a legrosszabb forgatókönyvek. A lovak persze mindig erőt adtak, otthon és Alagon egyaránt, valamint A magyar galoppsport története könyv. Ezt olvasva új lendületet kaptam, ugyanis volt már kilátástalanabb a helyzet, elég, ha csak a II. világháborúra gondolok, akkor minden lenullázódott, se ló, se pálya, se szakember. Aztán mégis gyorsan elindult az élet a közben „rendszeridegenné” lett lovaságzatban, és a sikerek sem sokat vártak magukra. Elég csak lmi diadalmenetére gondolni az ötvenes években.

Lássuk be, most sokkal jobb a helyzet, nem vagyunk „rendszeridegenek”, a lovaink megmaradtak, létesítményeink vannak, a szakemberek is kitartottak, a fogadóink is alig várják a folytatást, április vége óta pedig azt is tudjuk, hogy ha zárt kapuk mögött is, de újraindíthatjuk a versenyeket. Sőt, a kormányrendeletnek köszönhetően végrehaláhára megjelent egy hivatalos dokumentumban is, hogy nemcsak a lovassport, a lóspport is sportrendezvénynek minősül. Ez a legnagyobb pozitívuma ennek a rémálomnak számomra, meg hogy a családok valóban lényegesen többet lehetnek együtt, mint korábban, mi pedig többet foglalkozhattunk a lovainkkal.

A lovasélet is persze más lesz mostantól, de kitarítás. Vegyünk példát lovainktól, akik az évszázadok alatt mindig alkalmazkodtak az elvárásainkhoz, a közlekedésben, a mezőgazdaságban, a háborúban, a sportban és a szórakoztatásban egyaránt. Lássuk be, a feje tetejére állt közben a világ, a mostanihoz hasonlóan, csak ezúttal egy szempillantás alatt.

Maszkot fel és előre, innen szép nyerni!

Pécsi István

A Kincsem Park ügyvezető igazgatója

CÍMLAPFOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT

tartalom

10

AKTUÁLIS

Zárt kapuk mögött 6

AKTUÁLIS

Mindenkinek áldozatot kell hoznia, mégis pezseg a lovasélet 8

24

AKTUÁLIS

Otthon ragadt lovasok - Karantén végi körkép 10

DÍJLOVAGLÁS

Határ a csillagos ég! 14

AKTUÁLIS

Nem csak legelő. 16

26

KÖNYVAJÁNLÓ

A kisbéri félvér ménes története 16

DÍJLOVAGLÁS

Bírói szemmel - Beszélgetés Hillier Orsolyával 18

MILITARY

„Nem én választottam a lovastusát, az választott engem” 22

36

TÁVLOVAGLÁS

„Ahogy tehetjük, nekivágunk Európának” 26

FOGATHAJTÁS

Fogathírek 28

POSZTER
34 ..... Fájdalomarc lovakban – Ismerd fel!

LOVASTORNA
36 ..... Akik a lovastorna szakágat a hátukon hordják

PORTRÉ
40 ..... „Szeretném a lóképzés minden trükkjét eltanulni”

GALOPP
44 ..... Várva várt szezonkezdet

LÓVERSENY
48 ..... Indulunk! Zárt kapus sportesemények a Kincsem Parkban

HÁTTÉR
50 ..... Lipicaiak útban a halhatatlanság felé?

MILITARY
54 ..... Mikor, ki, hol, hogyan? – Kalandozások a military történetében

GYEREKEKNEK
59 ..... A jó pap holtig tanul

ÉLETKÉPEK
62 ..... Karanténkörkép – válogatás a lovasok saját fotóiból

AKTUÁLIS
65 ..... Versenynaptár

A Magyar Lovassport Szövetség elnöksége május 7-i ülésén elemezte a kormány intézkedéseit és megkezdte a zárt kapus lovasport-versenyek rendezési feltételeinek kidolgozását, illetve felkérte a szakbizottságokat, hogy ez alapján minden szakágra dolgozzák ki a versenyszezon indításának a tervét és a szakágspecifikus, zárt kapus versenyrendezési feltételeket. Az elnökségi ülésen az a döntés született, hogy a versenyszezon lapzártánk után, május 29-én indulhat újra zárt kapus versenyekkel.

ZÁRT KAPUS MÖ

Az első országos díjugratóversenyek időpontjául a május 29–31-i hétvégét jelölték ki, helyszíniül pedig nyolc kiemelt versenyhelyszínt annak érdekében, hogy minden lovas lehetőséget kapjon az indulásra, de a versenyzői létszám megosztott legyen az egyes régiók között. A lovasok kizárólag abban a régióban versenyezhetnek, amelyik régióba az egyesületük tartozik. Ezt követően fokozatosan indul újra a díjugratószezon. Júniusban Kiskunhalas, júliusban Bábolna, július végén pedig a Nemzeti Lovarda rendezhet majd Grand Prix-fordulót. A championátus, a Fiat ob és a Tenyészverseny is megrendezésre kerül.

Június elsejétől ismét tehetnek díjugrató rajtengedélyvizsgát a lovasok. Pünkösdhétfőn egyszerre négy helyszínen rendez vizsgát a Magyar Lovassport Szövetség, a tanév végét követően pedig hétköznapiakon folyamatosan lesznek majd vizsgák.

Mintegy tíz vizsgaalkalommal számolhatnak a lovasok és edzőik június folyamán.

A tervek szerint az első díjlovasversenyekre is május 29-én kerülhet sor, majd június elején fogathajtásban és lovasutásban is kezdetét veheti a versenyszezon.

A Magyar Lovassport Szövetség összeállította a zárt kapus versenyek rendezésének alapfeltétel-rendszerét, ez alapján felkérte a szakbizottságokat a szakágspecifikus előírások elkészítésére.

A zárt kapus lovasversenyek általános járvány- és egészségvédelmi szabályainak értelmében a következőkre kell mindenkinek ügyelnie.

- Minden résztvevő személynek 1,5 méter távolságot (továbbiakban védőtávolság) kell tartani egymástól, különös tekintettel a versenyirodánál, a lószállítóknál, a boxok környezetében, a melegítő- és versenypályánál, a lakóautóknál, a zsűritoronynál, a pályabemutatón, a büfénél stb.

- Kötelező az orvosi maszk vagy az orrot és száját eltakaró sál vagy kendő viselése a zárt terekben. Az istállók zárt térnek minősülnek. A kötelező maszkviselésre vonatkozóan a versenyrendező szigorúbb rendelkezést hozhat.

- A zárt kapus verseny teljes területén tilos a csoportosulás. Háromnál több személy csoportosulása nem megengedett.

- Egy versenyzőhöz a szakbizottságok által meghatározott létszámú, előre regisztrált személy léphet a verseny területére. Többnapos verseny esetén a regisztráció a verseny teljes időtartamára vonatkozik, más személy regisztrációja tilos. A versenynapon az összes regisztrált résztvevő létszáma a hivatalos személyzettel együtt nem haladhatja meg az 500 főt.

- A megfelelő ellenőrizhetőség érdekében a regisztrált személyeket – beleértve a technikai személyzetet is – karszalaggal vagy egyéb azonosítható módon (pl. fény-

- A szakbizottságoknak úgy kell a verseny napirendjét kialakítani, hogy elkerülhető legyen a csoportosulás.
- Pályabemutató alkalmával kötelező a védőtávolságot betartani, ajánlott maszkot vagy orrot és szájat eltakaró sálát vagy kendőt viselni.
- Eredményhirdetéskor fizikai kontaktus nincs.
- A versenyirodát úgy kell kialakítani, hogy csak szabadtérről lehessen ügyet intézni. A helyiségben kizárólag az ott dolgozók tartózkodhatnak. Online versenyiroda működtetése ajánlott.
- A versenyhelyszínen a nézőteret, lelátókat le kell zárni. A regisztrált résztvevők számára sem szabad nézőteret kialakítani.
- A vendéglátásra vonatkozó hatályos szabályokat a rendező az étterem üzemeltetőjével együtt köteles betartani.
- A zárt kapus versenyekre vonatkozó szabályok betartása a rendező klub és a versenyigazgató felelőssége. A szabályok megszegése esetén a rendező egyesület a Magyar Lovassport Szövetség elnöksége által szankcionálható.
- Amennyiben akár a versenyző, akár a hozzá regisztrált bármely résztvevő a szabályokat megsérti, a zsűri elnöke a versenyző további versenyzését (arra a napra, vagy zárt verseny esetén a teljes verseny időszakára) felfüggesztheti.
- A zárt kapus versenyeken mindenki saját felelősségére vesz részt.

FOTÓ: SOMOGVÁRI ANETT

GÖTT

képes akkreditáció) kell a versenyrendezőnek megjelölni.

- A versenyhelyszínek összes bejáratát biztonságos módon le kell zárni a verseny alatt, csak a lószállítók kapuját és egy személyi bejáratot lehet közlekedésre használni.
- A verseny rendezője köteles a regisztrált technikai személyzet létszámáról és betöltött tisztségükről a szakbizottság számára a versenyt megelőzően tájékoztatást adni.
- A Magyar Lovassport Szövetség három tisztségviselője számára a verseny rendezője köteles regisztrációt és belépést biztosítani. A szövetség illetékes tisztségviselői bármikor jogosultak a zárt kapus versenyek szabályainak betartását ellenőrizni.
- A versenyrendező köteles a technikai személyzet számára eligazítást tartani a zárt kapus verseny lebonyolításának szabá-

lyairól. A versenyrendezőnek a szabályok betartását folyamatosan ellenőriznie kell.

- A verseny rendezője kiemelt figyelmet kell, hogy fordítson a mosdók, zuhanyzók, közös helyiségek higiéniai állapotára. A mosdókban előírás a szappan és a papír kéz-
törlő folyamatos biztosítása a verseny ideje alatt, illetve a bárki által hozzáférhető kézfertőtlenítő kihelyezése a közös területeken.
- A rendező egyesület a verseny kiírásának felterjesztésével nyilatkozik, hogy vállalja a zárt kapus versenyekre vonatkozó összes kötelezettséget, és felelős azok betartásáért.
- A versenyzők a nevezésük leadásával elfogadják a zárt kapus versenyekre vonatkozó összes előírást. A nevezés során a versenyzők nyilatkoznak, hogy sem ők, sem az általuk regisztrált személyek a versenyt megelőző két héten belül nem voltak külföldön és nem mutatják a koronavírusra utaló betegség jeleit.

Magyar Lovassport Szövetség

Mindenkinek áldozatot kell hoznia, mégis pezseg a lovasélet

Május 18-tól már megindult a személyes ügyfélfogadás a Magyar Lovassport Szövetségnél, és a pünkösdi hétvégén hat helyszínen újra elindulnak a versenyek is – igaz, egyelőre zárt kapuk mellett. A lassan a normális kerékvágásba visszatérő lovaséletről Lázár Vilmossal, a szövetség elnökével beszélgettünk.

Márciusban a korlátozó rendelkezések miatt egyik napról a másikra gyakorlatilag leállt a lovasélet: bezárt a szövetség irodája, elmaradtak az események. Május 18-tól viszont úgy tűnik, minden újra elindul.

Valóban így van, üzemel a szövetség. Az iroda működésében természetesen a biztonságra törekedtünk, ezért előre egyeztetett időpontban várjuk az ügyfeleket és az idősebb kollégák továbbra is otthonról végzik a munkájukat. Az iroda működésével párhuzamosan pedig elindulhatnak a versenyek is. Természetesen mi is alkalmazkodunk az egész országra kiterjedő biztonsági szabályokhoz, és felelős magatartásra szólítjuk fel a lovasokat, ennek érdekében szabályokat állítottunk fel és csak zárt kapus versenyek megrendezését engedélyezzük.

Tavaly egyébként 718 lovasversenyt rendeztek a Magyar Lovassport Szövetség égisze alatt, és várható, hogy idén is, a korlátozások ellenére is sok verseny lesz. Egyelőre azonban csak olyan helyszínen, ahol kerítéssel, kapukkal valóban biztosítható a zárt verseny.

Mikorra várhatók az első versenyek?

A versenyek megrendezésének előfeltételeit megteremtettük. A Magyar Lovassport Szövetség elnöksége kialakította a zárt kapus versenyekre vonatkozó feltételrendszerét, melynek alapján minden szakág előterjesztette a saját zárt kapus szabályrendszerjavaslatát. A szakági előterjesztések a szövetség által elfogadásra kerültek, így csak ezeknek a szabályzatoknak megfelelő

helyszíneken lehet versenyeket szervezni, amelynek munkálatai már megkezdődtek. Elsőként a díjugratás indul el, ami nem csoda, tekintve, hogy ez a legnépesebb szakág. A pünkösdi hétvégén hat helyszínen 100-150 versenyző és 3000 start várható. Hatalmas igény van a részvételre, nekünk pedig az volt a célunk, hogy egy-egy helyszínen ne legyen 500 főnél több ember.

Milyen azok a járványal összefüggő biztonsági szabályok, amelyeket be kell majd tartani?

A zárt terekben a maszk viselése kötelező, a versenyirodák ablakon át működnek és gondoskodni kell a versenybírók közötti megfelelő távolságtartásról is. Most persze csak a legfőbb elemeket mondtam el,

de minden szakágra részletes és felelősségteljes rendszert dolgoztuk ki. Olyat, amit ellenőrizni is lehet, és ellenőrizni is fogunk. Az egész ország komolyan veszi a járvány terjedésének, vagy újabb fellángolásának veszélye elleni biztonsági intézkedéseket. Ez alól a lovastársadalom sem lehet kivétel!

Ugyanakkor az is látszik, hogy a versenynaptárakban a korábban törölt versenyek helyett jönnek az újak. És már nincs sehol halasztás sem.

Persze. Mint minden sportágban, a lovasportokban is mindenki, legyen az sportoló, szakvezető vagy szurkoló, kiéhezett a versenyekre. Mindenki fellélegzett, hogy vége

a szigorú kijárási korlátozásoknak. Ráadásul a szakmai eseményeken valószínűleg könnyebb betartani a biztonsági követelményeket, mint mondjuk egy üdülőhelyen.

Egyébként a lovassportok területén megvan az az előny, hogy a lovak folyamatosan edzésben vannak. Az állatok tartásához ugyanúgy hozzátartozik a táplálás, az állatorvosi kontroll, mint a mozgás, így a lovak tréningben vannak, és hamar elkapják majd a versenyzés ritmusát.

Ha már itt tartunk, mi lesz a nemzeti bajnoksággal, illetve a nemzetközi versenyekkel?

Most, hogy elindult a versenyszezon, az ob-k könnyen lebonyolíthatók. Sőt, még a téli versenyszezont is befejezhetjük. A kvalifikációs rendszerű versenyek esetében kell új kiírást készíteni, de májustól őszig minden lebonyolítható.

Nemzetközi versenyek tekintetében egyelőre várjuk a Nemzetközi Lovas Szövetség döntéseit. Természetesen az FEI döntéshozatali mechanizmusa lassabb a miénkénél, hisz hatalmas szervezetről van szó. És az olimpia halasztása felülír minden idén és jövőre is.

Ami kihatással lesz a nálunk tervezett összevont Európa-bajnokságokra is.

Valóban. Az FEI döntése az, hogy nem lesz Eb az olimpiai szakágakban, vagyis díjugratásban, díjlovaglásban és paradíjlovaglásban. Tehát két szakágban rendezük meg jövőre az Eb-t, négyesfogathajtásban és lovastornában.

Mint arról már korábban is beszéltünk, a nagyszabású, öt szakágra kiterjedő Eb rendezésére azért pályáztunk, mert így akartuk megünnepelni minden idők legnagyobb vadászati kiállításának, az 1971-es budapesti első Vadászati Világkiállításnak, és az ezzel egy időben rendezett, nagy szakmai és közönségsikerű I. Négyesfogathajtó Európa-bajnokság megrendezésének 50. évfordulóját.

Az elmaradó bajnokságok miatt most kisebb lesz a rendezvény. A Kincsem Parkban lesznek a fogatok, a Nemzeti Lovardában pedig a voltizsálók. A szervezést kisebb költségvetéssel újra kellett kezdenünk, kicsit vérzik a szívünk, de tudjuk, mindenkinek áldozatot kell hoznia a jelenlegi helyzetben.

FOTÓ: CSATLÓS NORBERT ÉS FORTÉPAN / ADO MÁNYOZÓ: KRISTEK PÁL

■ 1. Lázár Vilmos: Nehezen éltük meg, hogy az általunk megálmodott nagyszabású lovasünnepet nem rendezhetjük meg. Most egy kis időre megpihenünk, rendezzük a sorainkat

■ 2. Az Albertirsai úti vásár területe a Budapesti Vadászati Világkiállítás idején (1971)

Esetleg volt-e már szó arról, hogy az elmaradtakat „bepótlandó”, újabb Eb rendezési jogára pályázunk?

Nehezen éltük meg, hogy az általunk megálmodott nagyszabású lovasünnepet

„Úgy tűnik,
a lovastársadalom
fegyelmezett,
így könnyen átvészeltük
a nehéz heteket.
Remélem,
ez a fegyelmezetség
megmarad”

nem rendezhetjük meg. Most egy kis időre megpihenünk, rendezzük a sorainkat, utána pedig szeretnénk új célokat kitűzni.

Melyek azok a nagyszabású lovasesemények, amelyekre a lakoduló nagyközönség, mint néző számíthat?

A Nemzeti Vágta, amely Európa legnagyobb amatőr lovasversenye, várhatóan október közepére megvalósítható – hacsak a

vírus újabb hullámban nem támad, amit előre nem láthatunk. Mi mindenesetre ugyanazt valljuk, mint Orbán Viktor miniszterelnök, vagyis a legrosszabbra készülünk, de a legjobbra számítunk. Az augusztus 15. utáni helyzettől függően elkezdhethetnek az elővágták, és akkor a döntőt október közepén Budapesten meg tudjuk rendezni.

A téli időszak legnagyobb lovaseseménye a 2007-ben útjára indult lovas világbajnokság, amelyhez mindig csatlakozik egy nagyszabású lovasszínházi műsor is. Ez eredetileg egy lovasverseny volt, amelynek kiegészítője volt egy színházi show, de az utóbbi években megfordultak a dolgok és most a nagyszabású showműsor kísérelje a lovasversenyt. Az idei tervek megvannak, november utolsó hétféjére az arénát lefoglaltuk.

Összefoglalóan azt mondhatom, hogy koronavírus-járvány ide vagy oda, látszik, hogy pezseg a lovasélet. Egyre másra írják ki a versenyeket, a versenyzők, trénerok készítik a lovakat és a bírók is lelkesen készülnek a szezonra. Úgy tűnik, a lovastársadalom fegyelmezett, így könnyen átvészeltük az elmúlt nehéz heteket. Remélem, ez a fegyelmezetség a továbbiakban is megmarad és a tíz éve megkezdett munka folytatódik!

Halmos B. Ágnes

Otthon ragadt lovasok

KARANTÉN VÉGI KÖRKÉP

A májusi Pegazusban tizenöt ismert lovas számolt be róla, hogyan igyekszik feltalálni magát a megállt, de legalábbis lelassult életben. Kiderült, hogy miközben természetesen nehezen élik meg idei céljaik köddé válását, kapnak a sorstól valami nem várt pluszt is, mintegy kárpótlásként az elmaradt szalagokért, kupákért. Mostani kilenc megkérdezettünknek már egészen más hangulatban volt módja nyilatkozni, hiszen ha minden igaz, már látszik az alagút vége.

DECSI ENIKŐ

Mi alapvetően próbáljuk a helyzet pozitív oldalát nézni. Az istálló életében nagy változások nem történtek. A lovasaink beosztás szerint tudnak jönni edzeni, a határozatok miatt az osztrák tulajdonban lévő lovakkal pedig mi foglalkozunk. A minden napok lelassultak, aminek személy szerint én nagyon örültem. Több időt tudok a lovakkal tölteni, nem kell sehova sem rohanni. Élvezem, hogy többet tudok a családommal lenni. Egy lovarda körül pedig mindig rengeteg a munka, főleg a tavaszi

időszakban. Minden napomat próbálom beosztani és amennyire lehet, kihasználni, hasznosan tölteni. Délelőtt általában lovagolok, délután pedig érkeznek a tanítványok. Ha pedig van egy kis „üresjárat”, szépítjük a lovardát. Így most erre is bőven jut időnk és energiánk. A fennmaradó időben sokat olvasok, képzem magam és tele vagyok tervekkel, ötletekkel a jövőt tekintve. A versenyek természetesen hiányoznak, de a változatos edzésekkel, tereplovaságokkal próbáljuk a lovak és lovasaink motiváltságát fenntartani, hogy ha elin-

dul a szezon, még jobb formában tudjunk visszatérni.

KARDOS ADRIENN

Szerencsésnek mondhatom magam, mert az én hétköznapijaimat nem borította fel a korlátozás, ugyanúgy tudok dolgozni minden lovammal, illetve tanítványommal, mint azelőtt. Egyedül a magánéletben volt nagy változás, hogy nem tudtam hazamenni a szüleimhez, nagyszüleimhez. Jelenleg London nevű lovammal a nagydíjra készülünk. Edzőmmel, Schmidt Anitával,

akinek rengeteget köszönhetek, egyetértettünk abban, hogy nekünk most valahol jól jött ez a kis kényszerpihenő. London idén nyolcéves, és nem szeretnék elkapkodni vele semmit. Így, hogy jókora nyomás lekerült rólunk, sokkal gördülékenyebben tudunk haladni a feladatokkal. Természetesen várjuk már a versenyszezont és reméljük, hogy minden hamarosan visszaáll a régi kerékvágásba.

BORZA DOMINIK

Az, hogy lovas lettem, az, hogy az életem a lovak körül zajlik, nem véletlen. Egerben, a szüleim által üzemeltetett családi lovardába születtem. A mindennapok során a lovak szeretete belém ivódott, hiszen ezt láttam otthon, számomra ez a természetes. A loaglás tanulása során a hortobágyi csikósbojtrázkodástól a gyermekversenyeken át vezetett az út a díjloaglásig, amely szakágat édesanyám szerettette meg velem. 2016 óta versenyzek Ács Róbert irányításával, és a gimnáziumi tanulmányok mellett az összes szabadidőmet nála töltöm Dongó nevű nagyszerű heréltünkkel. A koronavírus okozta helyzet miatt viszont most hazaköltöztem a lovammal, hiszen ez a legbiztosabb pont az életemben. Persze nem elhanyagolható az a tény sem, hogy most érettségiztem, és az itthoni fel-

készülés erre a jelentős eseményre a lehető legjobb feltételeket biztosította számomra. Érettségi után újra folytatom edzőmvel, Ács Róberttel a munkát. Az itthon töltött időszakban kezdtem lovalogni a hortobágyi tenyésztésű nóniusz fedezőmént, Árnyst. A kiváló mozgáskultúrájú ménnel az ősz folyamán szeretnék néhány kisebb versenyen elindulni.

KOSZTA BOTOND

A járvány az én életemet is felforgatta, de igyekszem megtalálni a pozitív oldalát ennek a helyzetnek! Szerencsésnek mondhatom magam, hiszen a családom egészséges, és a korlátozás alatt végig volt lehetőségem lovalogni. Nem kellett kapkodni, jutott idő a gyakorlásra és a lazításra

■ 1. Decsi Enikő | 2. Kardos Adrienn
| 3. Borza Dominik | 4. Koszta Botond

vaszi időt, több fotót is kaptam, ahogy délelőttönként a karámban elterülve alszik. Az online iskola nekem rugalmasságot és több szabadidőt ad, nagyon élvezem, hogy nem kell korán kelni és utazással tölteni a reggeleket. A délelőtteim az online óráimmal és tanulással telnek, délutánonként van időm kimenni a lovardába. A versenyek és a csapattársaim nagyon hiányoznak, de a versenyeket hamarosan bepótoljuk, a barátokkal pedig a technikának köszönhetően még online sütisütést és erősítőedzéseket is szervezünk, így sok vidám estét töltünk együtt. Az idei évre készített versenynaptár legfontosabb célja a

„A barátokkal a technikának köszönhetően még online sütisütést és erősítőedzéseket is szervezünk”

is, ami a lovamra és rám is jó hatással volt. Nagy biztonságot adott ebben a bizonytalan helyzetben az, hogy Bicolor lovam az edzőméknél, Dallos Zsófiáék istállójában van, ahol, ha nem is tudok naponta kimenni hozzá, nagyon vigyáznak rá és gondját viselik. Nagyon élvezni a szép ta-

Pilisjászfalun megrendezésre kerülő országos Európa-bajnokságon való részvétel és az erre minősítő felkészülési versenyek voltak. Ezek nagy része sajnos törlésre került. Nagyon bízom benne, hogy ha lassan is, de újraindul a lovasélet is, és lesz még az idén alkalmunk jó néhány

versenyen részt venni. Továbbra is az a legfontosabb, hogy vigyázzunk egymásra és szeretteinkre is.

BAGYÁNSZKY GABRIELLA

A karantén ideje alatt összességében több időt tudtam a lovaimmal tölteni. Normál körülmények között sokat ingázok Tata, Budapest és Győr között az egyetem és a japánnyelv-óráim miatt. Az egyetem és a nyelviskola is biztosítja az online oktatást, így az utazással töltött időt sikerült megspórolni. A legtöbb lovardában megszabták, hogy ki mikor járhat ki, illetve egyes helyeken a létszámot is jelentősen csökkentették. Mivel én a lovaimat otthon tartom, a korlátozások semmiben sem akadályoztak, így a felkészülés gördülékenyen zajlott. A korlátozások következtében az edzőmnek is több ideje lett, ennek köszönhetően több időt tudott a felkészülésemre fordítani. A lovaim általában négy-öt napot dolgoznak, a karantén alatt azonban ez inkább öt-hat napra emelkedett. Hetente egyszer ugrottunk, a többi nap idomítás, illetve cavalettizéssel, rudazással telt. Az idei szezonban a fő cél, hogy részt vegyünk a korosztályos championátus U25-ös kategóriájában. Az eredeti terv szerint már április elején kezdtük volna a szezont,

azonban a szigorítások következtében ez elmaradt. Az idei első versenyünk a május 29-én kezdődő bábolnai országos minősítő lesz. Év elején még bizonytalan volt a versenyszezon jövője, de szerencsére nem kell teljesen lemondanunk róla. Örülök, hogy a szervezők minden óvintézkedést figyelembe vettek a versenyek kiírása során, így minden lovas a legnagyobb biztonsággal kezdheti meg a versenyszezont.

CZÉKUS ZOLTÁN

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy a 2020-as évre való felkészülésem volt a legsokoldalúbb és a legalaposabb. Próbáltam visszafogni a fedeles versenyeken való részvételt, és az így kapott forrásokat a nyitott szezonra tartalékolni. Ezalatt elsősorban a motiváltságot, a mentális és fizikális kondíciót értem. Az egyre több eltelte évvel mögöttem egyre sokoldalúbbnak és szerteágazóbbnak látom a lovakkal való munkát, beleértve a formaidőzítést, és a szezonra való felkészülést. Sajnos a kialakult vírushelyzet átírt mindent, fenekestül felforgatta az életünket. Így én a hazánkban kialakult vírushelyzet kezdeti időszakában elsősorban a cég körüli tennivalókkal

foglalkoztam. Miután alkalmazkodtunk az új helyzethez, egy kicsit több időm maradt a lovakra. Természetesen az egész világra kihatással volt, van, és véleményem szerint

„Mindkét lányom a távoktatás után, délutánonként velem együtt lovagol, és ez aztán szuper jó érzés”

lesz is a koronavírus. Az itthon töltött időt próbáltuk hasznosan tölteni, türelmesebb, aprólékosabb munkával, és olyan feladatokkal, amelyek a versenyek között nehezen vagy nem is kivitelezhetőek. Lovaimmal ugyanolyan rendszerességgel dolgoztam, mint eddig, heti egy-két ugrómunkával, amelyek részletesebbek és kevésbé megterhelők voltak számukra. Rengeteg videó készült a munkánkról, így az edzőm is követte a folyamatokat. Remélem, most, hogy újra beindulóban van az élet és az edzések is, a folyamatos távmunka meghozza gyümölcsét. A lovaimat látva, ők egyálta-

■ 1. Bagyánszky Gabriella | 2. Czékus Zoltán
 | 3. Jármly Vince | 4. Ifj. Lázár Zoltán

3

4

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT ÉS ARCHIV

lán nem bánják ezt a kényszerpihenőt. Sokat erősödtek, híztak, és sokkal nyugodtabbak. Ez elég sok kérdést felvet bennem, illetve az a tény is, hogy az elmúlt tíz évben ennyit nem volt együtt a család, mint most. További pozitívum számomra, hogy mindkét lányom a távoktatás után, délutánonként velem együtt lovalogol, és ez aztán szuper jó érzés. Látni rajtuk a fejlődést napról napra. Összességében érezhető a helyzet ránk (a világra) gyakorolt negatív hatása, generációk óta nem tapasztalt helyzet ez, ami a mai rohanó világot teljesen átszabja. Személy szerint én találtam benne pozitívumot, egy kis megnyugvást, a családdal töltött hétvégüket. Remélem, ezzel más is így van. Kérdés, hogy az újraindulás után ebből meddig és mennyit tudok megőrizni. De ígykszem...

JÁRMLY VINCE

Mint mindenkinek, nekem is jócskán keresztülhúzta a számításaimat a vírus miatt kialakult helyzet. Eleinte bizakodóbbak voltunk, hogy hátha nem terjed olyan gyorsan, de rövid időn belül érvénybe léptek a határozatok és minden szezon eleji versenyt elrörltek. Szerintem a fiatalabb és idősebb lovak számára egyaránt kisebb, a 8-9-10 évesekre nézve már sokkal na-

gyobb érvágást jelent az, hogy nem tudnak versenyezni, hisz ők jellemzően ezekben az években teszik meg azokat a fontos lépéseket, amelyek során akár nagydíj szintre fejlődhetnek. A biztonság érdekében be kellett érnünk az otthoni karanténra, ami az én szerencsés helyzetemben nem korlátozott a lovak edzésében. Mindig is tanyán laktam, a lovak közvetlen közelében, így mondhatni alig változott a napi rutinom. A fedeles szezonban alig versenyeztem, ezért sokkal nagyobb figyelmet igényel a lovak felkészítése az első megmérettetésre. Van lovam, amelyik decemberben ment utoljára, de olyan is, akinek a tavalyi ob volt az utolsó versenye. Sajnos a közösségi életet félre kellett tenni egy kis időre, de már ez is javulni látszik. Az első versenyek kiírásra kerültek, ez mindenképp bizalomra ad okot a szezon hátralévő részét illetően. Ezúton is mindenkinek szeretnék sok sikert kívánni, hogy hasonlóan eredményes szezont zárhasson majd, mint amilyet korábban eltervezett.

IFJ. LÁZÁR ZOLTÁN

Engem is, mint mindenkit, váratlanul ért a korlátozás bevezetése, de a napi rutinomat a vírus különösebben nem befolyásolta, hiszen így is a lovak és a tanulás tették

ki a napjaim legjavát. A legnagyobb változást talán a távoktatás bevezetése jelentette és természetesen rossz érzés volt, hogy sem a barátokkal, sem a nagyszüleimmel nem tudtam találkozni. Próbáltam a lovaimat ez időszak alatt minél jobb állapotban tartani, és az idomítómunkára helyeztem a hangsúlyt. Úgy érzem, hogy ezen a téren szépen fejlődtek és bízom benne, hogy ez majd a versenyek során is látszani fog. A kialakult helyzet engem a sport szempontjából több okból is különösen rosszul érintett. Ennek egyik oka, hogy eddigi pályafutásom legeredményesebb lovát, Lacrima di Felicitát 17. életévére tekintettel a fedeles döntőn terveztem elbúcsúztatni az aktív versenysporttól. Sajnos ezt a tervemet keresztbehúzta a koronavírus, így Lacrima már több versenyen nem áll starthoz, és a tenyésztésben tevékenykedik a jövőben.

Másodsorban a jogi egyetemen folytatott tanulmányaim miatt nekem minden évben korán kell megkezdenem a kültéri versenyszezont, hiszen a vizsgaidőszak miatt május végétől június második feléig egy bő hónapon át nem tudok versenyre menni, így most az első zárt kapus versenyeken sem fogok tudni starthoz állni, ami elég nagy hátrányt jelent, mert így még többet kényszerülök kihagyni, mint versenytársaim.

Mint oly sok rossz dolognak, úgy gondolom, valami kis pozitív hozadéka talán ennek a vírusnak is volt számomra, hiszen megtanultam értékelni olyan dolgokat, melyeket a rohanó hétköznapok alatt észre sem vettem, és megtanított elfogadóbbnak, türelmesebbnek lenni. A helyzetnek köszönhetően sokkal több időt tudtam tölteni a barátómmal és a családommal, akik sok energiával töltöttek fel és segítettek abban, hogy motivált tudjak maradni a verseny nélküli szürke hétköznapok során. Sok energiával és megannyi motivációval várom a folytatást a sikeresnek mondható utánpótláséveim után immár a felnőttek közé lépve, és azt, hogy végre a versenypályán legyek és halljam, hogy nekem szól a csengő.

Somogyvári Anett

Határ a csillagos ég!

Arie Yom-Tov, az Unikornis Lovarda tulajdonosa, nemzeti és nemzetközi versenyek házigazdája egészen négycsillagos szintig, meglepő ajánlatot tett az FEI-nek, miután az angliai Hartpury bejelentette, hogy a koronavírus-járvány miatt nem rendezi meg a 2020-as junior és fiatal lovas Európa-bajnokságot a nyáron: az üzletember felajánlotta, hogy a Pilisjászfalun, az Unikornis Lovardában megrendezésre kerülő gyermek és U25 kontinensviadalt követően otthont ad a törlésre került Európa-bajnokságnak is. Ezek a bajnokságok köztudottan korhoz kötöttek, számos lovasnak az idei év az utolsó lehetősége, hogy korosztályában indulhasson.

Mi a véleménye arról, hogy nálunk indulhat be legelőször a lovassport?

Magyarország az első Európában, ahol versenyt rendeznek a zárlatok után, ez leginkább annak köszönhető, hogy Magyarországon sokkal jobban menedzselték a koronavírus okozta helyzetet, mint más országokban. Ezért tudunk olyan gyorsan kifelé haladni a járványból, relatív kevés áldozattal, ennek a gyors reagálásnak köszönheti Magyarország, hogy sok más környező országhoz képest előbb tud nyitni a sportban is. Július végére remélhetőleg még több minden visszatér a régi kerékvágásba, ezért úgy érzem, ez egy nagyon jó lehetőség számunkra, hogy egyikei lehetünk azoknak, akiknél először lesz nagy nemzetközi verseny, és ennek folytatásaképp további nemzetközi versenyek.

Ha szabad így fogalmazni, nagy fába vágta a fejszéjét. Nem is egy, hanem rögtön két kontinensviadalt tervez rendezni az Unikornis Lovardában Pilisjászfalun.

A veszélyhelyzet miatt most van időm a versenyrendezésre koncentrálni, és fejleszteni, menedzselni az istállómat, az Unikornist. Mivel Hartpury törölte a junior és fiatal lovas Eb-t, rengeteg telefonhívást és e-mailt kaptam, leginkább más országok szövetségi kapitányaitól, akik azt kérték, fontoljam meg a megrendezés lehetőségét. Megkérdeztem néhány ismerősömet az FEI-től, hogy általánosságban mi a véleményük, és ők támogatták ezt az ötletet. Ezért tettem ajánlatot. Úgy hiszem, jó esélyünk van otthont adni az U25, gyermek, junior és fiatal lovas Európa-bajnokságnak. Természetesen minden az aktuális helyzettől függ, hiszen a

legfontosabb az egészség, a biztonság, másodsorban pedig attól is függ, hogy a határok mikor nyílnak meg azokban az országokban, amelyeknek a versenyzői részt vesznek a kontinensbajnokságon.

Hogyan tudnak a lovasok minősülni? Hiszen addig nem sok nemzetközi verseny lesz, ha egyáltalán lesz.

Az FEI erről azt a döntést hozta, hogy csak ebben az évben, a minősülést a szövetségi kapitányok dönthetik el, országonként különböző metódusok szerint. Például Németországban ez úgy lesz, hogy a szövetségi kapitány két bíró segítségével dönti el, ki indulhat az Eb-n. De mindenhol egységesen a szövetségi kapitánynak lesz joga kiválasztani a lovasokat. Bár a lovasok nem tudtak részt venni felkészítőversenyeken, én úgy látom Hollandiában és Magyarországon is a csapatomnál, hogy sokkal többet edzenek,

mivel most mindenkinek sokkal több ideje van erre. Emellett ne felejtjük el, hogy Magyarország olyan jó helyzetben van, hogy zárt kapus nemzeti versenyeket már rendezhet.

Érdekes, ugyanezt hallottam a díjugrató lovasoktól is, sokkal többet tudnak edzeni, gimnasztikáztatni a lovaikat, idomítani, és a lovak is sokkal nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak.

Igen, remélem, Magyarországon is nagyot fejlődtek a lovasok és a sok munka gyümölcset le tudják majd aratni a lassan újrainduló versenyeken.

Melyek a tervezett dátumok a két korosztályos kontinensviadalra?

Megkértem az FEI-t, hogy ha már úgyis egy helyszínen lesz a két Eb, akkor ne az eredeti kiírás szerint kombinálja a korosztályokat,

vagyis az U25 ne a gyermek, hanem a fiatal lovas kategóriával legyen együtt, mert a két korosztály jobban illik egymáshoz; a gyermek kategóriát pedig a juniorokkal együtt tartásuk. Eszerint a gyermek és junior Európa-bajnokság tervezett dátuma augusztus 11-16., a fiatal lovas és U25 Európa-bajnokságé pedig a következő hét, augusztus 18-23. Augusztus utolsó hétvégéjén pedig CDI-W versenyt rendezünk.

Hogyan fog ez menni? Emberfeletti munkának tűnik két ekkora verseny – ráadásul közvetlenül egymás után – megrendezése.

Mint már korábban említettem, most a járvány miatt nem tudok utazni, nem sok más elfoglaltságom van, így szinte teljes mértékben erre tudok koncentrálni. Majdnem minden napom az istállóban töltöm, teljes erőbedobással azon dolgozunk a csapatom-

- 1. Idén két kontinensbajnokságnak is otthont ad a pilisjászfalui Unikornis Lovarda | 2. A rendező mindent megtesz annak érdekében, hogy a lovasok pozitív élményekkel térjenek majd haza
- 3. Yom-Tov Jázmin, a tavalyi CDI verseny U25 kategóriájának győztese, a képen fiatal lovával, For Joy-jal az Unikornis Lovardában
- 4. Kristy Oatley, a nagydíj győztese tavaly a CDI-W versenyen Pilisjászfalun, az Unikornis Lovardában. A díjátadók Lázár Vilmos, Vincenzo Truppa és Arie Yom-Tov

mal, hogy a lehető legjobban megszervezzük a két nagy versenyt. A versenyek két hétig tartanak, mindkét héten kb. 100-120 ló lesz, ezt tudjuk menedzselni, a versenyek megrendezésének költsége 100-120 millió forint körül lesz. Úgy gondolom, ez kihagyhatatlan lehetőség Magyarország számára, hiszen jövőre az olimpia miatt elmarad a Budapestre tervezett felnőtt Eb. Ha sikerül jól megrendeznünk a korosztályos Eb-t, az nagyon jó üzenet a világ felé és jó hírnév Magyarországnak. Az a célom, hogy nagyon jó kontinensviadalt tudjunk rendezni, hogy büszkék lehessünk magunkra!

Hogyan fogadták az érintett nemzetek, hogy Magyarország vállalja két korosztályos Eb megrendezését?

Ez egy nagyon jó kérdés, mert csak elismeréseket kaptam. Hivatalos levélben köszönetet kaptam a Német Lovas Szövetség, akik nagyon támogatnak, kaptam e-mailt a holland szövetségi kapitánytól, ugyancsak köszönetet mondott Bettina de Rham, az FEI díjlovas és paradíjlovas szakágának igazgatója, aki elismerésének adott hangot, hogy ebben a krízishelyzetben is vannak olyanok, akik támogatják a sportot. Úgy gondolom, ez nagyon nagy elismerés, nemcsak nekem, de Magyarországnak is.

Bízunk abban, hogy meg tud valósulni mindkét kontinensviadal!

Mivel majdnem három hónap van még hátra a versenyekig, és hétről hétre jobb és jobb hírek jönnek, remélem, addigra már rendeződik a helyzet. Úgy vélem, hogy azal, hogy az FEI átadta a jogot a nemzetek sportvezetőinek a minősülést illetően, mindent könnyebbé tett mindenki számára.

Mikor lesz az első verseny az Unikornis Lovardában?

Nemzeti versennyel kezdünk június első hétvégéjén.

Somogyvári Anett

NEM CSAK LEGELŐ

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT

A lassan újrainduló versenyszezon kezdetén érdekes dolog jutott eszembe. Legáltalában én érdekesnek tartom, aztán merem remélni, hogy mások számára is elgondolkodtató. A nemzetközi díjugratósport az elmúlt évtizedekben olyan dinamikával fejlődött, hogy az iram szinte követhetetlennek tűnt. Ebben a fejlődésben, ami magában foglalja a logisztikától kezdve az akadályok alapanyagán és a versenyek felgyorsulásán át az óriási pénzdíjakig a teljes vertikumot, volt egy olyan jelenség, amely látszólag visszalépésnek tűnt. Ez pedig a pályák talaja. Az elmúlt évtizedben a

versenyek elsöprő hányadát textiles-homokos talajon rendezték. Az ok teljesen logikus: erre a talajra mindig lehet számítani, ezernyi start után is ugyanolyan esélyeket biztosít az utolsó indulónak is, mint az elsőnek. Ennek ellenére a fejedelmi díjazású tradicionális nagydíjak és a GCT versenysorozat több állomása is füves arénába szólítja a lovasokat: Aachen, Hamburg, La Baule, Dinard, St. Gallen, Madrid, Estoril, Spruce Meadows, Wellington, és a sort lehetne folytatni. Nagy meglepetésre Róma több mint 10 év után visszatért a füves pályához. A világ legjobb lovasai a világ leg-

drágább lovait lovagolva indulnak ezeken az emblemikus helyszíneken. Közép-Európában pedig szinte már nincs gyepes aréna. Persze érthető, hogy macerásabb, sarkalni kell, nem praktikus... Ám a jól gondozott, modern technológiával ápolat fű még mindig a legjobb talaj, amelynek fenntartása óriási áldozatot kíván a versenyrendezőtől. Ha nem használjuk ki a hazánkban még meglévő ilyen pályákat, akkor semmi sem fogja indokolni ezek fenntartását. Pedig kár lenne értük.

Szebényi Dániel

A kisbéri félvér ménes története

Remek könyv jelent meg a kisbéri ménes történetéről. A dr. Hecker Walter, dr. Pataki Balázs és Brenyó József szerzőhármas munkája fantasztikusan részletes mű, olyan képanyaggal, amely tényleg párját ritkítja. Ebben a könyvben valóban minden benne van, az alapítástól napjainkig. Ám számomra nem csupán ezért emlékezetes. Hanem azért, mert ebben itt végre elolvasható, hogy milyen módszeres kíméletlenséggel tették tönkre az 50-es, 60-as években a világ egyik leghíresebb ménesét, és ezzel együtt a világ egyik legjobb lófajtaját. Ennek hatása máig érezhető. Kisbéren a ménesparrancsnoktól kezdve a legkisebb lovászfűig mindenki tisztában volt azzal, hogy

Dr. Hecker Walter

egy világszínvonalú produkció részese. Ez volt a bűnük. Kisbér jelkép volt, ezért volt elsődleges fontosságú lerombolni. Jó lenne, ha e könyvet elolvassa mindenki számára világossá válna, hogy a mai napig istenített egykori mezőgazdasági csúcsvezetők és sajnos bizony lovasemberek is, akik más területen lehet, hogy kiválót alkottak, az 1960-as évek eleji

döntésükkel tönkretették a magyar lótenyésztést. Bosszúból. Ezen már nem lehet segíteni, ám mégis jó, hogy a szerzők igazságot szolgáltatnak a történetek hiteles bemutatásával. Mert a magyar lótenyésztés „átszervezéséért” és Kisbérért végül senki nem kért bocsánatot.

Szebényi Dániel

I. MAGYAR ONLINE ELIT CSIKÓÁRVERÉS MÁRIAKÁLNOKON

Időpont: 2020.07.29-08.01

HA ÖN IS SZERETNÉ
CSIKÓJÁT
ÉRTÉKESÍTENI,
MÉG NEM KÉSŐ
CSATLAKOZNI!

Kedves Tenyésztők!

A Dressurzentrum Kft. megtette az első lépést a Nyugat-Európában már jól bevált Online Lóárverést rendező neves lovasudvarokhoz történő felzárkózásban.

Míg az I. Magyar Online Elit Hátaslóárveréssel a lótulajdonosoknak kívántunk segítő kezet nyújtani ebben a nehéz járványügyi helyzetben, addig – a sikereken és a pozitív visszajelzéseken felbuzdulva – a csikóárveréssel a magyar tenyésztőknek szeretnénk értékesítési felületet biztosítani.

A Máriakálnoi Dressurzentrum széles körben ismert és elismert sportló-eladóistálló, kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal.

Számos eredményes sportló került közvetítésünkkel neves külföldi versenyzőkhöz.

Várjuk a tisztelt sportló-tenyésztőket az idei évi csikóikkal.
Ha ön is szeretné csikóját értékesíteni keressen bennünket.

Fotózás videózás időpontok: 2020.07.02-03-04.
előzetes telefonon történő egyeztetéssel.

DRESSURZENTRUM

Máriakálnok

További információért forduljon
a Dressurzentrum Kft.
vezetőségéhez az alábbi elérhetőségek
valamelyikén.

Losonczy Anikó

Tel.: 06 70 633 1316

Email: dressurzentrumkft@gmail.com

web: www.dressurzentrum.hu

Bírói szemmel

Az FEI a Magyarországon megrendezésre kerülő 2020-as gyerek és U25-ös Európa-bajnokságra egyetlen magyar bírót jelölt ki, a négycsillagos nemzetközi díjlovasbíró Hillier Orsolyát. Ebből az apropóból beszélgettünk vele, és azt is megtudtuk, hogy egyébként épp tizenöt éve kezdte meg nemzetközi bírói pályafutását.

Szakmai karriered nem bíróként kezdődött. Kérlek, mondd el, hogyan és mikor kerültél kapcsolatba a lovakkal? Mesélj a lovas pályafutásodról!

Ha nem is szó szerint, de átvitt értelemben igaz, hogy az anyatejfel szívtam magamba a lovak szeretetét. Családunkban nagy hagyománya volt a lovaglásnak Anyai dédnagybátyám Keresztes Ákos, aki az örkénytábori Lovagló- és Hajtótanárképző Iskolában szerzett lovaglótanári diplomát, és akit sok archív felvételen lehet látni, ahogy a régi, majd az új stílusban ugrat. Anyai dédapám pedig a 7-es huszároknál volt huszárezredes. Én 1984-ben Erdős Sanyi bácsi lovasiskolájában kezdtem lovagolni Adylyigeten, majd 1985-ben a BLK ugrószakosztályához kerültem, onnét vettem át 1986-ban Dallos Gyula. Érdeklődés, hogy addig csak fiú lovasai voltak, én voltam az első lány tanítványa. Így lettem díjlovasversenyző. Itt ismertem meg volt férjemet is. A lovaglás fontos szerepet töltött be életünkben, saját lovaink lettek, elkezdtünk ugratni és militaryzni is, és közben megálmodtuk és megépítettük a Kajászó Szentpéterpusztai gyönyörű lovardát.

Miért döntöttél úgy, hogy a verseny helyett díjlovasbíró leszel?

Kicsit a sors is alakította. A (díjlovas) verseny mellett már elég hamar elkezdtem írkokodni, és rájöttem, hogy nekem nagyon tetszik a bírói munka. Lettettem az első

bírói vizsgát. Viszont úgy éreztem, döntennem kell: versenyezés vagy bírászkodás? Szerintem nem egészséges, ha valaki ugyanabban a szakágban egy időben versenyzik és bírászkodik. Elkezdtem ugratni és militaryzni, ahogy az előbb is említettem, és ott folytattam a versenyést alacsonyabb kategóriákban. Így lettem ugró- és militaryversenyző. És ekkor indult díjlovasbírói pályafutásom.

Milyen út vezetett a négycsillagos nemzetközi bírói szintig?

Először a magyar bírói kategóriákban kellett teljesítenem. Első bírói meghívásaimat Kövy Andrásnak köszönhettem, aki akkor a kaposvári Pannon Lovasakadémián dolgozott és támogatta, hogy a „friss” bírók elindulhassanak a pályafutásukon. Ehhez a kezdeti bizalomhoz aztán sokan csatlakoztak, szinte minden itthoni versenyen bíráltam. A nemzetközi bírói pályafutásomnak az adta a kezdeti lökést, hogy Fugli Károlynak, az MLSZ főtitkárának meghívására az FEI Díjlovasgló Bizottságának elnöke, Mariette Withages Budapestre látogatott. Akkor merült fel, hogy Magyarországnak lehetne további nemzetközi bírója a meglévő kettő mellett.

2004-ben tettem le az első nemzetközi vizsgát, és ezzel 2005-től felkerültem az FEI bírói listájára, pár év múlva egy újabb vizsga után négycsillagos bíróvá váltam, majd egy újabb vizsgával FEI YH bíró is lettem (fiatal lovak bírálatára is jogosult bíró), és közben az FEI egycsillagos stewardvizsgát is lettettem.

Érdeemes megjegyezni, hogy abban az évben, amikor én vizsgáztam, az FEI első alkalommal alkalmazta az új bírói vizsgarendszerét. Addig inkább elfogadottsági alapon lehetett feljebb lépni, az új rendszer viszont igyekezett mérhetővé tenni a tudást és annak tesztelését. Ennek az új rendszernek az egyik fontos eleme volt a többlépcsősítés. Több alkalommal kellett bizonyítani a tudást és alkalmasságot, így nem a napi formán múltott, hogy sikerül-e a vizsga. Volt írásbeli, szóbeli és gyakorlati rész is. A 2007-ben általam megalakított magyar bírói vizsgarendszernek is ez lett az alapja. Kis változtatásokkal még ma is az akkor újként bevezetett vizs-

FOTÓ: SOMGYVÁRI ANETT ÉS ARCHÍV

A díjlovasbírói szakma nem tartozik a hálás foglalkozások közé, mint a pontozásos sportágak általában. Hogyan tud egy díjlovasbíró mégis objektív maradni?

A pontozásos sportágakat azért szokták támadni, mert nincs olyan világos, a laikus számára is könnyen értelmezhető hiba, ami egyértelművé tenné, hogy a versenyző hibázott-e vagy sem. Ennek ellenére mi, bírók azt valljuk, hogy a pontozás nem szubjektív, hanem igenis objektív, mert a pontok mellé tartalmat rendelünk, azok önkényesen nem variálhatók. Minél nagyobb gyakorlatra tesz szert az ember, annál egyértelműbb, hogy egy feladatra milyen pontot adjon.

Sajnos hiány van utánpótlásban, pedig elindult egy jó kezdeményezés a hazai bíróképzésben, melyre viszonylag sokan jelentkeztek is. Szerinted mi lehet az oka a nagy lemorzsolódásnak?

A válasz az előbbi kérdésben rejlik: a díjlovasbírói szakma nem tartozik a hálás foglalkozások közé. A lelkes jelentkezők közül sokan később értették meg, hogy maga a tanulási folyamat is mennyi időt vesz el. Aztán az is sokaknak probléma, hogy ezt az elfoglaltságot nehéz a családdal összeegyeztetni. Az ember épp akkor dolgozik, amikor a családnak szabadideje van, és nyitott lenne közös programokra. Az egy további nehézség, hogy igazán „mániakusnak” és elkötelezettnek kell lenni ahhoz, hogy az ember a szabadidejében olyan dolgot csináljon, ami sok esetben vált ki feszültséget. Ez nem magyar specialitás, de tapasztalatom szerint mégis inkább itthon jellemző, hogy – többnyire a szülők, kisebb mértékben az edzők, lovasok – európainak nem mondható módon fejezik ki véleményüket. Szerintem a bírászkodást csak elhivatottságból érdemes csinálni.

Hogyan látod a hazai díjlovagló-sport jelenét, jövőjét? Melyek a hiányosságaink, mennyit fejlődünk az elmúlt évek alatt?

Erre a kérdésre csak nagyon összetett, átfogó választ lehet adni. A válasz önmagában is megérne egy cikket. Amire nagy hangsúlyt kellene fektetni, az a tanulás, az összefogás és a másik munkájának megbecsülése.

Merre halad a nemzetközi díjlovagló-sport, várható bármiféle változás a bírászkodásban?

Tenyésztői oldalról nézve már egy korábban elindult folyamat figyelhető meg: egyre elasztikusabb, jobban felépítettebb lovak kerülnek a díjlovaglásba. Bírászkodás oldaláról több változás is folyamatban van. A kidolgozás már befejeződött, és az elfogadás fázisában van a „code of points” rendszer. Ez gyakorlatilag ugyanarra épül, mint ahogy eddig is bíráltunk, de rendszerbe foglalja, minden szereplő által érthetőbbé, átláthatóbbá teszi a bírászkodás logikáját. Fontos benne, hogy – ahogy eddig is –, a kiképzési skála elemei nagy hangsúlyt kapnak. Mindig feltehetjük a kérdést: mi sérült a feladat bemutatása során és mennyire? Ez lehet drasztikus hiba, akkor „firewall”-ról beszélünk, és lehet minőségi hiba, azaz, hogy mennyivel rosszabb a tökéleteshez képest. Mi jelent itt a firewall? Szó szerint tűzfalat, de használati szempontból inkább határvonalat, választóvonalat. Ennek az a lényege, hogy ha van egy súlyos hiba, akkor az a feladat mindenképp határvonal alatti, azaz 5 vagy az alatti pontot kap. Az, hogy a megmaradt jó rész mennyire volt jó, az csak azt fogja befolyásolni, hogy 4, 3, 2, 1 vagy 0 pont adható a feladatra. Egy példával megvilágítva: ha egy nyújtott üggetésbe belevágtatik a ló, az mindenképp 5 alatti, függetlenül attól, hogy volt-e olyan szakasz, ahol jó minőségben mutatta be a feladatot. Vagy vegyünk egy másik példát. A kiképzési skála egyik fontos pontja a támaszkodás. Ha a ló végig szár ellen megy, az firewall, tehát 5 alatti pont, ha csak időnként nyugtalan a támaszkodása, akkor a 10 pontból jövőnk lefelé. És hol állunk meg? Teoretikusan a folyamat a következő: megnézzük, hogy a kiképzési skála összes ele-

gáztatás szerint történik az új bírók kiválasztása az FEI-nél is és Magyarországon is.

Nem volt könnyű az indulás, mert épp az első nemzetközi évemben, 2005-ben születtem meg az ikreim. Ez sok időt és sok kööttséget jelentett, így az első időben nem tudtam elfogadni külföldi meghívásokat. Első CDI-meghívásaimat a máriakálnoki lovardának, Komjáthy Györgynek és Inge Braunnak köszönhetem, utána már jött a többi. A valóság az, hogy a bíró minden egyes versenyen „vizsgázzik”: a lovasok és bírótársai kökeményen megnézik, szakmailag felkészült-e, érdemes-e máshova is hívni.

me, tehát mind a hat eleme milyen minőségben valósult meg. Ezek összegzése adja ki a pontot. Ez így leírva sokkal hosszabb, mint amennyi idő egy-egy feladatnál a bíró rendelkezésére áll. A valóságban a bíró a feladat bemutatásakor már rögtön látja, hogy hol a hiba, és mik a járulékos hibák. A hiba lényegét, a hiba forrását írja le a megjegyzés oszlopba.

Mi az, amit minden programnál szem előtt tartasz, ahogy belovagol valaki a négyeszőgbe?

A kiképzési skála. Ez mindennek az alapja, mindennek a kiindulópontja. Tehát az ütem, az elengedettség, a támaszkodás, a lendület, egyenesség, összeszedettség. Ahogy az előbbi válaszban is kitértem rá, amikor bírálok, ez pereg le minden egyes pillanatban, ez határozza meg, hogy az adott feladatra 10 pontot vagy kevesebbet lehet adni. A bíró feladata megállapítani és leírni, hogy mi hiányzik, hogy 10 pontot adhasson. Tudatosan nem azt használtam, hogy mi a rossz, mert mi nem hibakeresőként, rendőrként járunk el. Mi csak rávilágítunk, hogy ott és akkor mi lehetne jobb. Ha mindezt egy szóval kell összefoglalnom, akkor az a szó a harmónia. Minden, ami harmonikus, az jó is.

Véleményed szerint milyen a jó díjlovabíró?

Hiteles. Bővebben: 1. objektív, 2. empátikus, segítőkész, megjegyzéseivel bátorító, 3. van lovasérzése, és így tudja, hogy „mi történik” a lovon, 4. „gyors” a szeme (a mozgásfolyamatban látja a gyors részleteket), 5. képes gyorsan dönteni, 6. precíz, igényes, jó rendszerező képessége van, 7. bírja a monotonitást, 8. szakmai fejlődésre nyitott, 9. és persze tudja a szabályokat...

Melyek azok a leggyakoribb hibák, amelyek könnyen javíthatók, viszont súlyos pontok úszhatnak el miattuk?

Ezek általában a legalapvetőbb feladatoknál fordulnak elő. Például a napi munkája során minden lovas lovagol kiskört, de vajon figyel-e arra, hogy a ló hajlítva legyen, a fara ne térjen ki, lendületes maradjon, puha támaszkodása legyen, és ne essen az elejére? Ha igen, akkor a négyeszőgben sem lesz problémája. Másik gyakori hiba a középvonalra(-on) lovaglás. Időben kell elkezdenni, nehogy túlforduljon

a ló. A lovas nem nézhet le a ló nyakára vagy a marjára, mert akkor szinte biztos, hogy nem tud egyenesen haladni. Ehelyett nézzen előre és két csizma között lovagolja előre a lovát. És végül megemlíteném a köszönést: még mindig sok lovas köszön úgy, hogy nagy testmozdulattal meglengeti a karját és felsőtestét. Ezzel sokszor a saját egyensúlya kimozdul. A ló ki fog lépni, és/vagy nehezebb lesz az elindulás.

Mi okozza az olykor nagy pontkülönbségeket a bírók között?

Szabály szerint egy versenyszámot öt bíró esetén minimum három különböző nemzetiségű bírónak kell bírálnia. A bírók a világ minden tájáról érkeznek. Ugyanúgy, ahogy például az angol nyelvet is mindenhol kicsit másképpen beszélnek, a különböző helyről érkező bírók is kicsit más iskolát jártak ki, mindenhol kicsit másképp is lovagolnak. Ugyanakkor az elvek azonosak, a feladatok tökéletes kivitelezése jól megfogalmazható, de mégis kicsit mindenki máshova teszi a hangsúlyt. Ha ezt nézzük, akkor csoda, hogy nincs még több különbség.

Vannak tipikus feladatok, ahol nagy eltérés jöhet létre, ilyenek például a lépés piruette és a vágta piruette. A lépés piruette-nél, ha a lépés üteme nem tiszta, akkor már nem lehet magas pontot adni rá, mégis sok bíró ezt vagy nem veszi észre, vagy átnéz felette. Azért itt is van megoldás: véleményem szerint az FEI szigorúbb vizsgáztatási rendszere idővel meg hozza a gyümölcsét és az elvek mindenki számára azonosak lesznek.

Mennyire befolyásolja, befolyásolhatja-e egyáltalán a ló alapképessége a kapott pontot? Feladatpontatlanság esetén befolyásoló tényező-e az, hogy a pontatlan lónak nagyobb az alapképessége?

Ez egy elég összetett kérdés. Azt azért mindenképp kimondhatjuk, hogy a ló alapképessége igenis mérvadó, a nagyobb alpmozgású, térnyerő mozgású, elasztikus ló magasabb pontot fog kapni, mint a kicsit behatároltabb képességű ló. Ugyanakkor a nagy mozgás még nem elég, azt jól be is kell mutatni. A legtöbb „fejtörést” a gyerekprogramok bírálata okozza, ahol sokszor nagymozgású lovakon „kapaszkodó” gyerekek ülnek, míg más gyerekek precízen lovagolnak és elegáns, klasszikus ülésük

van, viszont lovaik nem olyan nagymozgásúak. Erre a problémára ad remek megoldást az, hogy az FEI gyerek versenyszámokat (L szint) idéntől új protokoll szerint kell bírálni. Két bíró esetén a C bíró a megszokott standard pontozást alkalmazza, feladatról feladatra ad pontot, míg a hosszúfali bíró a lovas ülését bírálja négy szempont szerint (ülés helyessége, segítségadások hatékonysága, pontosság, összenyomás), és ő nem ad feladatonként pontot.

Mire vagy a legbüszkébb?

Jó visszaneézni az elmúlt 15 évre. Szinte az egész világot bejártam: Toronto, Sydney, Melbourne, Dél-Afrika, Egyiptom és Európa számos országa. A legemlékezetesebb versenyek az Eb-k: két póni Eb-n bíráltam (Kaposvár és a lengyelországi Strzegom),

illetve a fellebbviteli bizottság elnöke voltam a 2017-es U25 Eb-n Ausztriában. Az ideji gyerek és U25-ös Eb-re is kijelölt az FEI. A napokban dől el, hogy a koronavírus-járvány miatti korlátozások feloldása után megrendezhető-e ez az Eb.

A magyar bajnokság mindig kiemelt szerepet kap a hazai versenyek között, ezért nagy megtiszteltetésnek tekintem, hogy eddig tízenkétszer kértek fel vezetőbíróknak. Ahogy azt is, hogy minden évben egyre több nemzetközi meghívást kapok.

És végül, de nem utolsósorban örömmel tölt el, hogy szakmailag nagyon felkészült, segítőkész bírók mellett tanulhattam, akik mindig segítettek, bátorítottak. A bírói utam elején dr. Mándi Barnabástól tanultam a legtöbbet, később a külföldi nemzetközi

bíróktól, közülük – a teljesség igénye nélkül – a következőket említeném: Mariette Withages, Stephen Clarke, Dieter Schüle, Uwe Mechlem, Katrina Wüst, Isobel Wessels, Eddy de Wolff van Westerrode, Thomas Lang.

A járvány nagyon sok mindent felülírt a díjlovassportban is, téged hogyan érint ez, mi lesz az ideji szezonnal?

Igen, a járvány az én munkámat is közelről érintette. Márciusban még az olasz kollégámat kellett volna helyettesítenem beugró bíróként azon az angliai CDI-n, ami Európában az egyik utolsó volt. Oda már nem mentem el, mert félttem, hogy ha hazajövök, karanténba kerülök. Ez elég nagy csapás lett volna, mert én láttam el a gyerekei-

met és a szüleimet is. Magyarország az első ország, ahol a karanténidőszak után újra indul a nemzetközi élet, és egyben számomra is ezek lesznek az első nemzetközi versenyek: június végén a Losonczy Anikó által megrendezendő CDI 3* Máriakálnokon, és augusztusban Arie Yom-Tov csapatának rendezésében a CDI-W Pilisjászfalun, illetve remélhetőleg a már említett Eb is megrendezhető lesz augusztusban Pilisjászfalun. Annak ellenére, hogy kiesett a fél szezon, azért optimista vagyok, hisz sok nemzet tervezi, hogy az őszi időszakban megrendezi az elmaradt versenyeit.

Mivel foglalkozik egy díjlovásbíró, amikor nem bíraskodik?

Huh, én mindig úgy érzem, hogy nincs elég időm, annyi mindent szeretek és szeretnék csinálni. Gimi után elvégeztem a Közgazdasági Egyetemet, majd lovaglásból letettem a középfokú edzőit. Aztán francia-magyar újságírói képesítést, majd mezőgazdasági technikus végzettséget szereztem. A tanulmányok után (mellett) 2007-től 2016-ig a Díjlovagló Szakbizottság tagja voltam. Ebben a munkában elég aktívan vettem részt. Hozzáam tartoztak a bírói ügyek, a szabályzatok, részben a honlap, részben a kiírások jóváhagyása. Abban az időben alkottam meg a bírói szabályzatot, ami 2016-ig volt érvényben és a mostaninak is az alapját képezi. És akkor született újjá a magyar díjlovagló szabályzat, ami 2018-ig volt hatályban. Itthon sok bíróképzést és bírótovábbképzést szerveztem és tartottam neves előadókkal. Szerettem ezt az időszakot, annak ellenére, hogy ki mondhatatlanul sok időm ment el vele. És persze mindeközben ott voltak az ikrek, meg az egyre több meghívás. Két gyönyörű ikerlányom, Zita és Cecília, akik mostanra már kamaszok, általában egyszerre szeretnék, hogy külön-külön foglalkozzam velük. Kihívásokkal teli, de ugyanakkor nagyon szép édesanyának lenni. Nagyon boldog vagyok velük. A lovas szakmai (bíráskodás és bíróképzés) és családi elfoglaltságok mellett magas szinten síelek, szeretek teniszezni, vitorlázni, szörfözni, olvasni, és nagyon szeretek a barátaimmal lenni. Vágyam még, hogy majd egyszer újra beleférjen az időmbe a lovaglás.

Somogyvári Anett

Nem én választottam a lo AZ VÁLASZTOTT EN

Székesfehérvári lakos, azonban napjait sokszor ingázással tölti a budapesti iskola és a balatonvilágosi lovarda között. Két egyetemre jár egyszerre, a Budapesti Corvinus Egyetem vállalkozásfejlesztés mesterszakára, valamint az Óbudai Egyetem precíziós gazdálkodási szakmérnöki képzésére. Ezenkívül három lóval foglalkozik napi szinten. A lovastusa szakág egyik fiatal reménységével, Varga Júliával beszélgettünk.

Kezdjük néhány sablonkérdéssel! Mikor kezdtél lovagolni, és van-e lovasmúltja a családnak?

Kilencéves koromban, 14 évvel ezelőtt kezdtem el a lovaglást a nővéremmel együtt, de előtte is ez volt minden vágyam. Nem emlékszem olyan időszakra, amikor ne ezt szerettem volna csinálni, én valahogy a lovak iránti szeretetre „kódolva” születtem. A családban előtte nem volt hagyománya a lovakkal való foglalkozásnak, de mára már mindenki belerázódott ebbe a világba. Abban a kiváltságos helyzetben vagyok, hogy családom egy emberként áll mögöttem és támogat a nemzetközi versenyek „turnéinak” menedzselésében és asszisztálásában, a versenyző lovak ellátásában és ápolásában, valamint a „nyugdíjas”, versenyzés után megérdemelt pihenőjüket töltő lovaink gondozásában is.

Mik voltak az első sikereid, amikre büszke voltál? Ma már talán nevetségesnek tűnő picli sikerekre

vastusát, GEM

gondolok, amik akkor nagy falatnak tűntek.

Első eredményem, amire nagyon szívesen emlékszem vissza, az általános iskolás bajnokság harmadik helyezése volt, ma már inkább csak mosolyogva gondolok rá, pedig akkor úgy éreztem, hogy felkerülni a dobogóra egyenlő egy világbajnoki címmel. De előre is szaladtam egy kicsit, a legelső sikerem, amire büszke voltam, az az, hogy egyáltalán sikerült befejezmem egy tereppályát, és ez teljesen komoly. Mondják, hogy minden kezdet nehéz, de hogy ennyire?! Én még tisztán emlékszem, amikor Gabóca nevű lovammal az AO kategóriában próbálkoztunk, és ezt tényleg csak próbálkozásnak lehet nevezni. Sok-sok évvel ezelőtt Dánszentmiklóson például a fél istálló nekem próbált segíteni, hogy sikerüljön belevágtaznom a vízbe. Kellemes emlékek ezek, melyek újra eszembe juttatják, mennyire támogató közegbe is csöppentem én bele annak idején.

Később ifjúsági kategóriában voltam az országos bajnokság második helyezettje, ez azért volt különleges, mert az első helyet nővérem, Zsuzsi szerezte meg. És nem, egyáltalán nem volt közöttünk sose feszültség vagy versengés – ilyen téren legalábbis –, általában egy csapatot alkottunk a versenyeken, így az ő sikere az én sikerem is volt, és fordítva.

Nem említesz más szakágat a kezdeteknél. Ezek szerint lovastusában kezdted a versenyzést? Miért éppen a military volt az, ami megtetszett?

Nagyon fiatalon kezdtem lovastusában versenyezni, az első versenyemen még csak 11 éves voltam. Mielőtt megkaptam a rajtengedélyt, Póni Klubos versenyeken vettem részt. Igazából nem én választottam a lovastusát, hanem „ő” választott en-

■ Ozora Tornádóval

gem. Olyan közegben lovagoltam annak idején, ahol mindenki ebben a szakágban versenyzett. A nálam 4-5 évvel idősebb csapattársaim sport iránti lelkesedése rám is teljesen átragadt. Ez volt a természetes, nem is gondolkodtunk másban, miután mindenki ezt csinálta. Azóta se – annak ellenére, hogy már nem „lovasztás” közegben töltöm a hétköznapjaimat – tudok elszakadni a sportágtól, hiszen összetettségével mindig új feladat elé állít minket.

Térjünk vissza a versenyekre! Milyen országos és nemzetközi eredményekre vagy büszke?

Az ifjúsági országos bajnokságot már említettem, ezen kívül boldogsággal töltött el, hogy junior bajnokként a dobogó legfelső fokára is felállhattam 2018-ban. Tavaly pedig Gessy az év utánpótlás ló bajnoka lett. Nemzetközi eredményeim közül az ifjúsági Európa-bajnokságokon való részvételek voltak különlegesebbek, még akkor is, ha nem is értünk el top 20-as eredményt. Ezek voltak azok a versenyek, ahol először szembesültünk a nemzetközi színvonallal, mely egyszerre volt megdöbbentő, sokkoló és inspiráló is. Azóta nem kérdés, hogy mi a cél: felérni hozzájuk! Nincsenek illúzióim, miszerint mi lennénk a legjobbak ebben a sportban, de szorgalmas munkával és kitartással azt gondolom, hogy be fog-

juk tudni hozni ezt a lemaradást. Tavaly Tornádó például a strzegomi nemzetközi versenyen CCI* kategóriában harmadik helyen végzett, pedig a mezőny tele volt külföldi válogatott lovasokkal és olimpiákkal. Ezek kicsi lépések ugyan, de azért biztatóak, és motiválják az embert.

Ki volt a példa, akit követtél – ha volt ilyen?

Több ember is volt és van, akikre felnézek a lovgalása és a lovakkal való bánásmódja miatt. Azonban példaképeim mindig a legjobbak közül kerültek ki. Miután személyesen is volt lehetőségem találkozni Sandra Auffarth-tal (2014-es világbajnok) és a versenyeken is beszélő viszonyban vagyunk, nem volt kérdés, hogy ő lebegett a szemem előtt, mint követendő példa. Megdöbbentő alázat van benne és hihetetlen szorgalom, a tehetségén kívül, mely emberséggel párosul. Az utóbbi évben Tim Price munkája nyugtázta még le teljesen, de igazából a listám végtelen hosszúságú, szerepel rajta többek között Ingrid Klimke, Tom McEwen és Tom Jackson is.

Biztos voltak nehéz időszakok. Mítől voltak ezek nehezek? Ki vagy mi motivált a nehéz időkben?

A nehéz időszakok sajnos elkerülhetetlenek azok számára, akik hosszabb távon foglalkoznak lovakkal. A legnagyobb mélypont

- 1. Ozora Tornádóval | 2. Cassiopayával
- 3. Gessyvel

számomra az érettségi idejében és az egyetem első évében volt. Az első gondolattal ellentétben nem az iskola miatt, bár kétségkívül megterhelő volt ez az időszak. Számomra a versenyszerű lovaglás melletti tanulás a gimnáziumi és a jelenleg is tartó egyetemi éveim alatt nem okozott igazán nagy nehézséget. A mélypont oka szeretett lovaaim versenyből való kiesése, valamint teljes elvesztése volt. Abban az évben Parancs (sokak számára ismerősen csengő név) versenykarrierje véget ért és kikerült legelőre, pedig még nagy terveink voltak vele. Másik lovaomat, Kincstárnokot pedig teljesen elvesztettem. Ez a két esemény fél éven belül nagyon megviselt, elég nehezen nyitottam újra ki akár a versenyzés, akár új lovak, és bizony az emberek felé is. Ebben az időszakban szüleim, valamint András bácsi és Egyed László voltak, akik leginkább támogattak és motiváltak a folytatásra.

Edzők terén kívül dolgoztál korábban, és kívül dolgozol jelenleg?

Jelenleg ifj. Kövy András lovardájában lovagolok Balatonvilágoson, így az ugró részfeladatra vele készülök már lassan négy éve. Az idei évtől elkezdtem egy német edzőnővel, Elke Potucek-Puschával is dolgozni a díjlovaglás részfeladatban, lehetőségem volt a tél végén németországi edzőtáborban is részt venni, a tereplovaglásban pedig szintén idéntől Haál Gábor segíti munkámat.

Lovaskarrierem kezdetén Schaller Gábor és Fáró Mirella voltak tanárain, az ő hatáskruka szerettem meg és kezdtem el a militart, velük jártam meg a korábban már említett korosztályos Európa-bajnokságokat. Az utóbbi években azonban már Kövy András bácsi és Egyed Laci támogatták felkészülésemet, akiknek nagy köszönettel tartozom, hogy segítettek túljutni a mélypontra, támogattak a nehéz időszakban és azt követően is. Az ő kezük alatt kerültem újra vissza a nemzetközi versenyek színterére, és szereztam sok új nemzetközi tapasztalatot.

Milyen lovaidd vannak? Hogyan teljesítenek? Milyen versenyeket terveztek az idei évre?

Jelenleg abban a nagyon szerencsés szituációban vagyok, hogy három igazán jó

FOTÓ: SOMOGYÁRI ANETT, KONTI LÁSZLÓ, OROSZVÁRI SZABÓ PÉTER

lóval tudok együtt dolgozni. Közülük legrégibb óta Tornádó van nálam a Lóska ménesből, aki a hazai kisbéri félvér fajtát képviseli. Tavaly év végén már kétszillagos szinten versenyzett eredményesen. Ő mára talán a legmegbízhatóbb lovam lett, hihetetlen szorgalmas. A 2017-es évtől került hozzám Gessy, akivel már 2018-ban nemzetközi versenyeken szerepeltünk. Nagy képességű ló, aki az utóbbi évben ráadásul rengeteget fejlődött, nagyon érdekes személyiségű és bátor kanca. A közeljövőben vele vannak a legnagyobb terveim. Tavaly csatlakozott a csapathoz Cassiopaya, aki már első pillanatban, amikor megláttam, „megvett” (és nem csak engem). Na, ő aztán igazi kanca, akire még csúnyán se nagyon szabad nézni, mert megsértődik, ellenben hihetetlen kaliber és képesség tulajdonosa. A tavalyi év mellett terveim szerint az idei is arról szól, hogy teljesen összeszokjunk. Minden tudásomat össze kell szednem, amikor vele dolgozom, de minden percét élvezem (na jó, majdnem mindet). A két kancáról azt gondolom, hogy határ a csillagos ég, hiszen a képességeik megvannak akár a négycsillagos

kategóriához is, nekem kell még felnőnem hozzájuk. Idén szeretnék egy-, két- és háromcsillagos szinten versenyezni velük, Gessyvel a felnőtt magyar bajnokságra odaérni.

Hogyan tervezel most, hogy a szezon fele, vagy talán a teljes nemzetközi szezon kiesik?

Mivel még most sem tudjuk pontosan, hogy lesznek-e egyáltalán nemzetközi versenyek, az idei évet igazából én arra szeretném felhasználni, hogy előkészítsük a jövő évi korai nemzetközi kezdést. Az itthoni munkában mi a versenymentes időszakot nagyon jól kihasználtuk, próbáltuk a hibákat kijavítani, és még jobban felkészülni a szezonkezdesre. Azt gondolom, hogy ebben a fél szezonban is tudunk még a lovakkal értékes tapasztalatot gyűjteni, én azonban az első egy-két versenyen nem fogom a lovakat túl nagy feladattal elállítani, hiszen mégis csak több mint fél éve nem „futottak terepet”.

Mik a legnagyobb szabású terveid? Van-e kilátás új lovakra?

A 2021-es évben szeretném hazánkat képviselni a Svájcban megrendezésre kerülő Európa Kupa – korábbi nevén

HORSE
TRANS
CARGO

Horse Trans
Cargo Kft.

Telefon:
(20) 9357-375
Fax:
(52) 211-005
E-mail:
info@horsetrans.hu

Nemzetközi lószállítás.
Gyűjtőfuvarozás hetente,
igen kedvező árakon.
Versenyekre, igény szerint.

www.horsetrans.hu

Ländliche Eb - versenyen, valamint háromcsillagos tapasztalatot szerezni. Általában jobban szeretek középtávon tervezni, a következő két-három évben szeretnék díjugratásban is 130 cm-en (vagy akár magasabb kategóriában is) versenyezni. Hosszú távú terveim között sokkal inkább a folyamatos fejlődés szerepel, mint egy-egy versenyen való részvétel. Azonban, ha valaki egyszer volt Európa-bajnokságon, akkor azután a kontinensviadalokon való részvétel mindig ott lebeg a szeme előtt.

Jelenlegi életritmusomba három ló lovalgása fér bele, de mindig nyitott szemmel járok a lovak körül, sose tudhatja az ember, mikor botlik bele egy megkapó, „nagypanyára” hivatott lóba, ami később az utánpótlást jelentheti. Ami újdonság az idei évben, hogy a napokban várjuk az első kiscsikónkat saját, háromcsillagot futott kancánktól, remélve, hogy egyszer ő is anyja nyomdokaiba léphet.

Köszönjük a beszélgetést, jó egészséget és további sok sikert kívánunk!

Bázár György

BOGNÁRLÓ = MINŐSÉG

kancát adok – csikót kapok

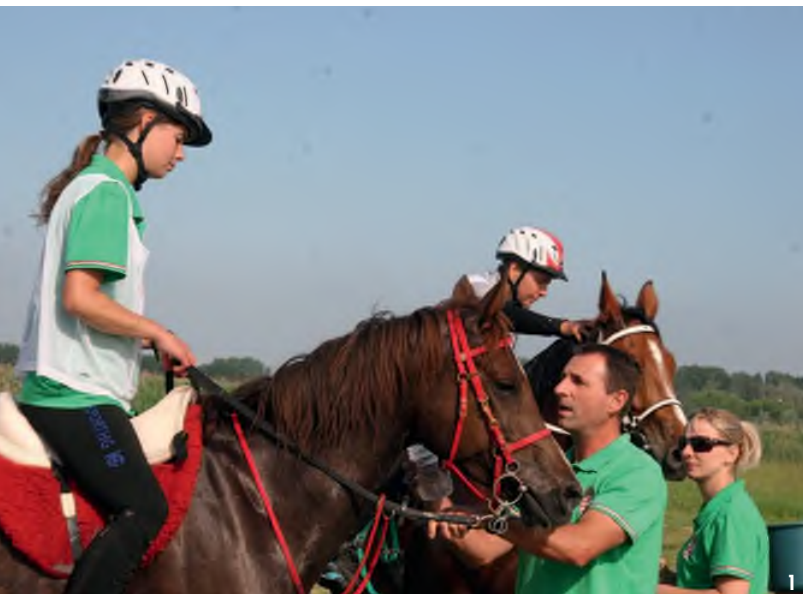
+36-30/631-4883

www.bognarmenes.hu

bognarboriskft@gmail.com

MINŐSÉG = BOGNÁRLÓ

„Ahogy tehetjük, nek

A Pegazus olvasói számára bizonyára nem cseng ismeretlenül a Fekete család neve, távlovasságunknak visszavisszatérő szereplője Feketéné Wachtler Katalin, valamint Fekete Róbert jelenlegi szakági elnök, és lányuk, dr. Fekete Patrícia. Feketéné Wachtler Katalinnal a kezdetekről, illetve a távlovasság család mindennapjairól beszélgettünk.

Mióta távlovagoltok, és hogyan jött pont a távlovaglás?

Lassan 20 éve, egész pontosan 17 éve. Nagyon szerettünk lóval túrázni, és az első lovam egy Imperial-leszármazott anglo-arab ló volt, akit nem nagyon lehetett elfárasztani. Sajnos mi se tudtuk, mert nem sok fogalmunk volt róla, hogy a szalagjai nem voltak már egészségesek, és távlovaglás szempontjából nem mozgott tisztán. Sose felejttem el, mikor a Bábolna Derbyk hajnalán Pallós Andi (dr. Pallós Andrea állatorvos – a szerk.) azt mondta egy 40 kilométer finisében, hogy most átengedi, de ha tényleg távlovagolni akarok, szerezzünk egy fiatal arab lovat.

Milyen lovakkal kezdtétek végül a komolyabb versenyzést?

Ezután jött Zulejka, az első Veres Imre-ló az istállóba, akivel aztán rövid- és középtávú országos bajnokok is lettünk, Majd Metaxa O'Bajan Aladdin, aki először militarylőként

funkcionált Patríciával, és mellette 40, illetve 80 kilométeren versenyzett Robival és velem. Míg egy ugróverseny után mérges nem lettem rá, és azt nem mondtam, „ha nem méssz 1,20-on, akkor méssz 120-on”. Így kezdődött 2007-ben távlovasság karrierje a 14 éves Patríciával együtt. 2008-ban a család mondhatni tapasztalatok és segítség nélkül nekivágott a spanyolországi Oviedóban rendezett junior Európa-bajnokságnak. Tizenötödik helyen célba értünk, aztán nem volt megállás.

Melyek voltak az évek során a számotokra legkiemelkedőbb versenyek, eredmények, lovak?

Az első igazi, tényleg komoly eredményt – az egyéni 6. helyet Aladdinnal, és a csapat-bronzérmét – a 2009-es junior vb hozta meg Bábolnában. Aladdin után pár évet várni kellett, míg felnőtt O'Bajan Huncut, aki a junior vb-n 11., a felnőtt Eb-n pedig 14. helyezést ért el, továbbá 2016-os világbajnoksá-

gon is célba ért és Abu Dzabiban is jól teljesített. Aztán itt van még Gazal Borbála, aki Abu Dzabiban és Dubajban is jól teljesített. Borival Patti az összes meghívott között a legjobb eredményt érte el, Abu Dzabiban 37., Dubajban 42. lett. Másik két említésre méltó lovunk Shagya Aga, aki 2019-ben egymás után három 160 kilométert teljesített. És ott van Gazal Zizi, Vitex della Bosana és Yafmina, Beretta és Nativo, sok-sok ló, amik az elmúlt 17 évben eredményesek voltak és sok örömet adtak.

Sok helyen jártatok a világban, hogy oldjátok meg?

Nagyon sok nemzetközi versenyen vettünk részt, és ez hozta a barátokat. Egyfajta cserekereskedelem indult el azon az alapon, hogy „ha én jövök Európába, te adsz lovat, ha te jössz hozzánk, mi adunk”. Így eljutottunk már Portugáliába, Szardíniára, Kínába, Chilébe, Argentínába, és mondhatni rendszeren járunk Dubajba.

„ívágunk Európának”

Robi többször választották szövetségi kapitánnyá, ez milyen munkával jár?

Robi először 2009-ben lett szövetségi kapitány, ám hiába lett teljes siker a vb, nem fogadta el a tagság többsége a kemény edzőtáborozáson alapuló felkészítő és válogató módszert, amit a franciáktól lestünk el. Így lecserélték. Aztán újra ő lett. 2013-tól azt mondhatni, jól működött a dolog, a szakág vezetésével is megvolt az összhang. A 2016-os somorjai vb után azonban valahogy elfogyott az ilyen versenyeken indulni tudó ló- és lovasállomány. Edzőtáborozás nem volt, nem is lett volna sok értelme. Valahogy elfogyott a szövetségi kapitány tennivalója, szinte csak adminisztratív feladattá vált. Robi mindig korrekt volt, részrehajlás nélkül tudott dönteni, ha kellett, minket, a családját is megregulázott, ha úgy érezte, ez szükséges.

Hogyan zajlanak nálatok a felkészülések, edzések?

Novemberben készítünk egy tervet, melyik lovat hol szeretnénk indítani, hová kell, kellene eljutnia. Aztán egyeztetünk a tulajdonosokkal, melyik versenyre szeret-

nének bejönni, egyeztetünk a barátokkal, mikor milyen versenyen szeretnének tőlünk lovat kapni. A lovakat teljesítmény alapján négy kategóriába osztjuk be. Van alkalmazott lovasunk, vagyunk mi, a család, és vannak barátok, akik csak úgy szeretnek lovagolni. Van egy komoly járatógépünk és nagyon jó terepadottságunk, valamint jó kovácsunk és állatorvosunk. Természetesen edzésnaplót vezetek minden lóról, ahol tudom követni, hogy hozzák-e a tervet.

Jelenleg hány lovatok van edzésben az idei évadra, illetve mik a tervek idénre? Vegyük alapul a legoptimistább forgatókönyvet, vagyis, hogy júniustól végigmegy a magyar szezon októberig.

Jelenleg 16 ló áll tréningben, ezek egy része nem a mi saját tulajdonunk, csak a felkészítését, tartását bízták ránk, aminek szeretnénk a legmagasabb szinten eleget tenni. Különböző képzettségűek és teljesítményűek. Van négy, amelyiket minősíteni kell, és másik négy, amelyik minősült a világbajnokságra, a többi pedig az egy- és háromcsillagos szint között van. Ugyan-

■ 1. Csapatmunka | 2. Huncut Fekete Patríciaival és Bori Tóth Józseffel a célba érkezés pillanatában (felőtt Eb, Somorja, 2015) | 3. Aga és Feketéné Wachtler Katalin Kistapolcsányban | 4. Huncut Patríciaival a Solt Derby

úgy, mint tavaly, idén is lehetőség szerint részt veszünk az ob-fordulókon, minősíteni, edzeni. Aztán van ugye a Rozina (Márkus Rozina, tavaly versenyzett először, egyből szép eredményeket ért el – a szerk.), aki szeretne a junior bajnokságban eredményes lenni, próbáljuk úgy menedzselni és lóval ellátni, hogy minden fordulón legalább 80 kilométeren el tudjon indulni. Ha elindul a nemzetközi versenyzés, ahogy tehetjük, nekivágunk Európának, de a dél-amerikai barátaink is nagyon várnak bennünket. És természetesen nagyon várjuk, hogy mit dönt az FEI, mikor és hol lesz a világbajnokság. Egy lovunk minősült iraki és egy kínai színekben, Huncut pedig kínai és iraki színekben is, illetve Aga Patríciaival. De Patti elit lovas, minden minősült lóval indulhat még utoljára ezen a vb-n.

Rencsár Zita

ÚJRATERVEZÉS: KÖRKÉP A FOGATHAJTÓK HÁZA TÁJÁN

Karantén ide, karantén oda, mozgalmas volt az elmúlt egy hónap a lovaséletünk mindennapjaiban. A lovas idegenforgalom, vendéglátás leállt, de lovasaink, hajtóink tették a dolgukat, hisz a lovakat el kellett, el kell látni vírushelyzetben is, és a rendszeres mozgás is elengedhetetlen a lovaknál is. Igaz, ebben a helyzetben be kellett tartani a kormány, a lovas szövetség és a szakági vezetés által hozott szigorú intézkedéseket. Itthon és külföldön is sorra mondták le a nemzeti és nemzetközi versenyeket. Május 4-én enyhített a kormányzat, így a szövetség és a szakág is: a lapzártánkorig érvényben lévő rendeletek zárt kapus versenyeket, edzéseket engedélyeznek. Az már tény, hogy 2020-ban elmarad a négyesfogathajtó vb, a Fialat Fogatlovak Világbajnoksága, a korosztályos pónifogathajtó Európa-bajnokság, és nagy valószínűséggel a franciaországi Pauba kiírt egyesfogathajtó világbajnokság is. A Budapestre tervezett 2021-es Európai Lovasjátékokból is csak a két nem olimpiai szakág versenye maradt – a négyesfogathajtás és a lovastorna –, miután, mint ismert, a 2020-as nyári olimpiai játékok 2021-ben kerül megrendezésre. Az, hogy a 2020-ról elhalasztott olimpia, valamint a világbajnokságok (négyes, egyes) és a korosztályos póni Európa-bajnokság 2021-ben hogyan kuszálja össze a hazai és a nemzetközi versenynapit, még nem teljesen állt össze.

A fogathajtó szakág vezetése Mondok József elnök vezetésével május 13-i ülésén döntött a hogyan továbbról: az ülés fő napirendje az újratervezés, a 2020-as versenynapitár versenyhelyszíneinek, időpontjainak összehangolása volt az új helyzetre, a lazításra való tekintettel.

Június 13-án lesz az idei első hivatalos hazai fogathajtóverseny, ekkor Szilvásváradon, szabadtéren rendezik meg – zárt kapus eseményként – a 2020-as fedett pályás ob döntőjét. Az eredeti tervek szerint is április 4-én a Heves megyei lovas- és idegenforgalmi központban került volna megrendezésre a döntő, de a veszélyhelyzet miatt elmaradt, és most az a szakági döntés született, hogy a döntő szabadtéren kerül megrendezésre a fedeles versenyek szabályai szerint Szilvásváradon.

Július 1–5 között Mezőhegyes nemzeti fogathajtóverseny színhelye lesz, ez a verseny is zárt kapus lesz az ide vonatkozó szigorú előírások betartásával, ha csak addig ezt a kormány nem oldja fel. Mint ismeretes, korábban a mezőhegyesiek az idei nemzetközi versenyüket és a Fialat Fogatlovak Világbajnokságát lemondták, de 2021-re a folytatás mellett tették le voksukat. Háromszoros magyar bajnokuk, Papp János 2020-ban négyes fogathajtó kategóriában indul, jelenleg 10-11 lóval dolgozott, dolgozik és hazai pályán áll rajthoz először ebben az évben.

A későbbiekben már talán, ha augusztus 15-el felszabadul a korlátozás, akkor nézők előtt folytatódhatnak a versenyek a lovassport minden szakágában.

A hazai fogathajtóversenyek következő helyszíne Kisbér-Ászár lesz, augusztus 19–23. között zajlik a 2020. évi, immár 57. Magyar Hajtó Derby (az időpontban még lehet változás, a házigazdák egy hétel korábbi időpontot javasolnak a helyi, már hagyományos augusztus 20-i ünnepi rendezvényre tekintettel). Még nem dől el, hogy az első nemzetközi és egyben világkupa-pontszerző verseny lesz-e Európában a kisbér-ászári. Amennyiben lesz for-

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT

rás, akkor lesz világkupa – mondta érdeklődésünkre Jámbor Vilmos, aki bizakodó, hisz a felújított, átépített akadálypark ideális körülményeket biztosít minden kategória versenyzőire.

Szeptember 2–6. között öt év szünet után ismét lesz nemzetközi fogathajtóverseny Vecsésen, a Dobrovitz Lovasfarm felújított pályáján. A tervek szerint ott zajlik majd, és a 24. Vecsés Kupa keretében kerül megrendezésre az 51. magyar fogathajtó egyéni és csapatbajnoki döntő, és a négyesfogathajtó kategóriának világkupa-pontszerző verseny is lesz a vecsési esemény, előzetesen is nagy már a külföldi érdeklődés – tudtuk meg Dobrovitz Józseftől, aki ugyancsak bizakodva várja a szabadtéri versenyeket. De természetesen mindkét vecsési világbajnok ott lesz a Szilvásváradon megrendezésre kerülő fedett pályás ob-döntő, majd Mezőhegyesen és Kisbér-Ászáron is.

NEM SOKÁIG TUDTA NÉZNI AZ ÜRES ISTÁLLÓJÁT

Az idei februári lapszámunkban számoltunk be arról, hogy Móró Lajos korábbi válogatott négyesfogathajtó, a Hungária Lovas Sportegyesület kétszeres magyar hajtóderby-győztese két évtized után „szögre akasztotta az ostort”. Május első hetében futottunk össze és egy kis helyzetjelentésre voltunk kíváncsiak.

Hogy bírja ló nélkül ebben a vírus-helyzetben?

Lovasembert zavarja az üres istálló, és nekem is hiányzott a lószag és a ló. Lehet, hogy ebben a vírushelyzet is közrejátszott, lényeg a lényeg, ha nem is telt meg az istálló, de már három német félvér ló van. És talán a szerencsének, talán a véletlennek köszönhetem, hogy összejöttem Szotyori Nagy Kristóffal, a Díjugrató Szakág vezetőjével, és megállapodtunk, hogy az etyeki bázison a sportistálló szakmai irányításába bekapcsolódik, és az egyesületem eredeti célkitűzésének megfelelően utánpótlás lovasok felkészítését vállalja. A díjugratósport tárgyi feltételei megvannak, adott a fedett lovarda, a szabadtéri pálya és az ugrópark akadályai is minden igényt kielégítenek a jövőben a felkészülésben.

Említette, hogy jelenleg három ló van az istállóban, bővül az állomány?

Nem tervezem. Egy-két bértartó jelentkezett lóval és utánpótlás korú fiatalal, ezek ismerőseim köréből kerültek ki. Ma még ketten, Junek Lilla és Szabuni Hana dolgoznak itt Szotyori Nagy Kristóffal, és én jómagam is nyeregbe szálllok, rám is rám fér néhány „lovaslecke”.

Hogyan tovább?

Az eredeti célkitűzésnél maradunk, utánpótlásműhelyként szeretném működtetni.

Fogatot nem épít?

Egyelőre nem, hisz nincs se kocsis, se alkalmas ló, se szerszám, se szándék, de azt azért nem mondom, hogy soha.

Szotyori Nagy Kristóft telefonon értük utol, nála is érdeklődtünk a friss hírről. Véletlen volt a találkozás?

■ Móró Lajos jó lóra tett

Hogy fogadta, hogy új bázissal, taggal bővült a díjugrató szakág?

Valójában Lajost ismertem a lovasvilágból, távolról, onnan jött a találkozás, hogy a nagyobbik fiam odavolt és van a fogathajtósportért, és nekem is vannak ehhez a sikerszakághoz családi kötődéseim, hisz nagyapám, Babochay Sándor – aki fiam

„Nekem is hiányzott a lószag és a ló”

dédapja – nagy egyénisége volt a fogathajtó sportnak. Lovascalád vagyunk, hisz feleségem az Epona lovasiskolában dolgozik. Tóth Tamás révén jutottam el Lajos etyeki bázisára, és néhány versenyre, ahol ő indult. Járogattunk Etyekre, és amikor a fogathajtást befejezte, egyik alkalommal leültünk és körvonalazta, hogy valamit akarna csinálni, mert ló nélkül nem az igazi. Így indult el a kapcsolat.

Október 14–18. között, a 24. Jászkarajenői Lovasnapok keretében rendezik a szabadtéri szezonzárót, melyen a 2020. évi B kategóriás kettesfogathajtó egyéni és csapatbajnoki döntő mellett a szakág vezetésével egyeztetetten A kategóriában is kiírják a versenyt – tudtuk meg Törőcsik Istvántól, a település alpolgármesterétől, a Mezőgazdasági Zrt. vezérigazgatójától. Egyben elárulta, hogy nagy fába vágta a Pest megyei kitelepülés a fejszéjét, hisz a lovaspálya területén lovascentrumot építenek, és bár sajnos a versenyre az átadás nem történik meg, ez nem akadályozza meg őket abban, hogy otthont adjanak a fogathajtó szezonzárónak. Az épülő fedett lovascentrum 1600 négyzetméteres, kiszolgálóhelyiségekkel, 10 boxos istállóval. 240 millió forintos beruházás, mely többcélú hasznosítás mellett a település iskolás gyermekeinek a lovasoktatását is hivatott lesz szolgálni a jövőben.

Mit szól ahhoz, hogy új díjugró utánpótlásbázis helye lehet Etyek?

Mint szakágelnök, és mint lovasember, természetesen örülök, igényesen kialakított lovasobjektum, olyan „Mórós”, hisz Lajos igényes volt a fogatsportban is, elegáns fogata sokunkat lenyűgözött. Ez a létesítmény adott egy igényes és eredményes szakmai munkához. Jelenleg két utánpótlás korú lovas hölgygel dolgozunk, Junek Lillával és Szabuni Hanával, mindketten tehetségesek és jó lovakon dolgoznak, túl vannak a sikeres rajtengedélyvizsgán. Ha lesz kitartásuk, szorgalmuk, néhány év múlva hallhatunk róluk. Ezekkel a feltételekkel és lovakkal a gyermek kategória legjobbjai közé juthatnak és továbbléphetnek.

Lajos is nyeregre száll, és lehet azt mondani, hogy jó lóra tett ezúttal is?

Természetesen, hisz az ő etyeki lovasbázisa a legmagasabb szintre való felkészülésre, felkészítésre is alkalmas. A díjugrást óriási igény van itthon, és kortalan sport. Lajos is kacérkodik az ugrósporttal, de egyelőre amatőr szinten.

■ Együtt a csapat

ID. NAGY TIBOR (1962–2020)

Április végén ismét gyászolt a hazai fogathajtósport. Váratlanul ért mindenkit a szomorú hír, aki ismerte és tisztelte id. Nagy Tibort, „a Húskirály” 58 évesen távozott közülünk. Rövid élete során maradandót alkotott, megvalósította élete álmát, létrehozta Felsőlajoson a Húskirály Lovasudvart és fogathajtó világbajnokot nevelt fiából. Szókimondó volt, ami miatt sokan szerették, sokan nem. Olyan ember volt, aki nem ismert lehetetlent, fáradhatatlan nagy küzdő volt.

A járványhelyzet miatt szűk családi és baráti körben búcsúztatták a gyömrői sírkertben, Váczi Ernő ezekkel a szavakkal búcsúzott tőle: „Ismét szálla roppant a magyar fogathajtás erdejében, s váratlan rianással kidőlt. Elhunyt íd. Nagy Tibor. Előre ment, fájdalmas úrt hagyva maga után. Élít, segítőkészséggel barátokozott, igazságtudattal ütközött. Számos ércszilárdságú, befejezett alkotása mel-

lett még számtalan feladat sikeres megoldása várta. Sikerorientált egyénisége átgondolt tervező elmével és következetes végrehajtó akarattal társult. Gyakorolt szakmájában és az üzleti életben tiszteséggel művelt napjaihoz, össznépi örömmünkre, kötődött az érmeget csillogtató fogatsport aranyútja is. A Húskirály Sportegyesület királysága...

Majd félúton villámlott egy véletlen, s a sunyi országos kórság fogatkifogást parancsolt. De hitte, és tehetséges gyermekével, ifj. Nagy Tiborral együtt hittük a gyors talpraállást, az újabb tündöklő sikereket a szekerészvilág élvonalában... És most, egy újabb sunyi világbórság közepén magunkra maradtunk. Elment a karizma. Kötelezést hagyva, hogy tiszteséggel tovább, előre!

Elment a karizma. Személyes szerencsémre a lovak fara mellett, a pályagyep keréknyomában, a cserkelő-utak sottgó

áhitatában, a pohárkoccintások huncutkodó barátságával közelebből is megismerem egy tisztességes hazánkfiát, akit Nagy Tibornak hívtak, akinek élő emléket őrizni kötelességünk – mert csak az hal meg, akit elfelejtenek.”

FELKÉSZÜLÉSI TERV

Tóth Tamás, a kettes- és négyesfogathajtó válogatott szövetségi kapitánya felkészülési tervet dolgozott ki, és ajánl a hajtók figyelmébe.

„Az idei év olyan feladat elé állította a világ sportját, melyet eddig senki sem tapasztalt. Nincs ez másképp a fogathajtósportban sem. Viszont azt gondolom, hogy ez egy helyzet, amihez alkalmazkodnunk kell, és ebben a situációban is meg kell találnunk azt az utat, ahol fejlődhetünk, mert fejlődni kell és megújulni muszáj” – fogalmazott.

A megfogalmazott terveknek speciálisnak, a kialakult helyzethez igazodónak kell lenniük, mivel úgy tűnik, hogy a 2020-as év rendhagyó lesz. Elmarad Aachen, az FEI törölte a négyesfogathajtó világbajnokságot is.

Mivel sem a kettes-, sem a négyesfogathajtóknak – eddigi ismereteink szerint – nem lesz az idén nagy nemzetközi versenyük, így a két kategória versenyzőinek az lesz a fő feladata, hogy felkészüljenek a jövő évi világ- és Európa-bajnokságokra, illetve a négyes fogatok a 2021. évi aacheni megmérettetésre. Ez alól természetesen kivételt jelenthetnek a világkupa-pontszerző versenyek, melyek megrendezéséről és helyszíneiről, Vecsés kivételével, még nem tudunk semmit. Ami viszont ismert, hogy Magyarországon a tervek szerint négy kiemelt CAN-A kategóriás verseny kerül megrendezésre (Mezőhegyesen július 1–5. között, Kisbér-Ászáron augusztus 19–23. között, Vecsésen szeptember 2–6. között és Jászkarajenőn október 14–18. között).

„A cél mindkét kategória számára a 2021-es évre történő felkészülés. Rutinszerzés, versenykörülmények közötti edzés, a lehetséges hibák feltárása, elemzése, és ezek fokozatos megszüntetése kell, hogy a feladat legyen. Nincs teljesítménykényszer! A 2020-as év végére ki kell, hogy alakuljon mindenki számára az az optimális fogatösszeállítás, amellyel a 2021-es évben versenyezni szeretne” – hívta fel a figyelmet. Nem lesz pontrendszer, sem az idén, sem jövőre. A mutatott teljesítmények és jövőbeni elképzelések alapján lesznek kiértékelve a fogatok, és nemcsak a hajtók, hanem lovaik is.

Jelen ismereteink szerint mindkét kategóriában hat versenyző indulhat a világ- és

Európa-bajnokságon, közülük hárman lehetnek a csapat tagjai a rendező országtól függetlenül.

„Nagyon fontos, hogy a kettes fogat kategóriában el tudják dönteni a versenyzők, hogy mi a céljuk a jövő évben: egyéni babérokra törekcsenek, vagy a csapatnak szeretnének hasznos és eredményes tagjai

lenni. Ha az utóbbit választják, akkor választanak ki maguk és lovaik képességeinek megfelelően egy vagy két versenyszámot. Abban, vagy azokban szülessenek nemzetközi szinten is kiválóan értékelhető eredmények és teljesítmények a fogatok részéről. Csak ebben az esetben lesz esély arra, hogy eredményesen tudják a csapatot segíteni. Mert a cél azt gondolom, egyértelmű: egyéniben és csapatban is a címvédés. Az egyéni indulóknál pedig az a cél, hogy a világbajnokságon a mezőny első felében végezzenek összetettben” – véli Tóth Tamás.

Hölle Martinnak és csapatának lehetősége lesz arra, hogy a hazai mezőnytől eltérően végezze a felkészülést, folyamatos konzultáció mellett.

A négyes fogatoknál a budapesti Európa-bajnokságon történő szereplés nagy lehetőség és nagy teher is egyben. „Ebben a kategóriában visszanyúlok a régi megszokott csapatomhoz, melynek tagjai Dobrovitz József, ifj. Dobrovitz József és Lázár Zoltán. Velük együtt már sok nehéz versenyen va-

gyunk túl, tisztában vagyok a jó és kevésbé jó tulajdonságaikkal. Bennük látom azt a csapatot, amelynek minden tagja meg tud felelni a hazai rendezésű Európa-bajnokság elvárásainak. Tudom, hogy új fogatot építenek és épp ezért fontos, hogy versenyről versenyre, a hiányosságok folyamatos feltárásával fejlődni tudjanak – mondta Tóth Tamás. Nem lesz könnyű feladat számukra a versenyzői vénájukat háttérbe szorítani – fogalmazott –, de a célok eléréséhez biztosítva lesznek a nyugodt felkészülést szolgáló feltételek. Természetesen ez mostani elképzelés, és nincs kőbe vésvé. Amennyiben a felkészülés során más versenyzők folyamatosan megbízhatóbb teljesítményt tudnak nyújtani, akkor az elképzelésen is változtatni fogok. A lehetőség mindenkinek nyitott a csapatba kerüléshez” – fejtette ki.

Mint elmondta, ebben a kategóriában sem lesz teljesítménykényszer és eredménycentrikusság. A többi négyesfogathajtóra is igaz, hogy ez az év az építkezés éve. A hírek szerint több, korábban négyes fogatot hajtó versenyző is újra bakra ül. Náluk is előtérbe fog kerülni a versenykörülmények közötti edzés lehetősége, nekik is kötelező a fejlődés. Az a cél, hogy a 2021-es Európa-bajnokságon Budapesten olyan fogatok induljanak el, amelyek méltóan tudják képviselni megjelenésükkkel és teljesítményükkel hazánkat.

A versenyszezon végén vagy lovakkal, vagy lovak nélkül, de mindkét kategória számára tervez egy edzőtábor a szövetségi kapitány, ahol értékelni fogják a mutatott teljesítményeket is. Erre az edzőtáborra előre láthatóan egy bő válogatott keret kap majd meghívást.

„Remélem, ez az év már nem szolgál több specialitással, és a terveknek megfelelően tudunk haladni a felkészülésben. Természetesen, ha a körülmények változnak, akkor azt nekünk is le kell majd reagálni. A feltételek megváltozása esetén lehet, hogy el kell térni az itt megfogalmazottaktól” – üzenté Tóth Tamás szövetségi kapitány, egyben minden versenyzőnek jó felkészülést, eredményes és tudatos versenyzést kívánva.

JÁMBOR VILMOS IS BEFEJEZTE

Az elmúlt év végén számoltunk be róla, hogy a háromszoros vb-ezüstérmes Hódi Károly, és a magyar hajtó Derby kétszeres győztese, Móró Lajos is befejezte az aktív sportolói pályafutását, míg az év nagy bejelentését kétségtelenül a kilencszeres világbajnok Lázár Zoltán szolgáltatta, aki visszaült a bakra és első idei „bevetésére” készül. Most a karanténos hetekben, ha nem is a derült égből, de meglepetésként jött a hír, hogy a világbajnoki csapatbronzérmes kisbéri Jámbor Vilmos befejezte élsportolói pályafutását. Régi motoros a fogathajtósportban, hisz több mint három évtizedet töltött el egyes- és póni négyesfogathajtóként, sportvezetőként e sikeres hazai sportágban.

Jámbor Vilmos (1972) sportolói pályafutása három egyesülethez kötődik, a Hódmezővásárhelyi Aranyági Ménesben kezdte, majd a Zengő Motorsport, végül az Id. Jámbor Vilmos Lovas Sportegyesület színeiben versenyzett. Nyolc világbajnokságon szerepelt: egyes fogat kategóriában 2006-ban, 2008-ban, 2010-ben és 2014-ben, pónifogathajtóként pedig 2013-ban, 2015-ben, 2017-ben és 2019-ben indult vb-n. Ötszörös magyar bajnok, kétszer nyerte meg a magyar hajtó Derbyt. 2018-tól az FEI Fogathajtó Szakbizottságának tagja. Döntése miertjének jártunk utána.

Ha jók az információim, első versenyed 1988-ban volt.

Igen, augusztus 20-án Kisasszony nevű lovammal egyes fogat kategóriában indultam. Azóta a 32 éves sportolói pályafutásom alatt egyes és póni kategóriában versenyeztem számos hazai és külföldi versenyen, nyolc világbajnokságon. Ezek közül a legkedvesebb emlék a pavi póni világbajnokság volt, amikor egyéniben Hölle Martin első egyéni világbajnoki aranyérmét nyerte a póni szakágnak, és csapatban bronzérmesek lettünk.

Nem így tervezted a visszavonulást...

Valóban nem, de végül is mégis igen... Minden úgy indult a tavalyi, Kisbér-Ászáron rendezett pónifogathajtó-világbajnokságon, ahogy azt terveztem – életem legjobb díjhajtó programját hajtottam, ennél jobb díj-

hajtó eredményt csak a már említett Hölle Martin produkált, de a bírók átrendeztek mindent. Nagyon óvatosan igyekszem bántani a szavakkal, hogy elmondjam, mi történt, mert most is szókimondásom miatt ütöttem meg a bokámat, kaptam kéthónapos eltiltást és ez volt az a bizonyos utolsó csepp a pohárban. Tehát a vb-n a szabálytól eltérő döntést hoztak, és ezzel lehetetlenné tették a további sikeres szereplésem. 47 hp-os díjhajtással dobogós lettem volna a nyitószámokban, de kaptam 5 hibapontot. Összetett bírói döntés volt, itt a 938-as és 957-es

szabálypontot megszegve adták az 5 hibapontot. Nem zártak ki, de ebben a helyzetben megpecsételték további szereplésem.

Hogy vészelted át ezt a helyzetet?

Még ma is küzdök az igazamért. A fogathajtósportban nem túlzás, amikor azt mondom, hogy a versenyző sem itthon, sem külföldön nincs megbecsülve. Ezt ki lehet jelteni. A versenyzőknek nincs fórumuk, lehetőségük, hogy az ellenük hozott döntésekre magyarázatot kapjanak, és ha valaki ezt felhozza, azt renitensnek minősítik, megbélyegzik.

Az FEI Fogathajtó Szakbizottságának tagjaként mit tudsz tenni hasonló esetek elkerülése érdekében?

Bármily meglepő, de semmit. Megpróbáltam, az lett az eredménye, hogy két hónapra eltiltottak. Nagyon összezáró csapat tartja a kezében ezt a sportot, és szinte lehetetlen mozgásteret találni. Mindenki egyenlő, de vannak, akik mindenkinél egyenlőbbek. Bárdos fogalmazta meg egyszer, hogy itt ebben a sportban „a bohócok fizetnek a cirkuszban”, és ebben neki nagyon-nagyon igaza volt, és van.

Visszacsuppenve a jelen napjainkra, ezt a vírusos időszakot hogy vészeltétek át?

Mi itt semmit nem éreztünk belőle, működött a vállalkozás, dolgoztunk a lovainkkal, éltek a megszokott ritmusban az életünket.

Hogyan tovább?

Nagy kérdés, magam is bizonytalan vagyok még, de látom az alagút végét. Úgy gondolom, hogy az ember elbír néhány pofont, de most úgy döntöttem, hogy elhajlok, nem állok bele. Sok-sok embert segítettem, segítettünk a három évtizedben, amikor ez az ominózus esetem volt, sokan fejezték ki a szimpátiájukat, de igazán senki nem állt ki mellettem. Szóval eddig volt támogatás, és itt és most vége, maradtak a saját sportolónk egyesületünkben, és az ötszörös világbajnok Hölle Martin. A folytatásban az élsportot befejeztem, de sportvezetőként, versenyszervezőként szerepet válllok ebben a csodálatos sportágban, ami ma, mondjuk meg őszintén, több sebből vérzik itthon és nemzetközi szinten is. Világbajnokok után nagy a szakadék, talpon e helyzet után is sokan maradnak, de nagy az úr és a zűr!

Szabálymódosítás elé néz a sportág, van magyar kezdeményezés is.

Épp ideje, hisz átfogó szabálymódosítás, változtatás 1982 óta alig-alig volt a fogathajtósportban. Az FEI szakszabályában feladatot kaptam a szabálymódosítás kidolgozásában való részvételre, és tesztljük a javaslatokat, előnyére változhat a szabály a módosításokat követően, ami főleg a díjhajtásban hozhat áttörést. 80 × 40-re változik a pályaméret, és minden kategóriában módosul a díjhajtóprogram és annak számítása. 2021-ben az egyes kategóriában léphet életbe elsőként a változás – isten malmal lassan őrölnek! –, mivel világbajnokság után lehet szabályváltozást bevezetni. Nem vagyok optimista, de bizakodó vagyok, mert ha nem lesz változás, a sportág így ebben a formájában halálra van ítéelve.

Nem unatkozol...

Valóban nem, augusztusban versenyt rendezünk, az időpontjában van még kérdés. Nagy az érdeklődés, de majd látjuk. Vadonatúj maraton-akadálypark épült, hasonló, mint a kronenbergi, de ha előre tudom, hogy jön ez a vírusos helyzet és az elillitásom, nem biztos, hogy meglépjük ezt a pályakorszerűsítést, átépítést.

Hobbihajtóként, saját szórakozásomra azért felülök a bakra és néhány versenyen is elindulok, de a válogatottságról, a nemzetközi szereplésről lemondtam.

Összeállította: baraa-press sport

II. DALLOS ANDOR ZÁRT KAPUS DÍJLOVAS EMLÉKVERSENY

IV. LIPICAI LÓ ÉS IV. BAROKK LÓ KUPA
ORSZÁGOS DÍJLOVAGLÓ
MINŐSÍTŐ VERSENY CDNA*/B

2020. június 20-21.

Embent próbáló, magatartást formáló időket él a lovassport is. Sok mindent újra kell gondolni, de mit és hogyan? Ellenállni az ellenállhatatlannak, vagy elé menni annak? Winston Churchill idézve, „A pesszimista minden lehetőségben a nehézséget keresi, az optimista minden nehézségben a lehetőséget látja”. Szilvásvárad, a díjlovaglók elé mennek a nehézségeknek; optimisták, zárt kapus versenyt rendeznek!

Időpont: 2020. június 20–21.

Helyszín: Szilvásvárad Lipicai Lovasközpont, stadion

Rendező: Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad, Szilvásvárad Lovas Sport Klub Egyesület, Magyar Lovassport Szövetség Díjlovaglós Szakszabály Bizottság

Főrendező: Cseri Dávid

Versenyszervező: Dallos Beáta

Fővédnök: Dr. Hegedűs Csaba olimpiai bajnok

Az egyre népszerűbb Lipicai Ló Kupa és Barokk Ló Kupa évről évre sok hazai és külföldi versenyzőt, érdeklődőt hoz el a festői Szilvásváradra, az elmúlt év lovasversenyein közmegelegedésre vizsgázott lovasstadionba.

- A CDNA*/B országos díjlovaglós minősítőversenyen, a Talentum Kupa minősítő és az északkelet-magyarországi regionális bajnokság I. fordulóján a fiatal lovak, a felnőtt, korosztályos és a póni lovak startolnak az Eb-feladatoktól az olimpiai nagydíjig.
- A külön-külön értékelt és díjazott barokk fajtájú lovak (lipicai, spanyol, fríz, kladrubi, lusitano) egészen a nagydíj feladatig versenyezhetnek.
- A Nemzetközi Lipicai Szövetség (LIF) által jegyzett Lipicai Ló Kupa rendezését a Magyar Lipicai Lótenyésztők Országos Egyesülete támogatja. A lipicai lovak – életkoruknak és kiképzési szintjüknek megfelelően – az alapfoktól a nehézsztályú feladatokig méretetnek meg, külön értékeléssel.

KÖTELEZŐ!

A verseny során be kell tartani a zárt kapus lovasversenyek általános járvány- és egészségvédelmi szabályait.

Alapvető követelmény a 1,5 méteres védőtávolság, valamint a maszk használata a verseny minden szakaszában (az előkészítéstől a bezárásig). A résztvevők összlétszáma nem haladhatja meg az 500 főt, tilos a csoportosulás. A regisztrált személyeket karszalaggal kell ellátni, az összes bejáratot biztonságosan le kell zárni. Közlekedésre csak a lószállítók kapuja és egy személyi bejáró használható.

(A zárt kapus lovasversenyek rendezésének szabályai lapunk 6–7. oldalán olvashatók a Magyar Lovassport Szövetség elnökségi határozata alapján.)

FÁJDALOM

PEGAZUS

A LOVAKOR ÉLÉSÉNE

ARC
lovakban

ISMERD FEL!

Lovakonál a legtöbb viselkedési zavar oka a FÁJDALOM. Mivel a ló nem tud beszélni, ezért többnyire manőverekkel vagy ellenszegüléssel adja tudtunkra, ha FÁJ valamije. Látartókánt a TE feladatod felismerni a FÁJDALOM jeleit és jelezéseket a lovadon!

Lovadó-üzemeltető, képzés, előadások
által lefordított cikkek és videók, kétfelvetés
szócikkek a lovak fájdalmáról
www.fiscaravalla.hu/fajdalom/

TOVÁBBI FÁJDALOMARCOK

FÁJ!

NEM FÁJ!

elének fogják

nyog szemek, cullógó fekkéfé

száraz gés - és állkapocsiomák, az ajkák nincsenek szorítva

az emésztők nincsenek megfeszítve, kavva ninc van köröklők

SZÁR ELLEN MEGY
FEJÉT MEGASZRA EMELI
FEJÉT FELCSAPJA

SOKAT JÁTSZIK A
TÁBLÁVAL TÁTOG,
ALKAIT NYITOGATJA

SZÁR MÖGÉ BÚJK
GYAKRAN VISZTART,
NEHÉZEN IRÁNYÍTHATÓ

ROKUR, HIPERREFLEXIO
A NYAK FELHÁJÚJOTT
HELYZETE - ELŐS, FÁJ!

HELYESEN SZÁRON MEGY
A LÓ-HOMLOKA KISSÉ
A FÜGGŐLEGES ELŐTT

caravalla.hu; fiscaravalla@gmail.com
latvoros; www.polequi.hu

FOGÁT CSIKORGATJA, ÜRESÉN RÁG, ÁSÍTOTIK. "MISYOROG"

FEJÉT ODA-ALRA DÖNTI, FEJÉT ODA-ALRA KIBARTJA, RÁZJA A FEJÉT

NYELVET KIBOCCATJA, AJKAIT NYALCSGATJA, ZÁRJAKT NYELVE ALÁ VESZ

STAJÚREGI FÁJDALOM: BŐSÉGES, HIG NYÁL, KÉPZŐDIK (FOLYIK)

ELLENGETT LÓ: RÖZS FOMÁJÚ, KEVÉS NYÁL, BOCCAJA AZ AJKAKAT

VEDD IGÉNYBE SZAKEMBER SEGÍTSÉGÉT!

Ha lovad gyakran ellenszegül, nem szívesen dolgozik vagy feltévedez rajta nyugtalanban, illetve mozgásban a fájdalomra: emyhébb-erősebb jelelt, rögtön kezdjed utánaoljani, hogy mi okozhatja a fájdalmat! A szerszámok (pl. nyereg, zabol) és a használati mód felülvizsgálatában képzett és tapasztalt lovasoktól segíthetsz. **Beleegség vagy annak gyanúja esetén hívj áttalorvost a lovodhoz!** Ime, néhány tipp, hogy gyakran HONNAN ERŐS A FÁJDALOM, melyek a fő jönetek. **hogyan diagnosztizálja az állatorvos a problémát, és milyen kezelés segíthet.**

VÁDZOMKÖZSÉBBI FÁJDALOM

sorvaság, hátfájás, viselkedései problémák, visszatart, emálat, ellenszegül, ledobja a lovart, aggritvány, letart

rossz állatosság, diagnosztikai érvénytelenség, majd kárpótló szerszámok okozták a tünetet; vizsgálatot. A kezelés igényelhet pihentetést, kontrollált mozgást, masszázst, gyógytorna- vagy gyógytornaes kezelést, műtét.

BELSŐ SZERV (REJTELT) FÁJDALOM

görös, köllös, evési zavar (nem eszik, válogat, gyakran habosít), ürítési zavar, ellenzabol, vészközlési problémák

Észrevesztés: betegség, étvágytalanság, a vér, a széklet és a hártya laboratóriumi vizsgálata segíthet eldönteni az okot. Gyakran speciális takarmányozás, esetenként gyógyszeres vagy gyógyszeres kezelés, műtét szükséges.

STAJÚ- ÉS KOPONYALÉGI FÁJDALOM

nem eszik, hullik a takarmány a trágyába, lebeg, zabolra lépés, egyoldalú orrlégzés, emésztési zavarok, aggritvány, letart

Az érvényes, többszöri vizsgálati fogástól kezdve az állat orráját és nyakgyökereit vizsgálva. Például szemvizsgálat, nyakgyökér vizsgálat, idegjelzővel speciális diagnosztika állagteljesítés. Fontos a megfelelő zabolhasználat és takarmány.

MAGYAR LOVASSPORT SZÖVETSÉG

LOVASVILÁG MIXIO

toptex.hu

Akik a lovastorna szakágat a hátukon hordják

Nagyon sokszor rajtuk múlik a verseny végkimenetele. Őket is pontozzák, ők is lehetnek idegesek a verseny előtt, nekik is lehetnek jó és rossz napjaik – és nem utolsósorban ők is lehetnek bajnokok, még ha nem is állnak föl a dobogóra. Sokszor természetesnek vesszük, hogy velük együtt dolgozunk, ezért néha méltatlanul kevés szó esik azokról, akik nélkül ez a szakág nem létezhetne: a lovakról. Bár ők maguk interjút adni nem tudnak, a karantén ideje alatt edzőiket, futószárazóikat kértük meg, hogy írjanak egy-egy lovukról, akik valamiért különlegesek számukra. Tapasztalt, nemzetközi szinten versenyző egyesületek, és a szárnyaikat bontogató, utánpótlás kategóriákban versenyző csapatok képviselői ugyanakkora lelkesedéssel írtak a szakágban korábban, vagy jelenleg hatalmas részt vállaló négy lábú társaikról.

BOB HERCEG ZSIRÁF

Zsiráf lovastorna-karrierjét megelőzően a lovasusa szakágban versenyzett, ahol az előkezdő lovak között bajnok is volt, de hatalmas méretei miatt ebben a szakágban nem tudta tovább kamatoztatni képességeit. Így lett belőle voltizsló. Első évében máris Eb-n vett részt, ahol a nagy sikerű Barbie-

Edző/futószárazó: Villányi Krisztina

Klub: Lovasakadémia Sport Club

Kiemelkedő eredményei:

2010: Felnőtt Eb – páros 7. hely

2010: V4-bajnokság – páros 1. hely

Több nemzetközi és ob-győzelem egyéniben és párosban

Ken (Somogyi Eszter – Bence Balázs) párossal hetedik helyen végzett, a külföldi szakemberek nagyon dicsérték a lovunkat, ami magyar ló esetében ritkán fordul elő. Ezt követően még hat éven át segítette csapatunkat, több-kevesebb kihagyással. A szíve mindig visszavágyott, mert bár egyébként anyakancai teendőket kellett (volna) ellátnia, valahogy a legnagyobb inségben mindig készen állt, hogy beugorhasson egy szezonra. Versenyeken mindig a tőle telhető maximumot nyújtotta, kevés ilyen ló szolgálta a lovastorna szakágat.

FOTÓ: SOMOGYI TIBOR ÉS FENTVESI ANNA

FÁKLYA

Fáklya (mi csak Funkynak hívjuk) egy 2006-os születésű szürke herélt, holsteini származással. Pályafutását fogatlóként és fedezőménként kezdte, majd a Nemzeti Lovasszínházban Pintér Tibor lovaként bejárta az országot. Nem sokkal

Edző/futószarazó: Flanek Regina

Klub: Mezőhegyesi Lovassport és Művészeti Közhasznú Egyesület

Kiemelkedő eredményei:

Kupasorozat-győzelem

később került hozzánk a Grand Hope Lovassport és Művészeti Egyesületbe, a lovastorna-csaphoz. Nyugodt természete miatt a gyerekek rövid idő alatt tudtak teljes értékű munkát végezni vele. Első versenyén már a vágta kötelezősők is előkelő eredményeket tudtak elérni az országos bajnokságon. Impozáns külleme megnyerő, de hatalmas termete és mozgása kihívást jelent a még fiatal torná-

szoknak. Igaz, a csapat még az utánpótlásbázist erősíti, de büszkélkedhetünk már egy kupasorozat-győzelemmel is C kategóriában, melyhez Funky segítette hozzá Láng Esztert 2019-ben. Ebben az

évben már lépés páros kategóriában is starthoz tudtunk állni.

Reméljük, még nagyon sok szép eredményt tudunk elérni ezzel a kedves óriással.

EVERKERRY WOODY COFFEE

Woody egy Connemara póni herélt, már 23 éves, és ideális esetben hófehér. Mindig nagyon jó hangulatú ló, aki szereti felhívni magára a figyelmet. Ezzel akarja kompenzálni azt a tényt, hogy mindig is ő volt az „óriás lovastorna-lovak közül a legkisebb”. Minden nemzeti versenyenél és CVI-nél is minden gyerek szívesen megy oda a „kicsi” Woodyhoz, hogy megsimogassák, megszeretgessék... Mindaddig, amíg el nem kezd hangosan nyeríteni, mint egy mén, és mindenki odanéz, hogy melyik ló ilyen hangos. Ez mindig a személyes büszkeségéről szól. Woody klubunk egyfajta védjegye. Mindig megadta a fiatalabb lovastornázóknak, hogy egy nagyon biztos és erős lovastorna-lovon tanuljanak és induljanak különböző versenyeken. 2007 óta van kiképzés alatt, ami akkor nagyon nagy kihívás volt mindenki számára, mert Woodynak már akkor is rengeteg energiája és ambíciója volt. Akkor még úgy gondolta, hogy versenyeznie kell a lovastornázókkal, amikor megpróbáltuk felugrani rá... A gyerekeknek ezért ez külön kondit és energiát vett igénybe. Amikor

Edző/futószarazó: Habsburg-Lothringen Eilika

Klub: Magyar Póni Klub Szövetség Sósikúti Manók

Kiemelkedő eredményei:

2014: Eb Kaposvár – Pakott Anna ifi kategória 14. hely

2014: CVI Kaposvár – Bohácsi Melinda 1. hely, Pongrác Rosanna 3. hely

2015: CVI Frenstat, Pezinok, Budapest

– Bohácsi Melinda gyermek kategória 1. hely

2016: Eb Le Mans – Pakott Anna

ifi kategória 16. hely, Görgey Zsófia 32. hely
Több CVI- és országos érem

sikerült felugrani Woodyra, akkor kezdődött a valódi kihívás és csapatmunka, hogy maga a tornázás a lovon is sikerüljön. 2010-ben indultunk vele először egy nemzetközi CVI-n, ahol jó teljesítményével és karakterével sikerült mindenkit meggyőznie a tehetségéről. Értékelései a versenyeken általában meghaladták a 70%-ot. Mindig megbízható volt a versenyeken! Jelenleg már csak kisebb kategóriákban versenyez. Katona Franciska lovagolja és gondozza már két éve, és még mindig nagyon jó állapotban van korához képest. Reméljük, ez még sokáig marad így!

ZAKARIÁS

Zakariás 2006 októberében, négyévesen kezdte voltizs-pályafutását. Idén lesz 18 éves, de a mai napig aktív résztvevője mind a hazai, mind a nemzetközi versenyeknek, csakúgy, mint a junior és felnőtt Európa- és világbajnokságoknak.

Nem tudott megfelelni sem alkatában/felépítésében, sem mozgásában a napjainkban gyorsan változó versenyfeltételeknek, ezért már csikó korában lemondott róla szinte az összes szakág. Iskolálónak sem vált be a vérmérséklete és extra mozgása miatt, ezért, ahogy az lenni szokott... maradt a menekülőút, a voltizs szakág. Prutkay Zoltán látta meg benne a potenciált, így került a Budapesti Lovas Klub lovastorna szakosztályához.

Alapfokú belovaglását a BLK profi lovasai végezték, ezenkívül minden képzést nálunk kapott meg. Négyéves korában, 2006. október 6-án találkoztam vele először, azóta kapcsolatunk töretlen és gyümölcsöző. Képzése sosem ütközött komolyabb akadályokba, végig együttműködő maradt. Az akrobatikus gyakorlatokat végző gyerekeket a kezdetektől fogva elviselte, teljesen mindegy volt, hogy hol helyezkedik el éppen a lovastornász – a hátán, nyakán, farán, oldalán, fejjel felfele vagy éppen lefele, kívülről ugrik fel vagy belülről, egyedül, ketten vagy hárman mozognak a hátán, nem lehetett zökkeneni. Zakariás életében 2013 tavaszán érkezett el az a pillanat, amikor úgy döntöttünk, hogy mind mentálisan, mind fizikálisan felkészült egy magasabb szintű képzés elfogadására. Ebben a munkában jelentős szerepet vállalt Elena Golosova. Neki köszönhetően rengeteget javult a vágatamunkája, ami hozzásegítette a lovastornászokat is, hogy könnyebben tudjanak rajta dolgozni. Hiszen a ló voltizs alá való lovalgatlásága különlegesen fontos – ha nem a legfontosabb –, ehhez nyújtanak nekünk nagyon nagy segítséget az összes lovunknál lovasaink: Elena Golosova, Bányász Borbála és Demjén Tímea. Mivel a BLK futószárazójaként olyan szerencsés helyzetben voltam, hogy Zaki mellett volt alkalmam más remek lovakkal is együtt dolgozni, ezeknek a felnőtt, stramm lovaknak köszönhetően Zakinak volt ideje felnőni, komolyabb megterhelés nélkül átvészelné a csikókorából való kinövését, és erős, strapabíró voltizslóvá válni.

Edző/futószárazó: Sándor Natália

Klub: Budapesti Lovasklub

Kiemelkedő eredmények:

2013: Európa-bajnokság – páros 4. hely

2013: Világkupa-részvétel

2014: CHI Al Shaquab – páros 6. hely

2019: CVI Pezinok – junior páros 1. hely

2019: CVIO Ebreichsdorf

– junior páros 3. hely

2019: Junior világbajnokság

– páros 7. hely

Zakariás 2007 óta résztvevője a hazai versenyeknek. Nemzetközi szerepléseit 2012-ben kezdte, és azóta már megszámlálhatatlan versenyen vett részt. Szerepel ezek között számos világ- és Európa-bajnokság, több világkupa-forduló, a Lovas Világjátékok egy alkalommal, valamint az Aachenben rendezett Európai Lovasjátékok, de talán a legkiemelkedőbb az első katarai meghívásos világkupaverseny volt, ahol ő volt az egyetlen Kelet-Európából meghívott ló. Zakariás a mi és a szakág legnagyobb örömeire tehát már Katarban is járt, ahol a saját versenyzőinken kívül holland lovastornászok is versenyeztek rajta.

A nemzetközi versenyeken Zakariást mindig nagy érdeklődéssel várják, hiszen nagyon sok külföldi (amerikai, holland, finn)

„A nemzetközi versenyeken mindig nagy érdeklődéssel várják”

versenyzőt is juttatott már kvalifikációhoz vagy kiemelkedő eredményhez, de meghatározó szerepet tölt be a hazai lovastornaéletben is, hiszen sokszor segített hazai és nemzetközi versenyeken más magyar klubok versenyzőinek is.

A kiképzés és „használat” fontos elemének tartom azt a felismerést is, mikor kell egy kicsit hagyni „levegőhöz jutni” a lovat. Zakariás esetében is mindig figyeltem erre. Természetesen a felkészülési időszakban is adódhat ilyen, az viszont örök szabály, hogy a versenyévod utolsó nagy versenye után hat teljes hét pihenőt kap a ló, egy többhektáros legelőn gondtalanul legelészve, távol minden városi és versenykörül-

ménytől. Zaki ugyanis hároméves kora óta „lakótelepi ló”, hiszen – bár mindennap karámoztatva van lőtársaival –, mégiscsak a Tattersallban éli mindennapjait. Közben természetesen ehhez a városi élethez járó összes „luxus” is megszokta, például a meleg vizes patamosót. Hideg vízzel még a lábait sem szereti, ha mossuk. Zakival az élet nem minden esetben egyszerű, az egyik ilyen döccenő a lószállítóra való felmenetel kérdése. Sok-sok éven át próbálkoztunk az összes létező praktikával, tanáccsal, ötlettel, kemikáliával és ráolvasással, amik mindmind be is váltak... egyetlen alkalommal, majd soha többet. De a végtelen türelem – na meg az idő múlása – lassan a mi javunkra billenti a mérleg nyelvét. Ami kezdetben akár több órába is telt, az mára már maximum 10 percre csökkent, illetve mostanra a lószállító típusa is mindegy, nem csak kami-onra hajlandó felmenni már.

Zakariás tehát a BLK jelenlegi top voltizslova, de köszönet és tisztelet jár elődeinek is. Nipponnak, aki 13 évig töltötte velünk nyugdíjas éveit Zánkán, csak tavaly összel, 29 évesen döntött úgy, hogy itt hagy minket; a most 22 éves Jászolnak (Jasy), aki jelenleg is nyugdíjas éveit tölti Zánkán, a „wellness lóközpontban”; a 23 éves Kajászó-Gammának, aki szintén Zánkán tölti boldog nyugdíjas éveit; és Altairnak, akinek egy vírusos megbetegedés utáni elvesztése a mai napig mérhetetlen fájdalom. Zaki mostani harcostársai pedig Dollár, aki egy igazi jelenség és a cirkusz világból érkezett hozzánk, valamint Herceg, az igazi túlélő, akivel nemrég kezdtük a közös munkát.

**Írták: Bence-Kiss Krisztina,
Flanek Regina,**

**Habsburg-Lothringen Eilika,
Sándor Natália, Villányi Krisztina**

GAZDASÁGVÉDELMI AKCIÓTERV

**bértámogatás
a veszélyeztetett
munkavállalóknak**

**adócsökkentés
a munkahelyek
megtartásáért**

**0 százalékos hitel
a vállalkozóknak**

**a hiteltörlesztések
felfüggesztése**

**a 13. havi nyugdíj
visszaépítése**

Megvédjük a munkahelyeket, és biztosítjuk a családok megélhetését.

EGYETLEN MAGYAR SINCS EGYEDÜL.

„Szeretném a lóképzés

A külföldön élő fiatal tehetségeket bemutató sorozatunk második lovasa szintén díjlovas. Többször részt vett a korosztályos Európa-bajnokságokon, ahol eredményesen szerepelt, a vidaubani junior Európa-bajnokságon Evitával döntős volt, 2015-ben a magyar bajnokságon az M kategória bajnoka, illetve a korosztályos magyar bajnokságon a junior kategória bajnoka lett. 2015-ben az év lovasává választották, és büszkén vette át a legeredményesebb magyar lovasnak járó oklevelet is: ő Szőke-Tóth Berill, aki három éve Németországban él és lovagol.

A máriakálnoki Dressurzentrum oszlopos tagja voltál, de már három éve kint vagy. Miért döntöttél úgy, hogy külföldön próbálsz szerencsét? Hogyan született meg az elhatározás?

Minden 2015-ben kezdődött, akkor voltam 16 éves. Akkoriban volt lehetőségem egy szűk fél évet Németországban eltölteni a Wintermühle istállónál. Losonczy Anikó és Ács Róbert mellett bepillanthattam egy nagy díjlovaglóstálló mindennapjaiba. Mivel előtte bérlovardában lovagoltam, így teljesen magával ragadott az engem körülvevő sok lovas és számtalan díjló. Irigykedve néztem, ahogy reggeltől estig lovagolnak. A sok szép verseny a rengeteg indulóval olyasvalami volt, amit teljesen magaménak éreztem. Tudtam, hogy egyszer én is itt szeretnék lenni, versenyezni, ezáltal megfogalmazódott bennem a nagybetűs Németország!

Amikor Losonczy Anikó és akkori edzőm, Ács Róbert úgy döntöttek, hogy szeretnék visszaköltözni és saját önálló istállóba belefogni Magyarországon, a hír hallatán köztudottan én lettem a legcsalódottabb. Nem volt mit tenni, ezt el kellett fogadni. Így lettem a máriakálnoki Dressurzentrum kezdeti csapatának egyik oszlopos tagja, de legbelül tudtam, egyszer még biztosan vissza fogok majd menni. Rengeteget láthattam és tanulhattam az elkövetkező években, sok szép sikert értünk el együtt Robival, és nagyon sok jó emlékem van erről az időszakról. Nagyon sokat köszönhetek nekik! 2017-ben érettségiztem, 18 éves lettem, és úgy éreztem, most már elkezdhetem

minden trükkjét eltanulni”

járni a saját utamat. Az évek alatt megtanultam németül is, így nem volt akadálya annak, hogy elindulhassak Nyugat-Európa felé. Sajnos abban az időben nem volt túl sok meglevő kapcsolatom Németországban. Nehéz kérdés volt, hol érezném magam jól? Kivel szeretnék edzeni? Kiben bízom meg? Kire tudok példaképként tekinteni, miért is szeretnék tőle tanulni? (Ez mellesleg szerintem egy nagyon fontos kérdés!) Sajnos a választ ezekre a kérdésekre nem tudtam, így végül átmenetileg az osztóversenyeken megismert Caroline Kottas-Heldenberghez kerültem. Fél évet töltöttem Ausztriában, Weikersdorffban. Ez jó volt arra, hogy megtapasztaljam, milyen egy olyan hely, ahol nem beszélnek az anyanyelvemet, kicsit magamra vagyok utalva, valamint távolabb vagyok a családomtól, szóval összességében hasznos időszak volt, amolyan felkészülési idő. Ez idő alatt egyre többször jártam ki Németországba és kezdtem kapcsolatokat építeni. A célom maradt, és elszántan kerestem tovább, kinél szeretnék a jövőben fejlődni és tanulni. 2018 nyarán egy véletlennek köszönhetően sodort össze a sors a mostani edzőmmel, majd azt gondolom, meghoztam eddigi életem legeslegjobb döntését és 2018. augusztus 3-án kiköltöztem Németországba dr. Ilka Boeninghez.

Milyen volt az első időszak, mennyi időbe telt, mire akklimatizálódtál?

Mondhatni, egy bőrönddel és lovaimmal érkeztem ki Münsterbe. Hogy őszinte legyek, kalandként fogtam fel, és mivel alapvetően mindig nyitott vagyok az új dolgokra, így különösebb félelmeim, aggodalmaim nem voltak. 1300 kilométerre vagyok a családomtól, de még ez a tudat se rettentett vissza, sőt! Persze kellett idő, mire otthonosan tudtam magam érezni. Idővel elkezdtem kiismerni magam az itteni kisvárosban és természetesen a lovardában is. Nagy segítségemre volt dr. Ilka Boening, aki a

mindennapokban ugyanúgy terelgetett, mint a lovardában, és bármilyen felmerülő kérdésnél a mai napig segítő kezet nyújt. Folyékonyan beszélek németül a kezdetek óta, így a kommunikációval soha nem volt gondom. Tavaly nyár óta saját albérletben lakom, de szerencsére közel a lovardához. Nagyon gyorsan be tudtam illeszkedni, közvetlen vagyok és nagyon kommunikatív, így nagyobb nehézségeim nem akadtak.

Mennyiben más a kinti lovasélet, a kinti mezőny?

Aki ismer, az tudja, hogy élek-halok a versenyekért. Nagyon szeretek belovagolni a négyzögbe, még sose gondoltam arra program közben, hogy mikor lesz már vége. Jobban belegondolva, amikor vasárnap vége van a versenyeknek, felőlem hétfőn már indulhatnánk is a következőre. Szerencsére erre itt Németországban van is lehetőség, az én legnagyobb örömemre. Lovagolok fiatal díjló programokon át a nagydíj szintig szinte mindent, így tudok kellő versenyritint és rengeteg tapasztalatot szerezni. Itt a téli pihenő is igen rövid, hisz január első heteiben már indul is a szezon, és december elejéig lehet gond nélkül versenyekre járni. Legyen szó kisebb vagy nagyobb, nemzeti vagy nemzetközi versenyről, a színvonal és az indulók száma mindig, mindenhol rendkívül magas. Sose felejttem el, amikor megláttam az első itteni versenyemen a másnapi startlistámat. Csupa nagy nevek, akikről eddig csak újságban olvastam vagy interneten láttam, és én velük fogok holnap egy számban indulni?! Azon az éjjelen sokat nem aludtam... Ez az igazi adrenalin a számomra. Dorothee Schneider, Ingrid Klimke, Hubertus Schmidt, Holga Finken – csak pár név azok közül, akikkel már volt alkalmam megmérgettni magam, és történt már olyan is, amikor az eredményhirdetésen ők álltak mögöttem. Ezek számomra felejthetetlen pillanatok. Velük bármelyik versenyen találkozhat az ember, nincs olyan,

■ Berill Qatarral Németországban

hogy legalább egy közülük ne lenne ott a következő hétvégén is. Kezdetben azt gondoltam, hogy a magyar színek esetleg majd hátrányt jelentenek, de ennek eddig egy cseppnyi jelét sem tapasztaltam.

Hogyan telik egy átlagos napod, hol van a szállásod, hány lovat lovaszsz, mi a napi rutin?

Hétfőtől vasárnapig minden reggel 6.30-kor szól az ébresztőm. Szerencsére közel lakom a lovardához, általában 7.30-ra szoktam kiérni. Először kietetünk, majd mivel itt nincsenek alkalmazottak, így a boxok rendbetétele is a napi teendők közé tartozik. Ez nagyjából egy órát vesz igénybe, így 9-kor ülök fel az első lóra. Délelőttönként mindig négy lóval van edzésem. Ezután 13.30-tól 14.30-ig ebédszünet következik. Délután további két-három lovat lovagolok. Ez időnként több, néha kevesebb, attól függ, lesz-e verseny a hétvégén, vagy éppen aznap melyik kapott pihenőnapot. Nagyon fon-

tosnak tartjuk, hogy a lovainknak legyen lehetősége mindennap kellő időt eltölteni karámban, bevallom, régebben erről másképp vélekedtem. Az esti etetést követően 18.00-kor fejeződik be a nap számunkra. Régebben is voltak mindig kicsit idősebb, képzetesebb lovaim, valamint fiatal, feltörekvő tehetségek, nos, ez most sincs másképp, az alapkoncepció maradt. Tavaly óta belevágtunk a tenyésztésbe is, bár ez csak másodlagos a számomra, de kifejezetten izgalmasnak találom. A lovak, amikkel versenyzem vagy nap mint nap dolgozom, mind saját tulajdonúak, vagy hozzám tartoznak, vagy az edzőmhöz. Mindennap edzem dr. Ilka Boeninggel, és bár ő tudatosan hogy egyre többször önállóan is dolgozni, a szemét azért mindig rajtam tartja. Nálunk nincs nagy létszámú lóállomány az istállóban. Ez itt nem a mennyiségről szól, sokkal inkább a minőségről, a kvalitásról és főként fiatal lovak képzésére koncentrálnak. Ez egy kisebb, viszont annál exkluzívabb, nem túlszűrt magánlovarda. Itt minden ló megkapja a kellő figyelmet, törődést, és ami a legfontosabb, a kellő időt! Így van lehető-

ségünk őket teljesen kiismerni minden apró rezdülésükkel együtt, és kifejezetten szoros kapcsolat alakul ki ezáltal köztünk és a lovak között. A velük eltöltött minőségi idő a versenyeken mindig megtérül, és az eredményeinken visszatükröződik. Mi és a lovak olyanok vagyunk itt, mint egy nagy család, és nem vicc.

Említetted már, hogy dr. Ilka Boening az edződ.

Lassan két éve dolgozom dr. Ilka Boeninggel. Már régebről ismerem őt, hisz anno tőle vásároltuk Donna Rommát, valamint ő volt a kiképzője Donnington Parknak is, akivel a junior és a fiatal lovas éveimben a legtöbb győzelmet, bajnoki címet értem el. Ilka állatorvos, aki nem melleleg a magyar Állatorvos-tudományi Egyetemen is tanult. Nagydíjas lovas, számtalan nemzetközi eredménnyel. Profi kiképző, rengeteg híres ló került ki a keze közül, ilyen például a Semmieke Rothenberger által lovagolt Dissertation FRH. A Münsterből nem messze, Telgtében található gyönyörű lovarda tulajdonosa. Aktívan versenyez a mai napig, edz és képez ki lovakat nagydíj szintig.

Milyen tudással gyarapodtál neki köszönhetően? Mi a különbség az itthoni és az ottani edzésment között?

Őszinte leszek, régebben olyan voltam, akiben mindennap égett a vágy az edzésre (ez nyilván ma sincs másképp). Akkoriban annak tudtam igazán örülni, ha egy edzés minél tovább tartott, minél kiadósabb volt és minél több feladatot lovagoltunk aznap. Szerettem mindennap „megrepetetni” a lovaimat. Kifejezetten rosszul voltam azoktól a napoktól, amikor csak lazítani kellett őket, vagy terepre kellett velük menni sétálni. Mára azonban már sokat változott bennem a kép a mindennapi munkáról. Nem gondoltam volna, hogy ekkora örömet fog okozni fiatal lovakat lovagolni. Az első, általam tanított ugrásváltások, pirvettek sikere hatalmas motivációt ad. Rájöttem, mennyire fontos az elengedtség és a bázismunka szerepe. Napról napra érdekesebbnek találom, miként jut el egy fiatal ló a nagydíj szintig. Szeretném a lóképzés minden trükkjét eltanulni, ezért is örülök a dr. Ilka Boeninggel való közös munkának nagyon.

FOTÓ: SOMOGYVÁRI ANETT, REUMANN ÉS FOTO RÜCHEL

- 1. Dr. Ilka Boening és Berill Münsterben (K+K Cup) | 2. Superiore IB-vel
- | 3. Berill és Vodka Absolut B Mannheimban
- | 4. Fialat lovas bajnokként Donnington Parkkal

sei ők voltak, valamint a veszfáliai bajnokság bajnoki címét is ők érdemelték ki. Ez idő alatt mi maximálisan támogattuk őket, mögöttük álltunk. Tavaly év végén vettem át Qatar lovaglását, most már véglegesen. Azóta több Inter 2-t, valamint U25 nagydíjat tudtunk együtt nyerni, akár magasan 72% fölött az erős német mezőnyben. Qatar még mindössze 11 éves, ami nagydíj szinten kifejezetten fiatalnak számít, így a jövőre nézve bizakodó vagyok. Lassan öt éve a mindennapjaim egyik fix pontja, és egyértelműen a legtöbb figyelmet kapja tőlem. Qatar okos ló, száz százalék, hogy tudja magáról, hogy ő nagyon jó, ezt az elégedettséget látni is lehet az arcán! Természetesen élete végéig nálunk marad, ő mar igazi csaldtaggá vált az évek folyamán.

Rád milyen hatással volt a koronavírus okozta helyzet? Magyarországon lassan elkezdődhetnek a zárt kapus versenyek, mi a helyzet kint? Hogyan befolyásolja az idei szezonodat a vírus?

Különösen nem változtatta meg a koronavírus a mindennapjaimat. Németországban sem vezették be a kijárási tilalmat, így otthoni karanténba sem kényszerültem. Továbbra is kijárhattam a lovaimhoz. A lovardában fokozottan ügyeltünk arra, hogy tényleg csak a munkánkhöz nélkülözhetetlen emberek forduljanak meg. Az előre betervezett versenyünket sajnos törölték, így párhónapos versenyszünetre kényszerültünk. Igyekeztünk ezt az időszakot is a lehető legjobban kihasználni. Most több fiatal lovat is lovagolok, akiknek szükségük van a mindennapi munkára, így rájuk most még több időt tudtunk szánni. A kiképzett lovak számára – mindamelllett, hogy igyekeztünk őket fiten tartani, hiszen mindig lehet egy gyakorlatot még jobban és jobban kivitelezni – azért próbáltuk változatossá tenni a napokat. Ha minden jól megy, júniustól újra indulhatnak a versenyek, és ténylegesen elkezdődhet a 2020-as szezon. Mi már nagyon várjuk!

Mutasd be a lovadat, Qatart! Milyen a jelleme, mióta lovagolod, milyen eredményeket értél el vele?

Qatar egy 2009-ben született, Quarterback × Steidinger származású oldenburgi herélt. 2015-ben került hozzám, akkor volt 6 éves. Már fiatal korában látszódott, hogy tehetséges és mozgása messze kimagasló. Forró temperamentuma okozott némi nehézséget – mára már ezt is inkább előnyére tudtuk formálni –, viszont még így is nagyon ritkán kapott 70% alatt. Kezdetben Ács Róbert dolgozott vele, egészen Szent György-díjig értek el szép hazai és nemzetközi sikereket. Az Ausztriában töltött rövid idő alatt fiatal lovas kategóriában versenyeztem vele. Miután Németországba költöztem, dr. Ilka Boening folytatta Qatar képzését és az ő kezei között fejlődött tovább. A belefektetett türelmes munkája által tavaly debütálhatott a ló nagydíjban. A 2019-es szezonban számtalan nagy versenyen vettem részt, és többször nyertek nagydíjat, nagydíj speciált, szinte minden alkalommal 70% fölötti eredménnyel. Mannheimban a nemzetközi nagydíj mindkét napi győzte-

Mikor tervezel hazajönni? Hogyan tartod a kapcsolatot az itthoniakkal? Nincs honvágád?

Őszintén? Eszem ágában sincs hazamenni! Úgy jöttem ki Németországba, hogy amíg jól érzem magam és örülök annak, hogy itt lehetek, addig kint maradok, és nem tudnám elképzelni, hogy ez az érzés valaha változna. Szóval egyértelműen hosszú távra tervezek, és egyáltalán nem gondolkodom a hazajövetelen. Honvág őszintén szólva nem igazán gyötör. Mindig is olyan voltam, aki ha valamit a fejébe vesz, azt véghez is viszi. A családom és a barátaim persze hiányoznak, ezért igyekszem kéthavonta egy hosszú hétvégét eltölteni otthon (ezek amúgy szinte az egyetlen napok, amikor nem lovagolok és reggelente nem lovaglónadrágot veszek fel). Ilyenkor kicsit olyan, mintha turista lennék, a kivilágított budapesti panorámánál szerintem nincs szebb turisztikai látványosság. Versenyszezonban azért nehezebb beiktatni a szabad hétvégeket, így ilyenkor inkább a szüleim repülnek ki hozzám. Ők a mai napig nagyon lelkes szurkolói és mindenben támogatnak, amiért nem tudok elégszer köszönetet mondani. A Díjlovagló Szakbizottsággal Dallos Zsófián keresztül tartom továbbra is a kapcsolatot.

Mik a távolabbi céljaid?

Lehet, ez most furcsán fog hangzani, de minden nagyobb cél és elvárás nélkül jöttem ki Németországba. Szeretnék sokat látni, tanulni és fejlődni. Az egyetlen igazi célom talán az, hogy egyszer jó lovas és kiképző legyek, erre pedig a legnagyobb esélyem itt van. Ha elképzelem a pár évvel későbbi önmagamot, ugyanazt a lányt látom, mint ma: aki szorgalmas, és csak lovagolni szeretne! Álmaim persze nekem is vannak, egyszer az olimpiai játékokon vagy világbajnokságon szívesen képviselném a magyar színeket. Nem titkolt célunk volt a minősülés a jövő évi budapesti felnőtt Európa-bajnokságra, ami sajnos elmarad, de panaszra nincs ok, hisz számtalan másik nagy verseny lesz, amin részt tudok majd venni. Az idej, hazai rendező U25 korosztályos Európa-bajnokságról egyelőre nem tudok nyilatkozni, hisz a minősüléshez szükséges nemzetközi versenyek elmaradnak még egy darabig.

Somogyvári Anett

Várva várt szezonzkezd

FOTÓ: VONCZEM GABRIELLA

Május 24-én újraindultak a galoppversenyek a Kincsem Parkban. A telivérek a téli szünet, valamint a koronavírus okozta kényszerpihenő miatt már hat hónapja nem versenyeztek. Ezúttal a vezető trénereket kérdeztük a terveikről, és azt is megtudhattuk, hogy kiket láthatunk majd a klasszikus nagyversenyekben, így a Derbyben is.

Utoljára tavaly november 24-én álltak starthoz a telivérek a Kincsem Parkban, így a május 24-i nyitónapra pontosan fél évet kellett várnia a galoppszakmának. Ha arra gondolunk, hogy egy telivér tréningben tartása havonta legalább 100 ezer forintba kerül, akkor egyértelműen látszik, hogy a lótulajdonosokat mennyire komolyan érintette a hosszúra nyúlt szünet. Igaz, a Kincsem Nemzeti Kft. a támogatóikra a saját telephelyein (Alagi Tréningközpont, Kincsem Park) elengedte a boxbérleti és a pályahasználati díjakat az elmúlt hónapokban. A galoppsport többi szereplője is mindig nagyon várja a szezonkezdetet, mivel a bevételük vagy a fizetésük a versenyszezonban a versenygyermények tíz százalékaival (tréner, lovasok), a lovaglási pénzzel (általában 5-15 ezer forint, a lovasok kapják minden versenylovaglás után függetlenül az eredménytől), illetve az istállószázalékkal (a versenydíj 2-3 százaléka, ezt az istállóban dolgozók kapják a tulajdonostól), valamint a vezetési pénzzel (2-5 ezer forint, a versenyeken a lovat felvezető kapja a tulajdonostól) is kiegészül. Ez eredményes szezon esetén meghatározó bevételt jelenthet. Arról nem is beszélve, hogy a fogadások és versenyek elmaradása a szervező, rendező társaságoknak is kiesést jelenthetett. Emellett már mindenki nagyon várja azt is, hogy lássa a télen és tavasszal elvégzett tréningmunkája gyümölcsét és kiderüljön, hogy idén kik a legjobb lovak.

A LEGNAGYOBB ISTÁLLÓ

A legnagyobb létszámú istállóval, azaz 56 lóval Kovács-Bakos Szilvia vág neki a szezonnak. Az Alagon dolgozó tréner nagy reményekkel készülhet az idei nagyversenyekre, hiszen nála áll a tavalyi kétéves évjáratelső, a Szent László Díjat nyert Silver Pepper is. A Silver Frost apaságú mén ráadásul olyan lovak apai féltestvére, mint az istállóban (vagyis akkor még Kovács Sándornak) Derbyt nyert Eminens, illetve a Nemzeti Díjban, St. Legerben és Millenniumi Díjban is győztes Mágnás. Silver Peppert valószínűleg először a Nemzeti Díjban láthatja majd a közönség.

Rajta kívül még 15 másik hároméves áll az istállóban. A tavaly versenyben és a tréningben látottak alapján többhöz is nagy reményeket fűz a tréner. Közéjük tartozik többek között Charlie Firpo, aki azonban herélt, ezért a klasszikus tenyészversenyekben nem vehet részt, de több más nagyversenyben igen. Jó eredményeket

az istállóban, akik a legjobbak közé is felkerülhetnek. Számukra különösen fontos, hogy végre be tudjanak mutatkozni versenyben is. Azt ugyanis soha sem szabad elfelejteni, hogy egy ló tréningben és versenyben mutatott teljesítménye nagymértékben eltérhet. A lovak teljesítményvizsgálatakor (ami a lóversenyzés eredeti célja, értelme) azonban kizárólag a versenyben elért eredményt veszik figyelembe, arról nem is beszélve, hogy versenydíjat is csak versenyben lehet nyerni.

Az istálló másik meghatározó csoportja az idősebb lovaké. Nekik általában már kevesebb munka is elég, és még ha kissé változhatnak is, már alaposan kiismerte őket a tréner és a lovas is. Ők tehát azok, akik

„A május 24-i nyitónapra pontosan fél évet kellett várnia a galoppszakmának”

vár a tréner a tavaly Alagi Díjat nyert For You anyai féltestvérétől, Fly To Me-től, az egykor Kancadíjat nyert Alcobaca lányától, Aurora Amicától, és a nyeretlenek között eredményes Ashtától is. Rajtuk kívül több, eddig még nem futott, de tréningben nagyon biztatóan dolgozó hároméves áll

nél az elmúlt években befektetett sok-sok munka kamatozik. Kovács-Bakos Szilvia istállóját is több jó, négyéves és idősebb versenyló erősíti. Ide tartozik sokak kedvence, a rövidebb távú nagyversenyek állandó szereplője, Báthory, a sérüléséből felépült For You, a herélésen átesett, ma-

gyar tenyésztésű Szamba, Selyemkő, Amorozó, valamint a Franciaországból vásárolt, négyéves Gunsmoke is.

A legfiatalabb évjáratot, a kétévesekeket 15 csikó képviseli. A lovak között találni magyar tenyésztésűeket, illetve ír és francia árverésekről vásároltakat. A tréner úgy érzi, hogy nagyon jól sikerültek a tavalyi vásárlások és természetesen nagyon bízik bennük. Jelenleg a kancák előrébb tartanak a tréningmunkában, sokan pedig fejlődésben vannak.

A LEGERŐSEBB VETÉLYTÁRS

A második legnagyobb istálló munkáját Stanislav Georgiev irányítja, akinél 46 telivér áll tréningben. Ő is nagyon bizakodóan tekint az idei hároméves nagyversenyek elé, hiszen a lovainak a tavalyi eredményeit és tréningmunkáját látva idén is valószínűleg őket kell majd megvernie annak, aki győzni szeretne. A tavalyi trénerbajnokság második helyezettijénél 13 hároméves áll. Közülük a többséggel a klasszikus versenyeket célözzák meg. A Nemzeti Díjban Secret Gray indulását tervezi, aki mellett még esetleg két kanca, Oba Hara és Vain Hope startjára lehet számítani. Ők akár a Nemzeti Díjjal egy napon tartott és azonos távú, de kizárólag kancáknak, alacso-

nyabb díjazás mellett kiírt Hazafi Díjban is indulhatnak a következő hetekben mutatott teljesítményüktől függően. A Hazafi Díjra két másik kancát azonban mindenképpen neveznek, Antilopát és Love Forevert.

A hosszútávú nagyversenyekre Calabrese, War Master és Coffee Bean társaságában még egy versenyben eddig nem futott, német születésű kancát szán az idomár.

Georgievnél is fontos szerep juthat a 13 idősebb lónak. Közük a legjobb a sprinter Morita Menantie, a tavalyi Derby-nyerő Golden Sea, a 2019-ben Magányos Díjat nyert Tarzaniya és a hűséges Impactful. Golden Sea-vel az év első felében a Batthyány-Hunyady Díjat, majd a Millenniumi Díjat veszik célba.

A síklovak mellett három tehetséges ugróló is készül az istállóban.

A munkalovasoknak sok munkájuk akadt a télen is, hiszen 20 kétévest kellett belovagolniuk, akik többsége import és sok közöttük a késői ló is.

NANCHO NÉLKÜL IS BIZAKODÓAN

A tavalyi trénerchampion Maronka Gábornál összesen 30 ló készül, amivel az istálló tele is van – tudtuk meg a Felsőpakonyban dolgozó idomártól. A tréningben lévő lovak

- 1. A szezon indulására vár a Kincsem Park
- 2. Alagon már nagyon készülnek a lovak a versenyekre
- 3. Tréning Felsőpakonyban
- 4. Stanislav Georgiev idomár kiosztja a munkát a lovasoknak
- 5. Maronka Gábor segít a csikóbelovaglásnál
- 6. Kovács Sándor és Mocsinka Vivien is készül a szezonkezdetre

egyharmada, azaz tíz telivér hároméves, akik közül néhány még nem futott versenyben. A tréner jelenleg két lovat tud Derby-indulólóként elképzelni, köztük a Kétévesek Kritériumát nyert Imperialistet.

Az első napokban két újonc hároméves – Faust és Double Triomphe – mutatkozik be versenyben, akik később akár a nagyversenyek résztvevői is lehetnek.

A Nemzeti Díjban Kráken és Tornado Twister indulását tervezik, míg a Hazafi Díjban a tavalyi Olaszországban és Pozsonyban eredményesen futott Centa, valamint a Szerbiában, illetve Pozsonyban versenyzett New Big Hope állhat starthoz.

A háromévesek között azonban még mások is okozhatnak kellemes meglepetést, ugyanis hosszabb távra még nincsenek kipróbálva. Az istálló tíz idősebb lova közül bizonyára hiányzik majd az Ausztráliába eladott Nancho, hiszen a tréner elmondása szerint jelenleg nem áll hosszútávú klasszis nála.

A tíz kétéves között viszont nagy reménységek készülnek. Kiemelkedik közülük a The Gurkha - Osuna származású mén, akit Franciaországban vásároltak egy Morandi apaságú yearlinggel együtt. Rajtuk kívül két Tai Chi apaságú kétéves is áll az istállóban, ők a Group 1-et nyert Nancho apai féltestvérei. A magyar tenyésztésű lovak között Felsőpakonyban készül Dirty Dancer, a Magyaros Díjat nyert Dirty Dreamer és Steady As A Rock utódja.

MAGYAR TENYÉSZTÉSŰ LOVAK MESTERE

Zala Csaba Maronka Gáborhoz hasonló méretű istállóval, összesen 33 lóval készül az ideai versenyszezonra. Nála azonban egészen más a lóállomány összetétele, hiszen tulajdonosai többségükben magyar

kistenyésztők, akik ritkábban vásárolnak külföldről telivért. A tréner lovainak nagy részét a hároméves korosztály teszi ki, azonban a 16 Derby-évjáratú telivér közül egyelőre még nem lát különösen kiemelkedő képességűt. Ennek ellenére úgy gondolja, hogy az idei hároméves évjárat a Kincsem Parkban erősebb lehet, mint a tavalyi. Az eddig már futott lovak közül a Nathaniel apaságú North Island és Dharma tudott nyerni. Szerbiából érkezett Turn Me On, akit a tulajdonosa a Nemzeti Díjban szeretne indítani. Rajtuk kívül természetesen több reménysége is van az istállónak, így többek között Sárkányfű öccse, Stone Sober, illetve Odin, akik hosszabb távon lehetnek eredményesek. Zala Csabánál is áll egy Tai Chi-utód, és a már rutinosabb Liquidator, illetve a saját tenyésztésű

Somewhere, illetve öt Dióspusztán született telivér is a Zala-csapatot erősíti. A tréner elmondta, nagyon várják, hogy a lovak a versenyben fussanak, és pontosabb képet kaphatnak róluk, mivel a kakucsi tréningpályájukon mély homokban dolgoznak, ami nagymértékben különbözik a Kincsem Park szintetikus vagy gyeppályájától. Az istálló öreg lovainak a többsége visszavonult, így jelenleg mindössze három áll Kakucson. Közülük Sárkányfű már első nap fut, majd az itt mutatott formájától, versenykedvétől függően síkon vagy ugráson folytatja. Illy későn kezdett versenyezni, öt hosszabb távon várja eredményesnek a tréner. Az „öreg” lovakkal szemben a kétévesek táborában – 14-en vannak – igazán népes. Közülük akad néhány, akik már készen állnak a versenyzésre, ezért a tréner sajnálja, hogy május végén és júniusban egy versenyt sem írtak ki nekik. Idén léphet pályára a klasszis Separate Opinion első csikója (Move Your Visiontól) is. A kétévesek közül bíznak Cirkandli és Mont Master testvérében, illetve a Helmet apaságú importjukban is, azonban egyelőre még sokan nőnek, változnak, fejlődnek.

KÉTÉVESEK TÚLERŐBEN

Ribárszki Sándor istállójában hét hároméves áll. A sokszoros champion idomár úgy látja, hogy a lovainak még fejlődnie kellene ahhoz, hogy a klasszikus versenyek esélyesei legyenek. Ennek ellenére úgy gondolja, hogy többek között Messinában, Blush Birdben, Northern Wayben és Luciferben is megvan a lehetőség arra, hogy felérjen a legjobbak közé.

Az istállóban nem áll egyetlen négyéves vagy idősebb ló sem, viszont a tréner bővelkedik a kétévesekben. A 20 fiatal ló többsége ír vagy francia árverésekről származik.

HELYZETBEN A MAGYAR LOVASOK

Az utazási korlátozások és a koronavírus kiváltotta óvatosság miatt várhatóan kevesebb külföldi zsoké érkezik majd a Kincsem Parkba, mint a korábbi években. Ez a magyar lovasok és az utánpótlás számára akár izgalmas lehetőséget is jelenthet. A nagy istállók többségénél úgy tűnik, hogy nem okoz majd gondot a lovasítás. Kovács Sándor őszi sérülése rendbe jött, így Kovács-Bakos Szilvia már számíthat rá, va-

Kiemelt versenyek a Kincsem Parkban 2020-ban

Időpont	Verseny neve	Összdíjazása (forint)	Táv (méter)	Résztevők
Június 7.	Káposztásmegyeri Díj	2 millió	1400	4 éves és idősebb lovak
Június 21.	Batthyány-Hunyady Díj	3 millió	1600	4 éves és idősebb lovak
	Nemzeti Díj	4 millió	1600	3 éves ménék és kancák
	Hazafi Díj	2,8 millió	1600	3 éves kancák
Július 19.	Millenniumi Díj		1800	4 éves és idősebb lovak
	Alagi Díj		2000	3 éves ménék és kancák
Augusztus 23.	97. Magyar Derby		2400	3 éves ménék és kancák
Szeptember 20.	Kisbér Díj		2000	3 éves és idősebb lovak
	Magyar Kancadíj		2400	3 éves kancák
	Kozma Ferenc Emlékverseny		1200	3 éves és idősebb lovak
	Gróf Károlyi Gyula Emlékverseny		1300	2 éves kancák
Október 18.	Kincsem Díj		2400	3 éves és idősebb lovak
	Imperiál Díj		1600	3 éves és idősebb lovak
	Overdose Díj		1000	3 éves és idősebb lovak
	Kovács Mihály Emlékverseny - Magyar Háromévesek Nagydíja		2400	belföldi tenyésztésű 3 éves ménék és kancák
	Szent László Díj		1400	2 éves ménék és kancák
November 1.	Gróf Széchenyi István Emlékverseny		2000	3 éves és idősebb kancák
November 8.	Magyar St. Leger		2800	3 éves ménék és kancák
	Kállai Pál Emlékverseny - Budapesti Díj		1400	2 éves és idősebb lovak
	Kétévesek Kritériuma		1600	2 éves ménék és kancák
December 6.	Lovaregyleti Díj		2800	3 éves és idősebb lovak

Forrás: Kincsem Nemzeti Lóverseny és Lovas Stratégiai Kft.

lamint Paizs Gáborra és ifj. Kozma Istvánra is, illetve a fiatal generáció tagjaira, Mocsinka Vivien utánpótlás-championra, Nagy Polettire és Panyi Mátyásra is. Stanislav Georgiev továbbra is lovas-idomár engedéllyel rendelkezik, de Jozef Parigal, Benkő Ádám, Cserei Szabolcs és Földes Bence ugrólovas is az ő istállóját erősíti. Maronka Gábornak velük szemben nincs saját istállózsokéja, de az év elején Bakos Gábor lovagol majd neki. Zala Csabánál Kriskó Norbert zsoké mellett Homoki Norbert, Nagy Arnold, az amatőr

rök közül pedig Polgár Bettina, valamint Hrubos Boróka szállhat majd nyeregbe. Ribárszki Sándornak sincs saját istállólovasa, és úgy gondolja, hogy ezért nem lesz mindig egyszerű megtalálni a megfelelő lovas-

ZÁRT KAPUS VERSENYEK

Május végétől augusztus közepéig várhatóan zárt kapuk mellett rendezik meg a galoppversenyeket is. Erre szigorú szabályokat dolgoztak ki. Így egyebek között jelentős mértékben korlátozták azoknak a körét, akik a versenynapokon a pályára

- 1. Ribárszki Sándor nagy csikólotját Northern Way vezetői Alagon | 2. Zala Csaba kakucsai istállójában | 3. Marlon, a tavalyi évjáratmásodik is várja a kezdést | 4. Jozef Parigal és Tarzaniya Stanislav Georgiev istállóját erősíti | 5. Alagi munka

beléphetnek. Így csak a verseny lebonyolításában közvetlenül részt vevők lehetnek a Kincsem Parkban, tehát nemcsak a nézők, de a lótulajdonosok sem szurkolhatnak a helyszínen a lovuk futásakor. Belépéskor gyors egészségügyi szűrést végeznek, és mindvégig kötelező lesz a szájmascsk használata, a lovasok is csak a futam alatt vehetik le. A zsoké számára úgy alakítják ki az öltözőket, hogy kellő távolságot tudjanak tartani egymástól, és a versenyen kívül nem mehetnek ki innen. A biztonságos távolságtartásra az egész verseny nap során (a parkolástól kezdve a lenyergelésig) minden jelenlévőnek kötelező lesz odafigyelni és azt betartani. Minden versenylovat csak egy lovász kísérhet a pályára, és a lovászok sem mehetnek be más istállóba. A vendéglátó egységek sem működnek. Az egyes helyiségeket természetesen a verseny nap előtt fertőtlenítik.

VERSENYTERVEK 2020-RA

A versenyrendező Kincsem Nemzeti Kft. idénre változatlanul 32 galopp-verseny napot írt ki, ami annyit jelent, hogy május 24-től december 27-ig minden vasárnap futnának a lovak. Igaz, a decemberi versenyek megtartásához arra is szükség van, hogy ne legyen télies az időjárás.

A 21 kiemelt verseny közül az elsőre, a Káposztásmegyeri Díjra június 7-én kerülhet sor. Az év első klasszikus tenyészversenyét, a Nemzeti Díjat, valamint a Hazafi Díjat is június 21-re írták ki. A Magyar Derby időpontjaként augusztus 23-át jelölte meg a rendező. Ezt, ha minden jól megy, már nézőközönség előtt rendezik meg. A hároméves és az idősebb korosztály legjelentősebb évjárat-összehasonlító versenyét, a Kincsem Díjat október 18-án, a háromévesek harmas koronájának utolsó ágát, a St. Legert pedig november 8-án futhatják a telivérek. A kiemelt versenyek teljes listája a táblázatban látható (a pénzdíjazást lapzáránkig csak június végéig tették közzé).

Vonzem Gabriella

Zárt kapus sportesemények a Kincsem Parkban

Zárt kapu mellett elindultak a hazai sportesemények, így a lóversenysport is. Május 23-án, szombaton folytatódott az ügetőszezon, 24-én, vasárnap pedig majd kéthónapos csúszással elindult a 2020-as galoppidény hazánk egyetlen lóversenypályáján, a Kincsem Parkban.

A koronavírus-járvány olyan kihívások elé állította a világ lóversenyzését, ami példa nélküli a sportág 270 éves történelmében. Soha nem fordult elő, hogy a lóverseny egy adott időben szinte globálisan bizonytalan ideig szüneteljen, és egyelőre meg sem jósolható veszteségeket szenvedjen – mondja Pécsi István, a Kincsem Park ügyvezető igazgatója. Az április 30-i kormányrendelet – szigorú feltételekhez köve – zöld lámpát adott a sportrendezvények újramegzindéséhez Magyarországon. A kormányrendeletben az is megjelent, és végre-valahára hivatalos dokumentumban is megfogalmazásra került, hogy a lóverseny, vagy más néven a

lósport is sportrendezvénynek minősül, így ugyanazok a szabályok vonatkoznak rá, mint a csapatsportokra az újrainduló sportéletben. A Kincsem Nemzeti Kft. május 23-án, szombaton folytatta az ügetőszezon, 24-én pedig a galoppszezonat zárt kapuk mögött.

A csúszáson és a szigorú versenyrendezési feltételeken kívül nem szeretnénk, hogy más legyen a 2020-as szezon az eddigiektől. Azt szeretnénk, ha pár év távlatából mindenki az év legjobb lovairól beszélne, és nem a vírusról. Az év elején megfogalmazott célokat és versenynapokat meg szeretnénk valósítani. A legújabb forgatókönyv alapján ez sikerül-

het, ehhez már csak egy kis szerencsére és kedvező időjárásra lesz szükség az év végén.

Minden versenynapunk értelemszerűen csúszik. Szakembereink a május 23-i szezonkezdéshez igazodva kidolgozták a galopp és az ügető szakágban a versenynapok és a nagydíjak tervezett időpontjait. A tervezett versenynaptárból kiderül, hogy a jelenleg rendelkezésre álló információkat figyelembe véve a versenyszervező augusztus 22-23-át jelölte meg Derbyhétvégének. Abban bízunk, hogy a legnagyobb klasszikus futamokat már a nézők jelenlétében lehet megrendezni a Kincsem Parkban.

A legnagyobb nemzetközi futamaink október 17-én és 18-án lesznek. A telivéreknek később kezdődik idén a téli szünet, ha az időjárási körülmények is engedik, ezúttal karácsony után mennek csak pihenőre.

A szokásos nyári szünet elmarad mindkét szakágban, reményeink szerint május végétől szilveszterig folyamatosan lesznek hétvégeként lóversenyfutamok a Kincsem Parkban.

A lovakon nem fog múlni semmi, az biztos. A galopp versenyszezonra bejelentett angol telivérek száma 483. Ez a szám a versenyüzem méretéhez képest igen magas, ráadásul emelkedő tendenciát mutat. A tulajdonosok az elmúlt két évben és elsősorban az őszi árveréseken közel 200 telivért vásároltak. A kétévesek száma 153, ők már nyáron futhatnak, a hároméveseké, azaz a Derby-évjáraté 167. A közel öt-száz lovas létszám az elmúlt hatvan év leg-szebb időszakait idézi.

A lovak száma és a futtatók vásárlási kedve a legjobb fokmérője annak, hogy hazánkban milyen jól kiszámítható és előre tervezhető feltételek mellett lehet versenylóvat futtatni. Az elmúlt öt évben a verseny-szervező, a Kincsem Nemzeti Kft. komoly befektetéseket hajtott végre a minél színvo-nalásabb szakmai munka érdekében. Fel-újította és fejlesztette a központi tréningpá-lya istállóépületeit. Nemzetközi szten-derdeknek megfelelő négy évszakos tréning- és versenypályát épített Dunakeszi-Alagon és a Kincsem Parkban. Felújította a beállóiistállókat, a gyep pályát és annak automata öntözőrendszerét. Örömteli, hogy a lovassportból többen megjelentek a lóversenysportban futtatóként, emellett nőtt a szindikátusok száma. A szindikátusi futtatói forma a világon nagyon kedvelt és egyre elterjedtebb versenylótartás és -fut-tatás magas költségei miatt. Ez azt jelenti, hogy egy lónak öt, tíz vagy akár még több tulajdonosa is lehet. Így csökkennek az egy főre eső költségek, miközben a ver-senylófuttatás öröme ugyanolyan nagy, ráadásul ezek a szindikátusok, baráti kö-zösségek nagyon jó közösségteremtő for-mák is egyben.

A munka ugyanúgy zajlott, mint „békeidő-ben”, a lovaknak majd fél évük volt arra, hogy felkészüljenek az idei szezonra, ké-szen állnak a startra.

A trénerekkel folyamatosan egyeztetünk, az ominózus időszakban elengedtük a boxbérleti és a pályahasználati díjat, ami nekik és a futtatóknak is azonnali gyors se-gítséget jelentett. A trénerek a saját ritmu-sukban, ugyanúgy dolgoztak, mint eddig, nem érezték a hátrányát a jelenlegi hely-zetnek. Persze mindenki várta már a start időpontját, mert annak tudatában lehet a formákat élesíteni.

Nem gondolom, hogy érdemben változni fognak az erőviszonyok, és a szakembe-rek sem várnak ilyet. Jó körülmények kö-zött lehetett folyamatosan készülni. A két-

A net mellett a fővárosi fogadóirodáknak, országos szinten a Lovi Pontokon lehet fo-gadást kötni. Elindult ismét a Kincsem+ já-tékunk is, melynek gépi változata a Kin-csem+ TUTI, mely mindennap elérhető az ország összes lottózójában.

Az elmúlt fél, egy évben komoly átrende-ződést tapasztalhattunk. Legjobbaink ko-moly pénzekért külföldre kerültek. Esti Fény Ausztráliába, Tour To Paris Franciaor-szágba, hazánk első Gr1-es (legmaga-sabb kategória) győztese, Nancho a hosz-szúra nyúlt téli szünetben szintén új tulajdo-noshoz került.

■ 1. Küzdelemben idén sem lesz hiány a galoppon | 2. Zeal di Girifalco, az egyik legjobb ügető

évesek versenyei amúgy is csak nyáron kezdődtek volna el, így az ő felkészítésüket sehogyan sem befolyásolta a vírus. Sőt, a több idő és a nagyobb odafigyelés még hasznukra is lehet a jövőben.

A versenyekre fogadni a helyszínen nem lehet, sőt még a rendszert üzemeltető kol-légák számát is módosítottuk. Az internetes fogadásunk komoly felfutásban van, ilyen-kor igazolódik be, amit már a kezdetektől hangsúlyoztunk, ez a jövő. Azon dolgoz-tunk, hogy a bet.lovi.hu mindig tudjon fo-gadási lehetőséget nyújtani a legnehe-zebb tavaszi napokon is. Folyamatos akci-ókkal, jackpotokkal napi 25-30 nemzetkő-zői futamra lehetett játszani.

Az első nagydíjak előtt merész lenne né-hány nevet mondani, de azt gondolom, hogy akik kétévesen tavaly a legjobbak voltak, azok idén is főszereplők lehetnek: a Szent László Díjat nyert Silver Pepper, a jó képességű, de herélt Charlie Firpo, Secret Gray, Oba Hara, Vain Hope, Love Forever, Marlon, Kráken és Tornado Twister. De a lóversenysportban az a szép, hogy olyan ló is feltűnhet, aki tavaly még nem mutatta magát. Hogy aztán lesz-e olyan klasszis köztük, aki nemzet-közi karrierre is képes lehet, azt majd az idő eldönti.

Balogh Tamás

LIPIICAIK

útban a halhatatlanság felé?

A közelmúltban jött a hír, hogy nyolc közép-európai ország közös előterjesztésben beadta pályázatát az UNESCO-nak, hogy vegye fel a lipicai lótenyésztéshez köthető hagyományokat az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listájára. Hansággy Pétert kérdeztük, aki az egyik meghatározó szereplője az ügynek.

Azt tudjuk, hogy régi lovasemberek vagy, sok évtized köt a lovakhoz, főleg a díjlovasláshoz, de hogy kerültél világörökségi ügyek közelébe?

Valóban, már 59 éve vagyok lovak közelében. Versenyeztem díjugratásban és díjlovaslásban, majd bíraskodtam több szakágban is. Végül maradt a díjlovaslás, 31 éve vagyok nemzetközi bíró. Nagyon sokat köszönhetek a lovaknak, bejárhattam a fél világot, és talán folytathatom is, ha elmúlik ez a járvány. Szeren-

csés vagyok abban, hogy ahhoz a nemzedékhez tartozom, akik még közvetlenül szívhatták magukba a lovaslási rejtelmeket, a lovakkal és egymással szembeni magatartás, valamint az általános viselkedés normáit ludovikás huszártisztektől. Így utólag, azt is szerencsésnek tartom, hogy egzisztenciálisan sosem függtem a lovaktól. Megőrizhettem függetlenségemet, soha nem kellett elvtelen kompromisszumokat kötnöm, gatszólni, könyökölni, törtetni, mások kegyeiért esdeklni. Közgazdász vagyok, egész életemben – kü-

lönböző szinten, módon és formában – két dologgal foglalkoztam: a turizmussal és a marketinggel. Ezeket tanítom is már 30 éve különböző főiskolákon és egyetemeken, de főleg ezeknek a gyakorlati életben való megvalósulása érdekelt. Ehhez köthető, hogy egy időben tagja voltam a Világörökség Nemzeti Bizottságának, mint a Gazdasági Minisztérium Turisztikai Helyettes Államtitkárság fősztályvezetője, így volt némi ismeretem a témáról. Ezt tudta Dallos Andor, az Állami Ménesgazdaság Szilvásváradi egykori

igazgatója, aki még 2015 közepén felkért a világörökségi ügyekben való közreműködésre.

Tulajdonképpen mi is ez a világörökség? Milyen szervezet áll mögötte?

Az ENSZ nevelésügyi, tudományos és kulturális szervezete az UNESCO, amelyet 1945-ben alapítottak Londonban. Jelenleg mintegy 200 állam a tagja. Az UNESCO kulturális tevékenységének része a világörökségi ügyek vitele is. 1972-ben megfogalmazta a Világörökségi Egyezményt, amelyet 180 állam írt alá, majd 2003-ban a Szellemi Kulturális Örökség Egyezményt, amelyhez 178 állam csatlakozott. Minden tagországnak van egy nemzeti világörökségi szervezete is, amelyek általában a kulturális minisztériumok fennhatósága alá tartoznak. Az UNESCO-nak így két világörökségi jegyzéke van, az elsőt az ember, vagy a természet által alkotott, tárgyasult elemek szerepelnek, a másodikon pedig szellemi – angolul intangible (megfoghatatlan) – kulturális örökségelemek. A lipicai lovak által megtestesített tradíciók ez utóbbiba tartoznak.

Mikor és ki kezdeményezte a nemzetközi együttműködést, melyek voltak a kezdeti lépések?

Előzménye az ügynek, hogy az osztrákoknak volt már egy sikeres pályázatuk, hiszen a Bécsi Spanyol Lovasiskola már 2015-ben felkerült az UNESCO-listára. A szintén 2015-ben kezdődött nemzetközi együttműködés kezdeményezői és az egész öt éves munka koordinátorai a szlovén kollégák voltak, változó szereposztásban. Kezdetben főleg a szlovén, osztrák, magyar, szlovák, horvát állami lipicai ménesek igazgatói tárgyaltak egymással a felterjesztés lehetőségéről, feltételeiről. Később kibővült a kör Olaszországgal, Bosznia-Hercegovinával és Romániával, így az Osztrák-Magyar Monarchia csaknem valamennyi utódállama részese lett az együttműködésnek, ahol lipicai ménések voltak. Szerbia még nem készült fel a feltételek teljesítésére.

A kezdeti években elvülhetetlen érdemeiket szerzett elkötelezettségével, fáradhatatlanságával Janez Rus, a lipicai ménés akkori vezetője, aki nyugdíjasként is foly-

1. A szilvásváradai ménés | 2. Hansághy Péter: Az erkölcsi elismerés lenne a legnagyobb hozadék, ami azonban lefordítható gazdasági haszonnra is

tatta munkáját. Az első időszakra rányomta bélyegét, hogy a meghatározó aktorok a nemzeti ménések vezetői voltak, akik ugyan kitűnő lovas szakemberek, de a világörökségi ügyekben elég járatlanok. Nehezen fogadták el, hogy nem egy lófajta 434 éves tenyésztéstörténetét kell cizellálni, mert ilyen nagyon sok állatfajtról, sőt

lófajtról is le lehetne írni, és ez az UNESCO-t egyáltalán nem érdekli, hanem sokkal inkább az ehhez köthető hagyományokat, kézművességet, a társadalmi beágyazottságot, a kultúra hordozóinak csoportjait, a megőrzés és fenntarthatóság biztosítékait stb. kell hitelt érdemlő módon bemutatni.

Hogy lendültek tovább ezen az időszakon?

Szerencsére egyre több alkalommal, egyre nagyobb létszámban és hangsúllyal képviseltették magukat a világörökségi szakemberek, és az ő szakértelmüket és

elem. Ebben, másokkal együtt, nekünk is volt lemaradásunk, így a 2017–2018-as évek főleg annak jegyében teltek, hogy igyekeztem megírni a magyar örökségi jegyzékre való felkerülés előterjesztését. Ez jó főpróba volt a nemzetközi előter-

együtt javítottuk az egyes fázisok és kérdéskörök általam írt szövegeit.

Sokszor okozott fejtörést, hogy egy-egy kérdés megválaszolását a pályázat elvárásainak és prioritásainak megfelelően, mégis hitelesen tudjuk megfogalmazni. Végül az összes szakmai kérdésen túl a szükséges dokumentáció, mellékletek, támogató nyilatkozatok beszerzése után sikeres pályázatot nyújtottunk be. 2018. szeptember 14-én a Parlament Vadásztermében vehettük át a diplomát, ami tanúsítja, hogy a lipicai lótenyésztés Magyarországon felkerült a nemzeti szellemi kulturális örökség jegyzékére.

Az ezt követő időszak volt a legnehezebb. Dallos Andor hirtelen halála rányomta bélyegét az egész ügyre. Eszterrel ketten vitük tovább a dolgokat a nemzetközi

„Ha fölülpsz egy lipicai lóra, akkor nemcsak egy nemes állattal lépsz kapcsolatba, hanem magával az emberiség kultúrtörténelmével is”

gyakorlatukat kezdték elfogadni a lovas szakemberek is. Én voltam az egyetlen a társaságban, akinek voltak ismeretei a lovasvilágból és valamelyest az örökségi ügyekben is. Minden alkalommal elmondtam, hogy nem jók a hangsúlyok, hiányosak az örökségi szempontból fontos kérdésekre adott válaszok, nem meggyőző az érvrendszer stb. Végig ugyanezt képviselte dr. Csonka-Takács Eszter is, a magyar Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóságának igazgatója, akivel Dallos Andor tragikus halála után sokáig ketten képviseltük Magyarországot a közös munkában.

A fordulópont akkor következett be, amikor az országok örökségi szakértőinek hatására egyensúlyba került a lovas és az örökségi szakértelem, egymást jól kiegészítve. Az örökségi szakemberek jó kérdéseket, észrevételeket tudtak tenni, hiányszakmákra tudtak rámutatni, a lovas szakemberek pedig igyekeztek ezekre hiteles válaszokat adni. Ekkor került át az együttműködés irányítása a szlovén örökségi szakember, Špela Spanžel kezébe, aki innentől kezdve a pályázat beadásáig látta el nem könnyű feladatát.

Voltak-e más kihívások? Volt-e olyan pillanat, amikor nem bíztatok az együttműködés sikerében? Éreztetek-e tehetetlenséget?

Kisebbségi kihívások folyamatosan voltak, leginkább a szűkös határidők, hiszen mindannyiunknak sok egyéb feladata is volt. A legnagyobb köztes feladat az volt, ami elég hamar kiderült, már az együttműködés kezdetén, hogy nemzetközi előterjesztés csak akkor adható be, ha valamennyi részes állam nemzeti örökség-listáján szerepel az adott örökség-

jesztés megszövegezéséhez, amiben dr. Csonka-Takács Eszter tanácsaival, iránymutatásaival sokat segített, de lehetőségei korlátozottak voltak, hiszen ő képviselte a befogadó és bíráló hatóságot. Dallos Andor adatokkal segített és

együttműködésben, de nagyon hiányzott Andor, aki kitűnő háttérrel, bázist biztosított számunkra. Ráadásul kinevezett utódjával addig sem volt módunk eljutni, hogy egy személyes találkozás alkalmával elmondjuk neki, hogy mi ez az egész. Érezhetően nem érdekelte, nem fogta fel a jelentőségét, leveleinkre nem válaszolt. Ez már a külföldi kollegák előtt is rendkívül kínos volt, ezért aztán a 2019-es évet tekintem a legnehezebbnek, ekkor éreztünk némi tehetetlenséget.

Nagyon jó volt, hogy az év második felében, amikor a társadalmi szervezetek szerepe került előtérbe a nemzetközi pályázat szövegezésében, Bocsi Csaba, a Magyar Lipicai Lótenyésztők Országos Egyesületének ügyvezető elnöke is bekapcsolódott munkánkba, és az egyes szövegrészek értékelésében, adatok szolgáltatásával, logisztikával segítette.

A szilvásváradai ménesgazdaság 2019 decemberében kinevezett igazgatója, Cseri Dávid pedig azonnal megértette a nemzetközi pályázat fontosságát, minden alkalommal jelen volt az ezt követő összejöveteleken és észrevételeivel, szóbeli és írásos hozzászólásaival segítette a közös munkát. A pályázat beadása előtti utolsó teljes körű megbeszélés helyszínéül Lázár Vilmos felajánlotta a domonyvölgyi lovasparkot, ahol nagyszerű, a külföldi kollegák számára is emlékezetes vendéglátásban volt részünk.

Milyen esélyt látsz arra, hogy a pályázat sikeres lesz, és 2021-ben a lipicai lótenyésztés és az ehhez kapcsolódó hagyományok felkerülnek az UNESCO emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listájára?

Én azt gondolom, hogy a beadott pályázat sok-sok megbeszélés, korrigálás, jobbító javaslat után mind lovas, mind örökségi szakmai szempontból jó. Minden attól függ, hogy az értékelők számára, akik nem lovas szakemberek, meggyőzőek lesznek-e érveink a jegyzékre kerülés indoklásaiban, elegendőek-e az örökség-elem megőrzése, fenntarthatósága, a hagyományok továbbadása és az érintett társadalmi csoportok fennmaradása érdekében már megtett és a jövőben megtenni szándékozott intézkedések, valamint az

2

állami felelősségvállalás minden egyes részes országban. Nagyon sok múlik azon, hogy sikerül-e az UNESCO prioritásainak megfelelni és szofisztikált megfogalmazásokat tenni.

Az sem tragédia, ha mindez elsőre nem sikerül. Számos, később sikeres pályázat került fel a jegyzékre a többedik kísérlet

3

■ 1-2. 2018 szeptemberében a Parlament Vadásztermében vette át dr. Csonka-Takács Eszter és Hansághy Péter a diplomát, ami tanúsítja, hogy a lipicai lótenyésztés Magyarországon felkerült a nemzeti szellemi kulturális örökség jegyzékére. 3. Kezdetben főleg a szlovén, osztrák, magyar, szlovák, horvát állami lipicai ménesek igazgatói tárgyaltak egymással, később kibővült a kör Olaszországgal, Bosznia-Hercegovinával és Romániával

után, mint például a világhíres Bécsi Spanyol Lovasiskola is. Addig folytatjuk a munkát, amíg siker nem koronázza azt.

Tegyük fel, sikerül felkerülni az UNESCO-listára. Az erkölcsi elismerésen kívül mi történik? Mit változtat a mindennapokon?

Valóban, az erkölcsi elismerés lenne a legnagyobb hozadék, ami azonban lefordítható gazdasági haszonra is. Ha ezt a rangot jól kihasználjuk a marketingben, a lipicai lovak értéknövekedésével, a piac bővülésével és a kereslet növekedésével számolhatunk. Van jelentősége annak a táblának egy-egy lipicai ménes, tenyésztés kapuján, amely arról szól, hogy ahova most belépsz, az az emberiség kulturális örökségének része. Ha fölülpsz egy lipicai lóra, akkor nemcsak egy nemes állattal lépsz kapcsolatba, hanem magával az emberiség kultúrtörténelmével is. Ha egy olyan fogatot hajtasz, amit lipicaiak húznak, a lovak szépsége, eleganciája, múltjuk viszhathat rád is, része leszel a történelemnek. Nagyon fontosnak tartom, hogy a lipicai ló minden korban megtalálta szerepét a mindennapi életben. Ez volt fennmaradásának egyik legfontosabb záloga. Jelenleg a sport- és a hobbi lótarás jelentheti ezt a szerepet. Aggasztó lenne, ha az egyetlen tenyésztési cél a lipicai lovak „eredeti” fenotípusának megőrzése lenne. Ha a tenyésztők nem figyelnek a piaci igényekre, akkor nehéz helyzetbe kerülnek. Most ez a sportban jelentkezik, főleg a fogathajtásban és a díjlovaglásban. Kerti dí-

szeket, „múzeumi tárgyakat” előállítani nem lenne sokáig tartható. Szerencse, hogy a hazai tenyésztők nem ezt az utat járják.

Most nincs más dolgunk, mint izgatottan várni a 2021-ben várható döntés eredményét.

Pegazus

Mikor, ki, hol, hogyan?

KALANDOZÁSOK A MILITARY TÖRTÉNETÉBEN

Mielőtt az olimpiai negyedik helyezés értékelésébe fognánk, az érdekesség kedvéért idézzük fel a Népsport 1980. július 6-i cikkét, amely „Jelszavuk: Bátorság” címen jelent meg, és a résztvevőket mutatja be, így van módunk az „akkori” lovasokat megismerni. A military szakbizottság 2005-ben, a 25 éves évfordulón találkozót szervezett Rádiházán. Még köztünk volt Makkos Vilmos, Herczog Emil és Török László is; akkor is feltettem nekik a kérdést: beszéljenek magukról, az eltelt 25 évről. Az aktuális kérdésem pedig, így 40 év után a következő volt felénk 2020 májusának közepén: hogyan élték meg az olimpiát, mit jelentett számukra Moszkva?

BALOGH ISTVÁN

(1954, Budapest)

1980, Népsport

...A huncut, gyerekképű, alacsony termetű Balogh Istvánról nem mondaná senki, hogy az olimpiai csapat egyik legidősebb tagja, 28 éves. A díjugrató sport nagy-nagy reménységeként tűnt fel a 60-as évek végén. Tehetségét az ifjúsági Európa-bajnokságon egy számban elért második helyezéssel bizonyította (St. Moritz/CH, 1971). Nyolc évvel München előtt már olimpiára készülhetett, de lova lesántult és nem került be a csapatba. A jámbor szemek nyugtalan természetet álcáznak, az elmúlt években volt Szirmabesenyőn lovász és a Paksi Csárdában anyagbeszerző is. Két éve tért át a militaryra, januártól az Enyingi MEDOSZ versenyzője. Jó képességű lovas, de néha nem kellően összpontosít, s ebben a sportágban minden apró hiba végzetes lehet.

– Úgy érzem, hogy a befejező versenyszám, a díjugratás az erősségem. A 120 centiméter magas akadályok látszólag könnyűek, de a harmadik napon már fáradt lóval kell eredményesen szerepelni. Ciklonnal indulok az olimpián, mert sajnos Elizabet megsérült. Most már jól megvagyunk. Kezdünk összeszokni. Ciklon megbízható, jó képességű, de még tapasztalatlan. Remélem, az olimpián jól összedolgo-

zunk. A terepversenytől nem félek, mert lovam bátor, robbanékony, s én sem ijedek meg az árnyéktóltól...

2005

Sportpályafutásomat a Budapesti Honvédban kezdtem 1965-ben. A világ legjobb szakemberei tanítottak a lovaglásra, a Honvédban dr. Kollár Kornél és Erdős Sándor, nekem Kornél bácsi és Sanyi bácsi. Később szerencsémre dolgozhattam olyan emberekkel is, akik ma már legendák: Monspart Gábor, Szemere Csaba, Hargitay Mátyás. Ugye, nem semmi? Az

örkényi iskola legjobbjai! Kár, hogy ma már senki sem kíváncsi a folytatásra. Amerikából köszön vissza Örkény!

A '80-as olimpia után két évig Pomázon, az Óbuda Tsz színeiben versenyeztem. A Tsz ekkor vásárolt Simontornyáról 8-10 nagyon jó lovat, zömmel Ozorák voltak. Cikk-Cakk, Gyergyó, Galga, Hadnagy stb. Jó lovasok, Juhász Zoli, Bács Béla, Balogh József, Fodor Pista voltak csapattársaim. Sajnos két év után a téesz megszüntette a lovas szakosztályát. Ezután jött Szödliget. A helyi téesztől béreltem a lovardát. Versenyzéssel, lóképzéssel, eladással és bértatással foglalkoztam. Életem egyik legérdekesebb időszaka volt, 14 évig tartott. A kilencvenes évek elején Olaszországban is dolgoztam egy tenyésztőnél egy évig. Nyertem 12 versenyt. A családom hiánya volt az ok, hogy hazajöttem, jól éreztem magam, talán még most is ott lennék, ha másképpen alakul.

2020

A '80-as moszkvai olimpia a hit és az öszszefogás diadala volt. Minden sportoló álma, hogy olimpikon legyen. És hogy ez megvalósuljon, kellett egy Örkényt végzett edző, Monspart Gábor, kellett egy agilis szervező, Váradi Jenő, kellett két állami gazdasági vezető, Török László és Herczog Emil, és kellett egy csapat. Ez 1980-ban megvolt!

CSERESNYÉS LÁSZLÓ

(1958, Balatonalmádi)

1980, Népsport

...Egy boldog ifjú férj és egy családott fiatalasszony tért haza január végén Miskolc-tapolcáról. A boldog férj a hazai military első számú versenyzője, Cseresnyés László volt, aki a nászútján kapta az értesítést, hogy mégis lesz olimpiai felkészülés és ezért kellett egy héttel előbb hazajönniük az üdülésről. Felesége kicsit bánkódott, de örült is, hogy férje nagy álma valóra válik: kijuthat az olimpiára. A Nagyvázsonyi VOSE 22 éves versenyzője a military megszállottja. Tizenkét évvel ezelőtt a nagyvázsonyi lovasjátékokon annyira megszerette a lovaglást, hogy azóta egész életét ennek a gyönyörű sportnak rendelte alá. Vagány versenyzőnek tartják, természetesen legkedvesebb versenyszáma a tereplovaglás.

– Félni? Azt nem szoktam. Aki fél, az ne üljön lóra. A verseny előtt átgondolom a pályát. Rajt után azonban már csak mindig a soron következő akadályra koncentrálok. Borzasztóan izgalmas. Egy veszélyes akadály megugratása olyan érzés... Hát, mint amikor az ember robogó vonat előtt szalad át. S ami még fokozza az izgalmakat, hogy mindezt ketten csináljuk. Az a fontos, a ló mindig érezze, hogy mit akarok. Persze, a jó szerepléshez mindig jót is kell akarnom. Fapipa jó fej. A díjlovaglás nem a kedvence, nekem sem. Nagyon finom idegzetű, egy légy is fel tudja hergelni. Nagyon bízom benne, még csak egyszer állt meg versenyen. Ha török, ha szakad, de Moszkvában végig kell menni a pályán.

2005

A honvédség után Balatonfenyvesen próbáltam szerencsét. A diktatórikus rendszer fogaskerekei között porszem voltam, két év után ki is nyírtak. A jobb sorsra érdemes Adonisból én csináltam lovat.

Öt évig lóközelben sem voltam, 1990-ben Jobbágyi Jóska barátom unszolására kezdtem újra lovagolni Nagyvázsonyban. Aztán három év Németország következett, rengeteget lovagoltam, ültem jó lovon is (Radiátor később René Tebbellel többször ment a Nemzetek Díjában).

■ Az 1980-as olimpián részt vett csapat 2005-ben Rádiházán: balról jobbra Herczog Emil, Makkos Vilmos, Oláh Mihály, Horváth Zoltán, Balogh István, Cseresnyés László, Török László

1995-től magán- és saját lovakon kezdtem militaryzni (Mostra, Megyer, Lukab), szerintem elfogadható eredményekkel. Két gerincműtét után 2000-tól magam szóraztatására saját lovaimmal ugróversenyekre járok. Hát ennyi!

2020

Nem kívánt nyilatkozni.

HORVÁTH ZOLTÁN

(1954, Sárvár)

1980, Népsport

...Aki nem ismeri Horváth Zoltánt, akár hegedűművésznek is nézhetné a szemüveges, magas, nyúlánk 26 éves szombathegyi versenyzőt. A külső persze csal, Zoli erőskező, aki már hat éve indul háromna-

pos versenyeken. Az olimpiai csapat pályaedzőjének, Makkos Vilmosnak a fiával kezdett lovagolni, s a tragikus körülmények között meghalt jó barátjáért is küzd majd Moszkvában. Kezdő korában díjlovagló versenyeken is indult, így a military első versenyszáma az erőssége.

– A díjlovaglás az idegek csatája. Fontos, hogy jól sikerüljön a bemelegítés, hisz jól száron lévő lóval könnyebb a figurákat megcsinálni. Az összezokottság is sokat jelent, miután a lónak csak úgy szabad segítséget adni, hogy azt a versenybírók ne vegyék észre. L'Amourral indulok az olimpián. Kemény ló, de nem mindig megbízható. Nem szabad hagyni, hogy önálló gondolata legyen a verseny alatt. Mindig foglalkozni kell vele. Nemcsak magunkért, a csapatért, hanem a szakágért is harcolunk majd.

2005

Az olimpiai szereplés konkrét lehetősége megmozgatta a magyar lovastársadalmat. A hat hónapig tartó közös felkészülés ideje alatt keményen, kitartóan dolgoztunk. Az edzőtábor gyötrelmes hétköznapijaiban az elszántság mind erősebb lett bennünk.

Öten utaztunk ki, de lehetősége csak négy lovasnak volt az indulásra. A verseny kezdete előtti nap Monspart Gábor bácsi közölte velem, hogy „az edzőtáborban végzett munkád és magatartásod, valamint a felmérőversenyek eredményei alapján megérdemeled, hogy versenyezz. A vezetőségen

belüli kemény viták ellenére úgy döntöttem, hogy te lovagolsz a csapatban”.

A magyarok első indulójaként nagy felelősség nehezedett rám. A terep leküzdése után a célba érkezéskor a magyar táborból egy meglepődött hang a következőket mormolta: „Zoli, ezt hogy csináltad?” Úgy érzem, hogy a sikeres tereplovaglásom erőt adott csapattársaimnak. Az eredményes terepnap után az értékelhető csapateredmény elérésével leírhatatlan volt az öröm a magyar lovastáborban. A csapat negyedik helyezését beteljesedett a hosszú edzőtábor alatti titkolt álmunk, a sikeres olimpiai szereplés.

Egy sportoló életében a legnagyobb cél, hogy részt vegyen egy olimpián, és ott jól szerepeljen. Hogy miért ez a legnagyobb cél, arra a moszkvai szereplés adta meg a választ. A versenyek hangulata, az olimpiai falu atmoszférája számomra felejthetetlen maradt. Előtte még sohasem éltem meg, hogy a sport ilyen elementáris erővel fogja össze az embereket a cél érdekében, függetlenül világnézetüktől, bőrszínüktől, társadalmi és vagyoni helyzetüktől. Nagy családdá olvad össze a sportolók tábora, melyre az egész világ óhatatlanul a figyelmét összpontosítja.

Versenyzőként az olimpiai szereplés után két Eb-n (1981, 1987) és két Alpési Kupán (1983, 1984), valamint 1984-ben az

ben. 1988-ban a biztos olimpiai szereplés hiúsult meg lovam, Adonisz elvesztésével. A jó szereplés érdekében a német válogatóval készülhettem és utazhattam volna az olimpiára.

1985–90 között a militaryválogatott edzőjeként az ifi és junior csapattal hat Eb-n szerepeltünk sikeresen. Felnőtt versenyzőkkel kétszer vettünk részt a „vidéki lovasok” Európa-bajnokságán (1985, 1989). Mind a nyolc Eb-n értékelhető csapateredmény született.

1991 óta Németországban élek, München mellett egy klubnál vagyok edző. Fiait versenyzőim jól szerepelnek a bajor bajnokságban. A mai napig aktívan versenyzem, díjugratásban, díjlovaglásban, de néha militaryban is. Többször voltam területi ugróbajnok (1994, 1999, 2000), harmadik a sváb militarybajnokságban (1996). 1997-ben a sváb militaryválogatottak kiképzői közé soroltak. Folyamatosan tartok kurzusokat fiatal lovasok részére. Magam is részt veszek neves német szakemberek kurzusain, konferenciáin.

Tervem, hogy valamikor hazaköltözöm, és elfoglaltságot keresek a hazai lovassportban.

2020

Az életben vannak dolgok, amik az emberbe beleivódnak, hozzátartoznak, visszük magunkkal. Számomra az olimpiai szereplés az ilyen dolgok egyike. Minden sportoló álma egyszer egy olimpián versenyezni. A moszkvai szereplés nekem az első nem-

zetközi militaryversenym volt, ami a mai helyzetben teljesen elképzelhetetlen.

Az elvárás a vezetőség és a magam részéről is óriási volt. A fejemben a terepverseny, mint egy film forog, minden részletére emlékszem. Kiráz a hideg, ha arra gondolok, hogy nem tudtam volna megoldani.

Az olimpiai részvétel az egész lovas pályafutásomat befolyásolta, sokkal magabiztosabb lettem. Mi, lovasok a megnyitós és a záróünnepségen is ott lehetünk, ami nagy élményt jelentett. Az egész verseny és az olimpiai falu légköre leírhatatlan élmény volt. Hálásan gondolok lovamra, L'Amourra, a terep- és az ugróversenyen bizonyos szituációkban nem könnyítettem meg az életét, de ennek ellenére köszönöm neki azt a felejthetetlen élményt, amit a verseny alatt és a célba érkezéskor adott.

A második olimpiai szereplésem 1988-ban Szöulban egy karnyújtásnyira volt, amikor is a debreceni verseny után egy autóbalesetben lovam, Adonisz „elhagyott” bennünket. Adonisz tehetségét ismerve, a moszkvai olimpia és a két Eb rutinja után ez egy másfajta olimpiai szereplés lehetett volna.

OLÁH MIHÁLY

(1944, Tiszacsege)

1980, Népsport

...Napbarnított arc, mokány termet, széles vállak, kicsit görbe lábak – Oláh Mihály nem tagadhatná le, hogy lovasember. Az olimpiai csapat legidősebb tagja, régen és messziről indult. Tiszacsegén született, a Hortobágyon, Debrecenben lovagolt, s hat éve került az ország másik részébe, Enyingre. Az elmúlt 17 év alatt sok minden megváltozott az életében, lószerepete azonban változatlan. A sáripusztai méntelepen lakik feleségével és három gyerekével. A lovaglás miatt nagyon sok mindent lemond, mert a ló nem autó, hogy néhány napra félre lehessen tenni.

– Szép a tereplovaglás napsütésben, virágos mezőn, de én sárban, esőben is szeretem csinálni. Persze, ebben a játékban az a legjobb, hogy ketten csináljuk. Adóssal négy éve dolgozom együtt. Erős fizikumú, jó szándékú. Vagány is, de egy hibája

MÚLTIDÉZÉSRE HÍVUNK

E cikksorozat szerzőinek nem feladata a történések miértjének és okának kutatása, feltárása, mi csak a tények közlésére szorítkoznak. Amennyiben mégis összefüggéseket, esetleg tanulságokat is fellelnének az egyes korszakok sikerei és kudarcai között, akkor lehet, hogy azzal a ma és a jövő sportját is segítjük.

ifi Eb-vel párhuzamosan megrendezett A kategóriás versenyen (csúfnevéen „ellen-olimpián”) vettem részt.

Háromszor voltam military magyar bajnok (1981, 1982, 1983). Megnyertem a nemzetközi osztrák militarybajnokságot 1987-

van, nagyon vidám ló, mindig a komisszágon, a játékon töri a fejét, pedig már nyolc éves. Terepen nem túl gyors, de kitartó, s ha megkomolyodna, díjlovaglásban is jobb lehetne. Remélem, az olimpián tisztességesen viselkedik majd. Nem hajtom nagyon, az erejét jól be kell osztani, hogy végig bírja. Mert ha elfáradt a ló, akkor megáll, kitör az akadály előtt, nekünk pedig éppen ezt nem szabad tennünk. Végig kell menni, mert ha nem, akkor ismét csak mostohagyerek leszünk a sportágban.

2005

A Hortobágyi Állami Gazdaságban kezdtem lovagolni 1964-ben, Németh Dezső kezei alatt. A militaryba 1974-ben Sárpusztán kapcsolódtam be. A moszkvai olimpiára három lóval készültem, Adóssal,

„Számomra az egész olimpiai felkészülés, a verseny egy csoda azóta is”

kiutazás előtt mintegy két héttel otthon Sárpusztán, egy típusugrásnál megállt a ló, melyet az olimpiáig nem felejtett el és ott bekövetkezett a végzetes hiba, így a terepen kizártak.

Díjlovaglásban – amitől itthon tartottam – a magyar csapatból én szerepeltem a legjobban és a 14. helyen végeztem. Sajnos díjjugratásban nem indultam, mert a terepen kizárásra kerültem. Mai tapasztalatommal úgy gondolom, hogy sokkal ered-

O.T.Á.F. Szalkszentmártoni Telepére kerültem korábbi vezetőm, Herczog Emil ajánlására, ott egy fiatal ménnel kezdtem dolgozni, Martalóccal, de sajnos az átszervezésekből kifolyólag nem tudunk magasabb szinten versenyezni vele. A telep megszűnését követően, 1995-től külföldön, Olaszországban, Németországban dolgoztam. 2002 januárjában Némedi István hívott Üllőre, a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Karának Dóra-majori tangazdaságába, ahol a mai napig lovakkal foglalkozom. Az idei évtől egy fiatal lovon ismét a military szakágban kívánok versenyezni.

2020

Számomra az egész olimpiai felkészülés, a verseny egy csoda, azóta is. Olyan közösségben, amelyben mindenki a sikert akarja, ritkán van az ember. Nagy útmutatást adtak az akkori vezetők nekem, amely végig befolyásolta a további életemet. A mostani lovasoknak is azt tudom ajánlani, hogy tűzzenek ki célokat maguk elé! Kemény, kitartó, következetes munkával, megfelelő szakmai alázattal mindenki képes a csodákra. Mert nekünk Moszkva akkor az volt!

GRÓZNER ISTVÁN

(1955, Nova – 1993)

1980, Népsport

...Hol volt, hol nem volt, volt nyolc testvér, a legkisebbik felült egy paripára, s addig-addig lovagolt, amíg kijutott az olimpiára. A valóságban mindez sokkal nehezebb volt Gróznér Istvánnak. A Baki MEDOSZ 25 éves versenyzője Nován született, Rádiházán nőtt fel. A tízfős család kilencedik „fogadott gyermeke” a ló volt, így nem véletlen, hogy mindkét fiú lovas lett. István is díjjugratással kezdte, hat éve azonban átpártolt a militaryhoz. 1976 óta volt egy dédelgetett álma, amit az idén márciusig nem árult el senkinek: kijutni az olimpiára.

– Nem lehet azt elmondani, hogy miért szeretem csinálni. Jó érzés erdön-mezőn száguldozni. Kicsit klerikális a lovam neve, Bíboros, de nem imádkozó típus. Vakmerő, sárga mén, s úgy érzem, ugyanúgy akar, mint én. Néha el sem akarom hinni, hogy

Sobri Jóskával és a Mezőhegyesről kapott Diánával. A három közül a legjobban szereplő lovammal, Adóssal kerültem be az utazó csapatba. Az edzőtáborban lovainkkal az előre kidolgozott edzéstervnek megfelelően sokat dolgoztunk. Sajnos a

ményesebben szerepelhettünk volna, ha a felkészülést nem 1980 kora tavaszán kezdjük el, hanem legalább egy évvel korábban, mivel a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a lovaknak nem sikerült megfelelő rutint szerezniük. 1982-ben az

olimpiára megyek. Repülön még nem ültem, biztosan nagy élmény lesz. Apám 67 éves, a versenyekre már nem jár ki, mert nagyon izgul értem. S nagyon ideges lesz. Azt viszont megígérte, hogy tévéen megnézi az olimpiát. S, hogy milyen jó a nagycsalád, nekem biztos kilenc szurkolóm lesz: testvéreim és szüleim – nyilatkozta a sportlapnak.

Az olimpia után visszakerült Rádiházára. Tagja volt 1981-ben a dániai Eb-n részt vevő csapatnak, részese volt az 1983-as Alpesi Kupa csapatsikerének (3. hely), majd Nagycenkre került. Itt fiatal mének belovaglása, felkészítése volt a feladata. Egyre kevesebbet versenyzett, a nyolcvanas évek végére teljesen eltávolodott a lovasporttól. Élete mellékvágányra futott,

betegség lett rajta úrrá. 1993-ban távozott az élők sorából. Halálhírét megdöbbenéssel fogadta a lovasvilág, személye mély űrt hagyott a lovasok között.

MAKKOS VILMOS

pályaedző

(1923-2012)

2005

Így emlékezett és beszélt önmagáról Rádiházán, a moszkvai olimpia 25 éves évfordulóján szervezett találkozón:

„Minden sportoló legnagyobb álma az olimpia, így nekem is ez volt. Tagja voltam

1956-ban a militarykeretnek, de nem mehetünk ki Stockholmba. Később azt reméltem, fiam, Vili eljuthat oda, de ez az álom sem vált valóra.

A hatvanas évek végétől újraélesztettük a military szakágat, sokat dolgoztunk a fejlődésért, ezért nagy örömmel vettem részt a moszkvai olimpián. Mint pályaedző segíthetem a magyar csapatot, és tanítványomat, Zolit. Boldog voltam, hogy sikerült jó helyezést elérnünk és ebben részem lehetett.

1983-ban mentem nyugdíjba, helyemre Horváth Zoli került, de tovább dolgoztam, segítve munkájában. 1984-ben Lengyelországban, a szocialista országok lovas olimpiáján szintén pályaedző voltam.

A kilencvenes években a különféle bérbeadások miatt fájó szívvel sajnos el kellett hagynom nagy hírű lovasiskolámat. Három évig Kőszegfalván fogathajtással foglalkoztam egy osztrák vállalkozónál, Söjtén is segítettem fiatal tanítványomnak. A mai napig Nagycenkre járok edzőtanácsadóként a méntelepre, és Ilona-majornban egy tehetséges fiatal díjlovas tanítványom van, Horváth Ágika.

Eljárom, ha lehet – szerencsére egészséges vagyok – minden versenyre, volt tanítványaim nem feledkeznek meg rólam, mindig megkeres valaki. Ősszel nyolcvanadik születésnapomat is régi lovasaimmal és családjajkkal ünnepeltük.”

MONSPART GÁBOR

edző

(1905-1997)

Gábor bácsiról a legilletékesebb, a legközelebbi munkatársa, a Pannon Lovas-

akadémia nyugállományú főigazgatója, dr. Hecker Walter emlékezik.

„Monspart Gábor Toponáron telepedett le, hiszen itt érte az a megtiszteltetés, hogy dr. Sziklay Iván, a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola docense felújította a főiskola keretében a lovasedzőképzést. Két örkényi lovaglótanárt, Ádám Zoltánt és Monspart Gábort kért fel a fiatal szakemberek nevelésére.

Ma már elmondhatjuk, hogy a sajnos csak három évfolyamot megért egyéves bentlakásos edzőképzés igazi siker volt. Az ott végzetek igen hatékony, jó munkával hálálták meg tanítómestereik fáradozását.

Ide tért vissza Monspart Gábor, aki egész életében szóval és írásaival, tanulmányaival, cikkeivel és egyetemi, főiskolai jegyzetével is mindig a lovaglás, az idomítás tudományos összefüggéseire keresett és talált világos, egyértelmű válaszokat. Továbbra is ott állt a lovardában, oktatta, csiszolta tanítványait. Amikor már a lovardai munka nehezére esett, tanítványai keresték fel, mert érezték, szükségük van tu-

dására, érezték, hogy ő tud állandóan felmerülő kérdéseikre világos, érthető válaszokat adni. Ő pedig örömmel, csillogó szemmel osztotta meg határtalan tudását tanítványaival.

1997-ben hunyt el. Sírjánál kedves tanítványa, dr. Burucs Balázs méltatta életútját és búcsúztatta el a magyar lovastársadalom nevében.”

Tuska Pál

A jó pap holtig tanul

Nemrég fenekestül felfordult a világ és mindenki élete megváltozott. A szerencsések számára maradt némi kapaszkodó, például az, hogy saját lóval, pónival rendelkeznek, és míg a bérlovardába járók előtt bezáródott sok lovasiskola, a lótulajdonosok édes kötelességük által kapcsolódhattak ki. A terjedő hírekből tájékozódva elismerés illeti a lovasokat, hiszen meglehetősen odafigyeléssel, szabálykövetően viselkedtek lovardájukban. Talán ez nem véletlen, hiszen aki lovardában nevelkedett, tisztában van azzal, hogy a szabályok azért vannak, hogy mindenkinek jó legyen, illetve ezek betartása nem kedv kérdése. De mit is jelent az, hogy lovardában „nevelkedett”?

A gyermekek, amikor megtalálják a megfelelő lovardát, megtanulják az ottani szokásrendet, mely szokásrendek egy egységes lovardarenden alapulnak. A lovardarend szabályozza minden egyes lovardában, hogy mik azok a dolgok, amiket mindenkinek egyformán be kell tartania. Ezekeken felül állnak az illemszabályok, melyeket pedig nem csak a lovardákban kell betartani. Ezek például, hogy ha megérkezünk valahova, akkor korunknak és a napszaknak megfelelően köszönünk hangosan az ott tartózkodóknak. Nem tűnik fontosnak, ugyanakkor sokat elárul egy emberről,

hogy hogyan, illetve köszön-e egyáltalán. A rend fenntartásáról és a tisztaságról sem csak a lovasembereknek kell tudniuk, de nekik mindenféleképpen. A lovak környezetében a rendtelenség olykor még balesetet is okozhat. Gondolj például egy eldőlt villára, vagy az istállófolyosón felejtett pucolódobozra, ami gátolja a közlekedést, de említhetnénk az út közepén hagyott kerékpárt is. Rend a lelke mindennek.

De ki az, aki megtanítja ezeket a szabályokat? Jobb esetben olyan helyre jársz, ahol nem pusztán azt tanítják meg, hogy nyomd le a sarkad, hanem elmondják, mi

az elvárt viselkedés, milyen lovardai szabályok vannak, és ezeket következetesen számon is kéri mindenkitől.

Korábbi cikkemben írtam arról, hogy milyen szempontok alapján érdemes lovardát, lovasoktatót, lovat választani. Ha választottunk, nagyon fontos, hogy kitartsunk mellett, akire voksoltunk. Az oktatónak/edzőnek tekintélye kell, hogy legyen előtte, vagyis amit mond, annak úgy kell lennie, még ha nehezedre esik is. Amennyiben nem mindig fogadsz szót, keresed a kibúvókat, ne adj' Isten, feleselsz, hamarosan egykötők megunja a közös munkát és

kilép belőle, általában kellemetlen szájjázzel. Tehát, ha edzőt választasz, azt úgy tedd, hogy aztán idd a szavait és bízz benne annyira, hogy elfogadd az útmutatását. Egy jól képzett edző, akivel jól megértitek egymást, nagyon sokat taníthat neked, légy akár versenyző, akár hobbilovas.

Ha úgy érzed viszont, hogy az adott helyen nem érzed jól magad, nem jössz ki jól a tanítóddal, akkor beszélj meg ezt a szüleiddel. Semmiképpen ne légy szemtelen, de ne is fojtsd magadba! Nem minden ember tud minden emberrel jól együtt dolgozni, de ettől egyikőjük sem rossz ember vagy rossz szakember/lovas. Pusztán arról van szó, hogy ők nem alkotnak jó párost, de valószínűleg más párosításban mindketten remekelhetnek. Akár a ló és lovas duók esetében. Nem kell leírni a másik félt, hanem meg kell köszönni a munkáját és továbbállni, míg meg nem találod azt a személyt, akivel harmóniában tudsz együtt-

tud az edződ kielégítő választ adni általában? Fel tudsz nézni rá? Példakép lehet a számodra? Kedvesen beszél veled, vagy általában kiabál? Elmagyarázza neked a feladatot, vagy csak kiosztja? Biztat téged újabb feladatokra, fejlődésre, kihívásokra? Képes arra, hogy fejlessze a tudásodat? Az

„Felelősséggel tartozunk magunkért és társainkért, ezt tanulja most az emberiség, lovasembernek ez nem újdonság”

állatokkal gondoskodón, szeretettel bánik? Igényességre, alaposágra tanít? Gondold át a választ ezekre a kérdésekre, és amennyiben pozitív képet kapsz, ne kételkedj egy percet sem. A legjobb helyen vagy! Meddig kísérhet az edződ, ha versenyző vagy? Sok esetben tapasztalhatjuk azt, hogy egy-egy sikeres edző pillanatok alatt felrepi egy-egy lovasat a csúcsra, de sokan

gondold, hogy azért töltesz egy szinten egy évet, mert az oktatód nem foglalkozik veled, hanem talán pont azért, hogy meg erősödj azon a szinten és magabiztosan kezdhesd a magasabb fokozatot.

Ha profi versenyző szeretnél lenni, akkor tudnod kell, hogy nem elég a heti négy-öt

lovaglás, és talán az egy ló sem, többször kell versenyre járnod és több áldozattal jár mindenkinek.

Lehet, hogy te nem szeretnél versenyezni, hanem inkább a természetben lovagolni vagy otthon edzeni. Ezzel sincs gond, sőt dicséretes. Viszont sokszor találkozni olyan lovasokkal sajnos, még felnőttek is, akik úgy érzik, nincs szükségük oktatásra. Mert csak annyira szeretnének tudni lovagolni, hogy kimehessenek terepre. Remélem, te is tudod, mennyire nem így működik a lovaglás. Az ember feladata megtanulni, hogyan értesse meg magát a lóval, és érjen el nála különböző eredményt anélkül, hogy bármelyikük rövid vagy hosszú távon kárát látná. Például felnyergelni. Ha nem tanítanak meg minket helyesen nyergelni, elképzelhető, hogy fel tudjuk pakolni a lóra a sok holmit, de vajon mennyi időt vesz igénybe kitalálni, mit hova tegyünk? Meddig tűri az állat? Fel-török a marja, oldala? Lefordul-e mozgás közben? S persze megsérülhet mindkét fél. Mindig lehet újat tanulni, persze a legjobbaktól érdemes. Rengeteg praktikát lehet elsajátítani más szakágakban működő szakemberektől, vagy hobbilovasoktól is. Ne félj kérdezni, megfigyelni!

Néhány esetben elbizonytalanodhatsz, hiszen kisebb dolgokban ellentétes állításokat hallhatsz. Ilyenkor minkód legyen az edző véleménye. El kell hinned, hogy ő tudja a helyes megoldást.

Fontosak természetesen a könyvekben olvasott információk is, de vigyázzunk, hogy az olvasottakat gyakorlatban tudjuk hasznosítani az edzőnk útmutatása által. Szép dolog, ha valaki sokat olvasott, tanult, de ha a gyakorlatban elvész a ló körül, akkor nem sokat ér.

működni. Ez rendkívül fontos, hiszen a rossz edző-lovas kapcsolat miatt nemegyszer esett már meg, hogy többen inkább abbahagyták a lovaglást, mintsem hogy folytassák azzal az oktatóval.

Honnan tudhatod, hogy az edződ biztosan a neked megfelelő? Tedd fel magadnak a következő kérdéseket, ha esetleg bizonytalan vagy: ha kérdésed van lovas témában,

csak lassan érnek meg egy-egy feladatra. Mindig fontos eldönteni, hogy mik a céljaid, mit szeretnél ettől a sporttól. Meg kell beszélned a szüleiddel és az edződdel. Ne engedd, hogy mások döntsék el, hogy te mit szeretnél. Ha versenyző szeretnél lenni, de amatőr szinten, akkor nem hajt a tatár, minden új feladatra hagyd időt, nyilván az edződ is hogy majd. Ilyenkor ne

Ha a magad ura vagy, vagyis kaptál otthonra egy lovat, pónit, tudd, hogy óriási felelősséggel tartozol érte. Tarthatod kiskutyaként a kertben, de megbosszulja magát a döntés. Ez egy hatalmas élőlény, amely még játékból is óriási károkat tud okozni más háziállatodban, berendezésekben vagy netán benned.

Mindig azt javaslom, hogy kiskorú gyermek egyedül ne gondozzon állatot, pláne ne lovagoljon felügyelet nélkül. Ez sokszor igazságtalannak tűnhet, hiszen sok esetben a gyermek, talán te is, jóval többet tud a lovakról, lovaglásról, mint a szülei, ugyanakkor mégis fontos, hogy legyenek jelen. Ugyanez vonatkozik arra, amikor egy barátod/barátnőd tart neked edzést. Szupernek tűnik, hogy jól megértitek egymást, ugyanazokat mondja, mint az oktató, és vicces, hogy egyszer te tanítod őt, aztán fordítva. De ezek az önálló vagy baráttal (felügyelet nélkül) töltött alkalmak komoly veszélyt jelenthetnek. Egyrészt a ló/póni az egyszerű feladatokat, mint például a patanyomfigurák szívesen csinálja, de egy nehezebbnél ellenkezhet. Nem tudjátok a megoldást, így a ló kihasználja az alkalmat és nem veszi fel a segítségeket, és minden újabb sikertelen próbálkozás megerősíti abban, hogy nem kell szót fogadnia. Ehhez kapcsolódhat, ha a rosszul adott segítségek miatt büntetik a lovat... Következő alkalommal az oktató értetlenül áll, hogy mi történt a lóval.

Másrészt sok dolgot elsajátíthatsz te és a barátod is, de mi van abban az esetben, ha a megszokottól eltérő esemény következik be? Például, ha a „mindig nyugis, soha semmitől nem ijed meg” póni megugrik a traktor zajától? Nem számítottál rá és nem tudod, mit tegyél, és elvágta az ujját. Mit tegyél? Mit tesz a barátod? Vagy ha terepen történik mindez? Ha egyedül mentél, elképzelhető, hogy nem is keresnek pár órán át, mert nem is sejtik, hogy baj történt. Ha baleset ér, egy szülő, még ha nem is „szakember”, tudja, mit kell tennie, kit kell értesítenie, mit kell figyelnie a sebesültön, mi legyen a lóval. Sokszor fogod még hallani az életben, hogy addig nincs baj, amíg baj nincs. Felelősséggel tartozunk magunkért és társainkért, ezt tanulja most az emberiség, lovasembernek ez nem újdonság.

Csilló Rita

Miért szeretjük annyira a lovakat?

Számtalan oka van annak, hogy vonzódnak a lovakhoz és élvezzük e csodás állatok barátságát. Csokorba szedtünk tíz dolgot, amiért szeretjük őket. A rejtvényben a lovak beszélnek hozzánk. Hogy miről? Ezt neked kell kitalálnod, és beírnod a rejtvényhálóba. Majd a számozott négyzetek betűiből kialakul egy szerethető tulajdonság.

1. Így hívták az 1960-as évek legendás magyar tenyésztésű versenylovát, az „aranszörű magyar csodapárját”.

2. Az egyik kedvencem ez a zöldegféle. Jutalomfalatként is megkapom. Magas karotintartalma miatt különösen ajánlott csikóknak és szoptatókancáknak.

3. A homlokomtól az orromig fehér sáv húzódik, ami túlnyúlik a szememen. A szám körüli területet is befedi. Előlnézetből olyan, mintha fehér lenne a fejem. Hogyan nevezik ezt a jeyvet?

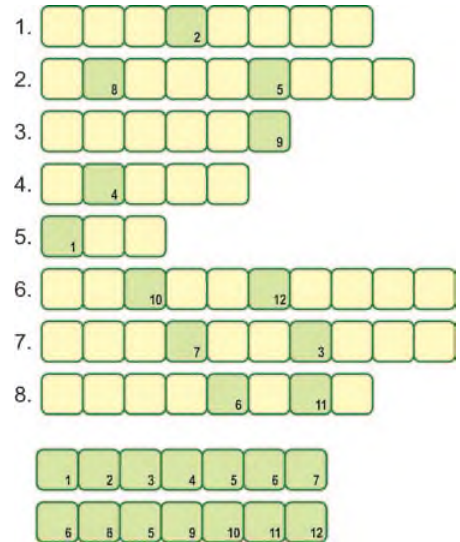
4. Ez a jármód a leglassúbb, a legkímélőbb és a legnehezebb is számomra, mert nincs lebegő fázisa, ezért egyensúlyoznom kell, és ehhez a nyakamat kell használnom. A mozgásom négyütemű. A bemelegítéshez is ezt használom.

5. Ha lehajtom a fejem, testem legmagasabb pontja lesz ez a lapockám fölött ki-domborodó rész. Itt méri a magasságomat.

6. A kimerítő edzés után jólesik, ha gazdám a leszerszámozás után szalmacsomóval dörzsöli át a megizzadt testemet, hogy minél hamarabb megszáradhassak. Ezzel a vérkeringésemet is serkenti. Nagyszerűen érzem magam utána.

7. A 19. század második felétől itt tenyésztettek ki négy új lófajtát: a nóniuszt, a gidránt, a furiosót, valamint a magyar sportlovat.

8. Észak-amerikai rokonunk spanyol lovak elvadult, szabadon kóborló utódja. Szívóssága, gyorsasága és függetlensége miatt jelképpé vált.

KÜLD D BE ÉS NYERJ!

Ha megvan a megfejtés, küldd el a tompe.anna@magyarmezogazdasag.hu e-mail címre, vagy postán a kiadó címére (Magyar Mezőgazdaság Kiadó, 1141 Budapest, Mirtusz u. 2.), az e-mail tárgyába, vagy a borítékra írd rá, hogy „Pegazus gyerekvárat”.

- Minden hónapban megajándékozunk a három leggyorsabb beküldőt.
- Aki pedig év végéig az összes megfejtést helyesen beküldi, annak már csak némi szerencsére van szüksége, hogy részt vehessen a Csilló Lovasiskola lovastáborában, vagy megnyerje a Horze értékes lófelszereléseit.

Kardos Adrienn

Czékus Zoltán és édesapja

ÉLETKÉPEK

A LOVASOK SAJÁT FELVÉTELEI

május

Lázár Zoltán és Lapos Réka

Decsi Enikő

Fekete György

Kosztá Botond

Borza Dominik és édesapja

Bagyánszky Gabriella

Jármy Vince

Komjáti Lili Anna

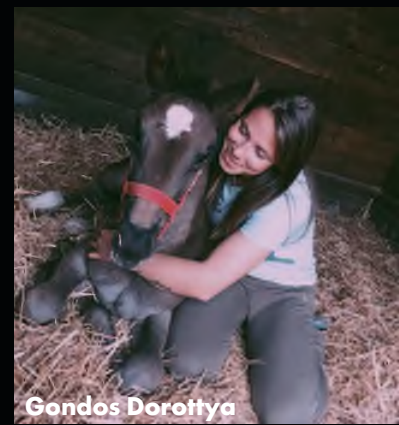
Szilágyi Anikó

Dosek Rita

Gálfi Réka

Gondos Dorottya

Csernai Lili

Koblencz Kristóf

Nyitrai Petra

Hörömpő Írisz

DÍJUGRATÁS

Június 5–7. Országos verseny

– Kecskemét, Kaposvár, Bábolna, Budapest (Nemzeti Lovarda)

Június 12–14. Országos verseny
– Balatonvilágos, Budapest (Nemzeti Lovarda)

Június 18–21. Grand Prix

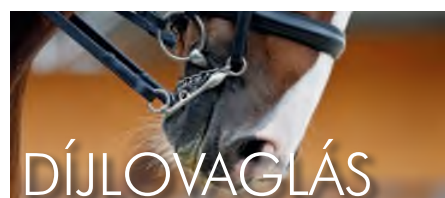
1. forduló

– Kiskunhalas, füves pálya

Június 26–28. Hungarian Future Stars
– Balatonvilágos

Július 3–5. Pályaaavató, Hortobágyi Lovasnapok – Hortobágy

Július 9–12. Grand Prix 2. forduló
– Bábolna

DÍJLOVAGLÁS

Június 6–7. CDN-A/B

– Pilisjászfalu

Június 9–14. CDIOY/J/Ch/P, CDIY/J/Ch/P – Hagen (GER)

Június 11–14. CDI4*/YH/Y/J
– Achleiten (AUT)

Június 19–21. CDI3*,W/Y/J/Ch/P
– Brno (CZE)

Június 20–21. CDN-A/B

– Szilvásvárad

Június 20. CDN-B* – Baja

Június 20. CDN-B

– Máriakálnok

Június 20. CDN-B – Csömör

Június 27–28. CDN-A*/B

– Kerepes

Június 27. CDN-B

– Mezőhegyes

Június 27. CDN-B* – Sukoró

Július 4–5. CDN-A*/B Pulai Kupa

– Balatonvilágos

Július 11–12. CDN-A/B

– Pilisjászfalu

Július 12. CDN-B* – Ajka

FOGATHAJTÁS

Június 13–14. CAN-A, CAN-B, CAN-C fedett pályás ob-döntő (szabadtéren) – Szilvásvárad

Június 13–14. CAN-B, CAN-C
– Szécsény

Június 13. CAN-C, CAN-D

– Tiszaföldvár

Június 13. CAN-C – Szakály

(kombinált)

Június 14. CAN-C – Gara,

Vásárosnamény

Június 14. CAN-D – Szécsény,

Vásárosnamény

Június 19–21. HP1, HP2, HP4,

CAN-A, CAN-B, – Császáz

Június 20. CAN-C, CAN-D

– Farkasgyepű, Komádi

Június 20. CAN-C – Uraiújfalu

Június 20. CAN-D – Mezőgyán

Június 21. CAN-C, CAN-D

– Mindszent, Mezőzombor

Június 27. CAN-C, CAN-D – Tolna-

Mözs, Hajdúdorog

Június 27. CAN-C – Balatonlelle

Június 27. CAN-D – Mezőtúr

(éjszakai)

Június 28. CAN-C, CAN-D – Mezőtúr

Július 1–5. CAN-A, CAN-B

– Mezőhegyes

Július 4. CAN-C, CAN-D – Abony

Július 4. CAN-C – Mezőszilas

Július 4. CAN-D – Körösnagyharsány

Július 5. CAN-C, CAN-D – Újkígyós

Július 5. CAN-C – Nyírbátor

(kombinált)

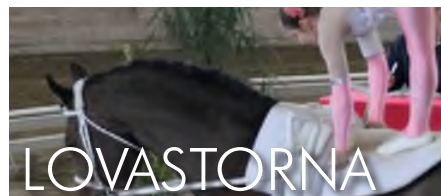
MILITARY

Június 12–14. AK – CCN***

– Bábolna

Július 3–5. AK, AO, A, CCI*-Intro,

CCI**-*S – Nagykanizsa

LOVASTORNA

Június 11–14 CVI1-3* – Pezinok

Június 25–28 CVI1-3* – Frenstat

Július 4–5. Minősítőverseny

– Szilvásvárad

Július 11. Kiskunhalasi meghívásos verseny

TÁVLOVAGLÁS

Június 19–21. Ob-forduló – Ostoros

A versenynaptárt a május 21-ig közzétett információk alapján állítottuk össze. Figyeljétek a szakágak frissítéseit!

APRÓHIRDETÉS

Rágcsálóriasztók! Forel Elektronikai Kft., 2800 Tatabánya, Kossuth L. u. 30. Tel./Fax: +36-34-316-673, e-mail: spuri@spuri.hu, www.spuri.hu.

Mechanikus és elektronikus kerítésrendszerek. Csúcsminőségű tápegységek és kiegészítők; többféle áramforrás használatának lehetősége (napelem, akkumulátor, hálózati áramforrás, szárazelem); gazdaságos, hatékony, könnyen telepíthető és használható. Bentley Magyarország Kft., 8000 Székesfehérvár, Kálmos u. 2.; www.bentleyhungary.hu.

Kötelek: Ipari és mezőgazdasági köteleket rendeljen meg közvetlenül a gyártótól! Domokos Sándor, kötélgyártó. 5520 Szeghalom, Széchenyi u. 97. Tel.: (06-20) 479-7787, (06-30) 945-6384. E-mail.: dosankotel@freemail.hu.

Képzések a Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány szervezésében

A járványügyi helyzet alakulásától függően, a Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány idén ősszel is tervezi az **ALAPOZÓ ISMERETEK A LOVASTERÁPIÁRÓL** elnevezésű (Alapítási eng.ny.sz.: 575-47/2017) 110 órás képzés elindítását. A képzésre olyan gyógytornászok és gyógypedagógusok jelentkezését várjuk, akik a későbbiekben **LOVASTERAPEUTA KÉPZÉS GYÓGYPEDAGÓGIAI LOVAGLÁS ÉS LOVASTORNA** szakágon (Alapítási eng.ny.sz.: 575-48/2017), vagy **LOVASTERAPEUTA KÉPZÉS HIPPIOTERÁPIA** szakágon (Alapítási eng.ny.sz.: 575-49/2017) elnevezésű 120 órás képzéseink valamelyikén szeretnének továbbtanulni.

Az alapozó képzés várható indulásának időpontja 2020 októbere, a jelentkezési határidő: 2020. szeptember 1.

Foto: Gardon Eszter

Bővebb információk a képzésekről a www.lovasterapia.hu weboldalon, a „Képzések” menüpont alatt találhatóak.
E-mail: mltsz@gyermekmento.hu vagy gbozori@lovasterapia.hu

BOGNÁRLÓ = MINŐSÉG

Holst., Old., KWPN, BWP, SE, stb.

drága – selejt helyett

garanciával, önköltségen

www.bognarmenes.hu

30/631-4883

Vigo, Kannan, Elvis, Mylord, stb. apától

Kiscsikótól – versenylóig

MINŐSÉG = BOGNÁRLÓ

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ

Szebenyi Dániel

FELELŐS SZERKESZTŐ

Somogyvári Anett

SZERKESZTIK

Kovács Réka

Stróbl Dorottya

Sári Enikő

Horváth Roland

LAPTULAJDONOS

Magyar Lovassport Szövetség

ELNÖK

Lázár Vilmos

KIADÓ

Magyar Mezőgazdaság Kiadó Kft.

ügyvezető igazgatók

Sári Enikő, Hájos László

SZERKESZTŐSÉG

1141 Budapest, Mirtusz u. 2.

Telefon: 06-1/470-0411. Fax: 06-1/470-0410

Információ: Tömpe Anna

tompe.anna@magyarmezogazdasag.hu

Hirdetésfelvétel:

Dohány Árpád, +36-70-232-4231

dohany.arpad@magyarmezogazdasag.hu

ELŐFIZETÉS

A lap megrendelhető a Kiadó címén,

a 06-1/273-2287-es számon

és a szabo.ildiko@magyarmezogazdasag.hu

e-mail címen.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország bármely

postáján, a hírlapot kézbesítőknél, a www.posta.hu

webshopban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon a 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető

a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu webshop

(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

1900 Budapest, 06-1-767-8262,

hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díj egy évre: 8340 Ft.

TERJESZTÉS

Terjeszti a Lapker Zrt.

A lap megvásárolható a Lapker Zrt.

országos hálózatán keresztül.

NYOMDA

Pauker-Holding Kft.

1047 Budapest, Baross u. 11-15.

Nyomás: 2020. 5. 26.

ISSN: 1786-8955

A Kiadó adatkezelési szabályzata elérhető a www.magyarmezogazdasag.hu/adatvedelem oldalon.

© Copyright – Magyar Lovassport Szövetség
Tilos a lap bármely részének bármilyen formában vagy módon történő másolása, feldolgozása a Kiadó előzetes engedélye nélkül!

MAGYARMEZOGAZDASAG.HU
az Agrárhíroportál

Onlineüzletlég-vezető: Práger Ádám
Szerkesztők: Mizsei Károly, Szőnyi Judit

BÁBOLNAI
GAZDANAPOK

2020. szeptember 10-12.

ÚJRA SZÍNRE LÉPNEK A GÉPEK!

Házigazda:

Szervező:

babolnaignazdanapok.hu

Játsz biztonságosan!

Lóversenyfogadás
minden nap!

bet.lovi.hu

További részletek a bet.lovi.hu oldalon.

FIGYELEM! A túlzásba vitt szerencsejáték mentálhigiénés problémákat okozhat, illetve szenvedélybetegség kialakulásához vezethet. A szerencsejátékban 18 éven aluli személyek nem vehetnek részt!